

10 2008

ročník XIV

Bulletin slovenskej advokácie

**Dobrovoľná
dražba
a kataster
nehnutel'ností**

**Právna povaha
hraníc pozemkov**

**Res iudicata
v medzinárodnej
arbitrážnej praxi**

Aktuálne otázky
**konceptie abso-
lútnej neplatnosti
právnych úkonov**
podľa § 39 OZ

AKTUÁLNE

- 2 **Ad Čo priniesla anonymná anketa?**
JUDr. Jozef Brázdil
- 2 **Publikačná súťaž**
- 3 **Ad Legislatíva na šikmej ploche**
Ad Poznámky pod čiarou v legislatívnej
a aplikačnej praxi
JUDr. Jaroslava Zányiová
- 3 **Pripravujeme pre vás**
- 4 **Bulletin advokácie prináša**
JUDr. Juraj Ďurovčík
- 6 **Seminár o americkom práve**

ODBORNÉ PRÍSPEVKY

- 8 **Dobrovoľná dražba a kataster nehnuteľností**
JUDr. Mária Miháliková
- 15 **Právna povaha hraníc pozemkov**
JUDr. Milan Sudzina
- 20 **Res iudicata v medzinárodnej arbitrážnej praxi**
2. časť
JUDr. Katarína Chovancová, PhD.
- 29 **Aktuálne otázky koncepcie absolútnej neplatnosti**
právných úkonov podľa § 39 Obč. zákonníka
1. časť
JUDr. Milan Jančo
- 38 **Do vašej knižnice: Obchodný zákonník. Komentár**
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.

SAK & SPRÁVY

- 40 **Zo zasadnutí Predsedníctva SAK**
- 40 **Pýta(j)te sa predsedníctva**
- 41 **Spoločné rokovanie predsedníctiev ČAK a SAK**
- 43 **Zmeny v zozname advokátov**
za obdobie od 16. augusta do 1. októbra 2008
- 44 **NEPREHLIADNITE!**
- 45 **Zmeny v zozname advokátskych koncipientov**
za obdobie od 16. augusta do 15. septembra 2008

ZAÚJÍMAVOSTI

- 48 **Dobrá duša časopisu,**
predseda redakčnej rady jubiluje
Peter Vojčík
- 48 **Historická mozaika**
JUDr. PhDr. Stanislav Balík
- 50 **Pozvánka na tradičné lyžiarske podujatie**
Advokátske kľučky 2009

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,

Právne vzťahy k nehnuteľnostiam a ich ochrana patria k často frekventovaným témam v praxi každého advokáta. Práva vlastníkov nehnuteľností chránia normy viacerých právnych odvetví. Vzhľadom na interdisciplinárny charakter tejto problematiky ide o oblasť nesmierne širokú a dôležitú a z právneho hľadiska veľmi náročnú.

Každodenný život prináša mnoho problémov z tejto oblasti. V praxi sa stretávame so spormi o vytyčenie hranice pozemkov, ktoré sú po právnej a skutkovej stránke veľmi zložité a zdĺhavé a pritom často ide len o niekoľko metrov štvorcových pozemku. Vzhľadom na aktuálnosť tejto problematiky by som chcel upriamiť Vašu pozornosť na článok Právna povaha hraníc pozemkov v tomto čísle Bulletinu slovenskej advokácie a článok Prípady vytyčovania hraníc pozemkov, ktorý vyjde v nasledujúcom čísle.

JUDr. Milan Sudzina

K fotografii na obálke:

Slovenská advokátska komora zorganizovala v dňoch 2. a 3. októbra 2008 v poradí už 14. Slovenské dni obchodného práva. Bližšie informácie o celom podujatí nájdete v nasledujúcom čísle Bulletinu slovenskej advokácie.

OHLAS

Ad Čo priniesla anonymná anketa? (BSA 7-8/2008)

Stáva sa výkon koncipientskej praxe a výchova koncipientov problémom advokácie?

V bulletine č. 7-8/2008 som si so záujmom prečítal reakciu JUDr. Gerega na výsledky anonymnej ankety na seminároch koncipientov II. a III. ročníka, z ktorej vyplynulo, že mnohí advokáti ako školitelia – zamestnávateľia šokujúcim spôsobom hrubo porušujú základné ustanovenia Zákonníka práce a zákona o advokácii. Súhlasím s JUDr. Geregom, že alarmujúcim výsledkom treba veriť. Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory už dlhšiu dobu eviduje nepriame signály, že niektoré advokátske kancelárie dokonca zamestnávajú koncipientov len formálne a koncipienti prax fakticky nevykonávajú.

Nemyslím si, že v horizonte 10 predošlých rokov bola situácia ideálna. Problémy nastali najmä v dôsledku založenia nových právnických fakúlt v priebehu piatich rokov a následne v dôsledku prebytku ich absolventov na trhu práce. Absolventi nenachádzajú nové miesta v súdnictve a na prokuratúre, plný stav má aj štátna a verejná správa. Jedinou šancou uplatniť sa v odbore je zamestnať sa ako koncipient, získať prax a vykonávať advokátske povolanie.

Vyjadrené jazykom trhovej ekonomiky – ponuka prevláda nad dopytom. Takáto situácia poskytuje vhodné podhubie pre nekalé praktiky, porušovanie zákona a etických pravidiel. Presvedčila nás o tom anonymná anketa a jej výsledky.

Samozrejme, proti všetkým porušovateľom pravidiel je možné použiť represiu. Nič sa tým však nevyrieši, situácia sa bude ďalej zhoršovať a pretlak zvyšovať. Podľa mojich informácií bude na Slovensku končiť štúdium práva v nasledujúcich rokoch na všetkých fakultách približne 2 000 študentov ročne. Niektorí nájdu uplatnenie v komerčnej sfére, v iných oblastiach práva, mimo justičných zložiek, prípadne vo verejnej alebo štátnej správe, ale väčšina sa bude chcieť zamestnať v advokácii.

Mnohí absolventi majú zidealizovanú predstavu o advokácii a budúce uplatnenie a finančné možnosti vnímajú vplyvom bulvárno-mediálnej prezentácie postavenia advokátov ako miliónárov, ktorí sa vozia na drahých autách a užívajú si život horných desaťtisíc. Nikto si neuvedomuje, že mnohí advokáti v rôznych častiach Slovenska v súčasnej dobe bojujú niekedy o prežitie. Mediálne známych a skutočne bohatých advokátov nie je toľko, ako by sa mohlo zvonka zdať. Ilúzií podlieha nielen verejnosť, ale aj pán minister spravodlivosti pri prezentovaní svojej poslednej vízie bezplatného poskytovania právnych služieb advokátmi. Myslím si, že absolventom právnických fakúlt treba prezentovať skutočný obraz postavenia advokátov.

Aká je teda situácia vo vzťahu ku koncipientom? Niektorí advokáti odmietajú koncipientov zamestnávať. Jedným z dôvodov je strach z výchovy konkurencie, mnohí majú s koncipientmi zlé skúsenosti, pretože ich po skončení praxe pripravili o časť klientely a pod. Niektoré kancelárie využívajú koncipientov iba ako lacnú kvalifikovanú pracovnú silu.

Češ a uznanie patrí tým kanceláriám, ktoré koncipientov naozaj vychovávajú v duchu tradičných hodnôt a po skončení praxe si ich udržia. Budujú si tak základňu kvalifikovaných kolegov.

Je zrejme, že výchovu koncipientov bude treba prispôbiť novej situácii. Koncipientska prax je nenahraditeľná a nezastupiteľná; v dôsledku pretlaku na trhu práce sa natiska otázka, či obmedzeným prijímaním koncipientov nebránime ich prístupu k povolaniu. Ide o závažný problém, ktorý môže nadobudnúť podobu legislatívnej zmeny vo vzťahu k dĺžke trvania koncipientskej praxe, resp. k jej potrebe ako podmienky na vykonanie advokátskej skúšky, a tým aj na samotný výkon advokácie. Tomuto negatívnemu scenáru musíme zabrániť vytvorením úplne novej koncepcie vzdelávania koncipientov a podoby výkonu potrebnej praxe. Podľa môjho názoru by mal mať nový systém výchovy a vzdelávania koncipientov a advokátov podobu ďalšieho vzdelávania a praxe v samostatnom inštitúte vzdelávania, ktorý by vzhľadom na stále narastajúci počet advokátov a koncipientov v budúcnosti nahradil organizačne komplikované a finančne nákladné školenia a semináre pre advokátov a koncipientov. Zároveň by sa vytvoril priestor na zavedenie nových spôsobov započítavania praxe. Mám na mysli vytvorenie osobitných študijných programov, ktoré by za predpokladu správnej koncepcie a obsahovej náplne mohli nahradiť celú koncipientsku prax, prípadne jej časť.

Sama budúcnosť nám ukáže, ako ďalej postupovať – aj s prihliadnutím na snahy v rámci Európy modernizovať systém vzdelávania advokátov a advokátskych koncipientov a prispôbiť ho novej dobe.

JUDr. Jozef Brázdil
člen predsedníctva SAK

Publikačná súťaž

Slovenská advokátska komora

a Slovenská sporiteľňa, a. s. vyhlasujú Publikačnú súťaž Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2008 v kategóriách

- Verejné právo
- Súkromné právo

Súťaž je určená pre právnikov do 35 rokov. **Celková dotácia na ceny v oboch kategóriách je 130 000 Sk.** Poradie (1., 2., 3. miesto, prípadne mimoriadnu cenu) a výšku cien určí Redakčná rada BSA. Ceny odovzdajú predseda SAK JUDr. Štefan Detvai a generálna riaditeľka Slovenskej sporiteľne, a. s. Regina OvesnyStraka na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2009.

Príspevky do bulletinu označte heslom *Publikačná súťaž*.

OHLAS

Ad Legislatíva na šikmej ploche (BSA 5/2008) Ad Poznámky pod čiarou v legislatív- nej a aplikačnej praxi (BSA 7-8/2008)

So záujmom som si prečítala články *Legislatíva na šikmej ploche* a *Poznámky pod čiarou* v legislatívnej a aplikačnej praxi od JUDr. Juraja Ďurovčíka. Obidva články sa týkali zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, konkrétne § 18a a § 18b a odkazov na poznámku pod čiarou 24b) a 24d) na vyhlášku č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov v znení neskorších predpisov s tým, že uvedená vyhláška bola zrušená k 1. 1. 2004. K uvedeným článkom mám iba krátku poznámku.

Ustanovenie § 18b nemá žiadny odkaz na uvedené poznámky pod čiarou, ako sa to uvádza v článku *Legislatíva na šikmej ploche*. Pozornosti autora článku zrejme ušlo prechodné ustanovenie a to § 31a uvedeného zákona, podľa ktorého na výpočet ceny pozemku podľa § 18b sa použijú aj po 31. 12. 2003 ustanovenia cenového predpisu, podľa ktorého sa určovala cena pozemku do 31. 12. 2003.

Vzhľadom na skutočnosť, že Bulletin slovenskej advokácie číta celá advokátska verejnosť, bolo by vhodné, aby bola upozornená na existenciu prechodného ustanovenia § 31a zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, aby nedochádzalo práve zo strany advokátov k dezinformáciám verejnosti.

JUDr. Jaroslava Zányiová

Vzhľadom na to, že čitateľka poslala svoj list nielen do redakcie bulletinu, ale aj priamo autorovi predmetných príspevkov, máme k dispozícii jeho reakciu, ktorú prinášame:

Hlavným zámerom diskusných príspevkov v č. 5 a 7-8/2008 Bulletinu slovenskej advokácie je poukázať na skutočnosť, že raz zrušený právny predpis nemôže ďalej platiť a zakladať právne vzťahy; osobitne sa to týka § 31a. Toto ustanovenie bolo v zákone o vlastníctve bytov a nebytových priestorov upravené zák. č. 512/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2004. Ide o *sui generis* novelizáciu vyhlášky č. 465/1991 Zb. v tom zmysle, že niektoré jej ustanovenia sú použiteľné aj po 1. januári 2004 (vyhláška v znení zákona? – sic!). Táto „novelizácia“ sa realizovala zrejme preto, že v čase jej prijatia sa už vedelo, že od 1. januára 2004 bude cenový predpis zrušený. Následným zákonom č. 520/2003 Z. z. (§ 24a), ktorým sa novelizoval cenový zákon č. 18/1996 Z. z., sa tak

v skutočnosti aj stalo a to s účinnosťou od 1. januára 2004 keď vyhláška č. 465/1991 Zb. bola zrušená (abrogácia); ako právna norma prestala tým existovať. Je celkom logické, že zrušenie vyhlášky musí platiť aj pre jej pseudonovelu – § 31a zákona. Ak by tak nemalo byť, predlžovala by sa životnosť a pôsobnosť právneho predpisu po jeho zrušení, čo je, okrem iného, v rozpore s formálnou logikou a právny nonsens. Poukazujem pritom aj na interpretačný princíp – *lex posterior derogat priori*... V dôsledku uvedeného treba preto § 31a zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov považovať za nulitný a za ustanovenie, ktoré pre svoju normatívnu nespôsobilosť nemôže byť súčasťou platného právneho poriadku. Novela právneho predpisu totiž nežije „vlastným životom“, ale platí len spolu s ním. Opačný názor na výklad § 31a by prakticky znamenal protiprávne predĺženie platnosti regulovaných cien pozemkov aj po 1. januári 2004 a vznik situácie, ktorá je v rozpore s princípom voľnej tvorby cien podľa novelizovaného cenového zákona č. 18/1996 Z. z. a zrušenia vyhlášky č. 465/1991 Zb.

Východiskom z anomálnej situácie by mohla byť novelizácia § 18a, §18b zákona, prípadne iné, legislatívne korektné riešenie.

Tento názor predstavuje osobný uhol pohľadu autora.

JUDr. Juraj Ďurovčík

Pripravujeme pre vás

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, dovoľte, aby som Vás pozval na tohtoročné aktuálne podujatia, ktoré zorganizuje Slovenská advokátska komora ešte do konca roku 2008.

Prednáška **PRAKTICKÁ PRÍPRAVA NA EURO**, ktorú bude prezentovať Mgr. Ján Kováč, expert na euro zo Slovenskej sporiteľne, a. s., sa bude konať v dvoch termínoch: **29. 10. 2008** o 13.00 hod. a **19. 11. 2008** o 13.00 hod. v zasadačke budovy SAK na Kolárskej 4 v Bratislave.

Prihlásiť sa môžete na č. tel. 02/52962933 alebo e-mailom na pelikanova@sak.sk alebo kinzelova@sak.sk. Na prednášku môžete prísť aj bez prihlásenia. V prípade väčšieho záujmu môžeme zvýšiť počet termínov prednášok.

Tradičný **ZIMNÝ SEMINÁR ADVOKÁTOV** sa bude konať **5. a 6. 12. 2008 v hoteli Patria na Štrbskom plese**. V súčasnosti sa podieľajú členovia vzdelávacej komisie SAK na príprave takeého programu, ktorý Vás tematicky osloví a zaujme natoľko, že sa radi stretnete s kolegami – advokátmi vo Vysokých Tatrách na našom podujatí.

Bližšie informácie o programe a prihlasovaní sa na seminár nájdete po uzavretí programu seminára na stránke komory www.sak.sk v časti pre advokátov a koncipientov v sekcii *Vzdelávanie a podujatia*.

JUDr. Andrej Popovec
tajomník SAK

Bulletin advokácie prináša

Vyberáme z dvojčísła 7-8/2008 českého *Bulletinu advokácie*

Pozvánka z Bruselu na vstup českej advokácie do elitného klubu stavovských komôr je predmetom úvah predsedu ČAK JUDr. Vladimíra Jirouska. V úvodníku **V Bruselu byť či nebýť** bilancuje prednosti a nevýhody oboch alternatív s konštatovaním prevahy pozitív vstupu do klubu reprezentácií advokátskych stavov a bruselskej účasti. Podľa nadväzného oznámenia v rubrike aktualít otvorila ČAK svoje zastúpenie v Bruseli v júni 2008. Jeho sídlom je budova na Avenue des Nerviens 85, tzv. európske centrum Bruselu.

K aktuálnym informáciám patrí ďalej správa o 1. odbornom sympóziu organizovanom NS ČR k otázkam financovania obchodných spoločností v judikatúre Najvyššieho súdu. Výsledky sympózia potvrdili významný vplyv tejto judikatúry na právne prostredie v Českej republike. Zástupcom odbornej právnickej verejnosti účasť na sympóziu umožnila oboznámiť sa s postojmi a úvahami sudcov NS pri formulovaní ich právnych názorov a stanovísk vedúcich k prijímaniu jednotlivých rozhodnutí. Sudcovia mali zároveň možnosť získať „spättnú väzbu“ svojho rozhodovania a utvoriť si presnejší obraz o jeho praktických dôsledkoch.

Číslo prináša prehľad vybranej judikatúry domácich súdov a judikatúry Európskeho súdneho dvora, informuje o novinkách odbornej literatúry (napr. idea spravodlivosti a práva v gréckej filozofii, iné právo offline: čo v učebniciach práva nenájdete, rozhodnutia vo veciach trestných so vzormi rozhodnutí súdov a podaní advokátov a pod.).

V rubrike **Precítali sme za Vás** sa uverejňuje excerpt z príspevku v Štátnom zastupiteľstve č. 12/2007 **Malá poznámka k účelovosti podávania trestných oznámení**. Autor L. Foltýn poukazuje na časté praktiky a zneužívanie trestného práva na ochranu záujmov v oblasti súkromnoprávných (obchodnoprávných) vzťahov. Označuje to za degradáciu práva na ciele presadzovanie účelových riešení.

Z aktivít českej advokácie a orgánov komory číslo informuje o rokovaní Predstavenstva ČAK, o opatrení z disciplinárnej praxe orgánov komory, študijnom pobyte advokátov pri Európskom súde pre ľudské práva (máj 2008), seminári organizovanom v Bruselu olomouckým a zlínskym regiónom k právnej spolupráci v EÚ (máj 2008). Prináša správu o ďalších podujatiach zameraných na odbornú, športovú a pod. činnosť. Uverejňuje publicistický stĺpček JUDr. K. Čermáka **Kto je pro neboli rozmarné léto** (Pelemele veci, záujmov, pohľadov a pod.), jazykový príspevok k pravopisným otázkam (písanie čiarok v súvetiach) a ďalšie informácie a zaujímavosti z diania v českej advokácii.

Z príspevkov o európskom práve poukazujeme najmä na state k otázkam cezhraničného doručovania súdnych a mimosúdnych písomností v EÚ, právnom poradenstve

na internete podľa nemeckého práva a výnimkách z advokátskej povinnosti mlčanlivosti v Nemecku.

Z právnej teórie a praxe ide o tieto odborné príspevky:

Mgr. František Korbel, Ph.D.

námestník ministra spravodlivosti pre legislatívu

Mgr. Petr Forejt, pracovník legislatívneho odboru MS ČR

Elektronický platobný rozkaz je tu

Novela OSP z 15. apríla 2008 č. 123/2008 Sb. zaviedla do českého právneho poriadku s účinnosťou od 1. júla 2008 inštitút elektronického platobného rozkazu (EPR). Ide o jeden z čiastkových projektov elektronizácie justície inšpirovaný rakúskou a nemeckou právnou úpravou. Autori hodnotia dôvody a prínos nového riešenia, ktoré by malo viesť najmä k urýchleniu rozhodovania súdov, k odbremeneniu ich administratívy a zníženiu nákladov konania na strane súdov aj účastníkov sporu. Výška súdnych poplatkov pri EPR je v porovnaní s poplatkami pri klasickej žalobe iba polovičná. Predpoklad intenzívnejšieho využívania v budúcnosti súvisí s nárastom rozkazného konania vzhľadom na vzostup zadlžovania domácností a rastu objemu rizikových úverov. EPR by mal umožniť pružnú reakciu na tieto tendencie a poskytnúť nástroj na rýchle a efektívne dosiahnutie exekučného titulu.

Mgr. Tatiana Kunštátová, vedúca živnostenského odboru Úradu mestskej časti Praha 2

Novela živnostenského zákona

Dňa 1. júna 2008 nadobudol v Českej republike účinnosť zákon č. 130/2008 Sb., ktorým sa novelizuje živnostenský zákon č. 455/1991 Sb. Ide o významnú novelu, ktorá zásadným spôsobom mení doterajšiu živnostensko-právnu úpravu a liberalizuje podmienky vstupu do podnikania a jeho výkonu. Cieľom príspevku je upozorniť na najdôležitejšie zmeny novej úpravy s uvedením ich vecnej a právnej charakteristiky. Ide najmä o zníženie administratívnej a finančnej záťaže podnikateľov, uľahčenie vstupu začínajúcim podnikateľom do podnikania (absolventi vysokých škôl) a pod. Zredukujú sa počty živností, bude zrušená miestna príslušnosť živnostenských úradov pre ohlasovanie živnosti a žiadosti o koncesiu a vykonávanie ich zrušenia. Od účinnosti novely môže podnikateľ ohlasovať živnosť, žiadať o koncesiu, vykonávať ich zmeny a robiť ďalšie úkony na ktoromkoľvek živnostenskom úrade v ČR. Môže rovnako postupovať aj prostredníctvom tzv. kontaktného miesta verejnej správy (Check point) v zahraničí, napr. na zastupiteľskom úrade v Bratislave. Dôjde aj k zrušeniu preukazov živnostenských oprávnení (živnostenské listy a koncesné listiny), ktoré nahradí výpis z Registra živnostenského podnikania. Novela detailnejšie upravuje aj správne delikty podnikateľských subjektov a podstatne zvyšuje sankcie za porušenie živnostenského zákona.

JUDr. Petr Černý, Ph.D., štátny zástupca

Podanie v posledný deň lehoty

Cieľom článku je oboznámiť s niektorými úskaliaми podaní v poslednom dni, či dokonca v posledných minútach lehoty. Autor navrhuje riešenia, ako zabrániť odmietnutiu

podania pre oneskorenosť. Porovnáva jednotlivé spôsoby doručovania (pošta, fax, elektronická cesta a pod.) a dochádza k záveru, že v niektorých prípadoch je vhodné spôsoby doručovania kombinovať, pretože je vždy lepšie, aby podanie bolo v spise čo aj trikrát, než ani raz. Upozorňuje aj na judikatúru, z ktorej možno vychádzať pri opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o odmietnutí podania.

doc. JUDr. Karel Marek, CSc.

katedra obchodného práva PF MU v Brne

Licenčná zmluva k predmetom priemyselného vlastníctva

Autor sa zaoberá podmienkami uzatvárania licenčných zmlúv. Úpravu tohto zmluvného typu obsahuje § 508 a nasl. Obchodného zákonníka. Text príspevku sa zameriava na podstatné časti zmluvy, uvádza ich charakteristiku, právne možnosti a postupy zmluvných strán. Vzhľadom na to, že právna úprava licenčnej zmluvy je zásadne dispozitívna, je možnosť „ušiť ju na mieru“; kladie to však zvýšené nároky na kontraktáciu. Autor sa vyjadruje k niektorým aspektom licenčnej zmluvy aj *de lege ferenda*.

JUDr. Luboš Chalupa, advokát

Prípustnosť dovolania po zrušujúcom rozsudku Najvyššieho súdu

Predmetom článku je rozbor procesnoprávnej problematiky (§ 237 ods. 1 písm. b OSP). Ide o situáciu, ktorá vznikla po zrušujúcom rozsudku Najvyššieho súdu ČR vydaného na základe úspešného dovolania len jednej sporovej strany a následnej zmeny pôvodného rozsudku súdu II. stupňa. S právnymi závermi NS ČR o obmedzeniach druhej procesnej strany (prípustnosť a dôvodnosť dovolania) autor zásadne nesúhlasí a uvádza argumenty na neprípustnosť podstatného skracovania práv druhej procesnej strany (právo na spravodlivý proces podľa Listiny základných práv a slobôd a pod.).

JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D., odborná asistentka,
katedra obchodného práva PF MU Brno

Umorenie zmenky: všemocná justícia či nedôsledný zákonodarca?

Podstatou inštitútu umorenia zmenky (§ 185i a nasl.) je zbaviť účinnosti stratenú alebo zničenú zmenku a jej vlastnosti previesť na inú listinu. Autorka poukazuje na nebezpečenstvá a riziká zmenečných umorovacích konaní v praxi niektorých súdov. Uvádza viaceré nedostatky zo súdnej praxe a poukazuje na ich negatívne účinky a vplyv na zákonnosť a právnu istotu účastníkov sporov. Osobitnú pozornosť venuje spôsobu umorenia blanko zmenky. Konštatuje tiež nedostatočnosť úpravy umorovania zmienok podľa OSP.

JUDr. Jan Tuláček

šéfredaktor nakladateľstva Linde Praha, a. s., advokát

Bezdôvodné obohatenie podľa autorského zákona

Všeobecnú úpravu bezdôvodného obohatenia obsahuje Občiansky zákonník (§§ 451 – 459); špeciálna úprava tohto inštitútu ako dôsledku porušenia autorského práva je predmetom autorského zákona (§ 40, § 41). Autor rozoberá obsah a vzťah oboch úprav a ich výklad v nadväznosti na

konkrétne príklady z praxe. Z judikatúry vo veciach bezdôvodného obohatenia poukazuje tiež na niektoré rozhodnutia a stanoviská Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

JUDr. Pavel Kučera, justičný čakateľ

Trestné činy, ktoré nemôžu byť spáchané vo forme pokusu

Autor rozoberá otázku, pri ktorých trestných činoch neprichádza do úvahy pokus. V úvode príspevku načrtáva základné východiská problematiky a uvádza prípady deliktov, kde právna náuka a literatúra možnosť pokusu vylučujú (napr. verbálne trestné činy a pod.). V ďalšej časti podáva širší rozbor merita problému a v závere state zhrňuje hlavné myšlienky a svoje stanovisko k posudzovanej tematike.

JUDr. Jan Kocina, Ph.D.

advokát a vysokoškolský učiteľ na PF ZU v Plzni

Zákaz konkurencie v pracovnoprávných vzťahoch

Článok nadväzuje na príspevok tohto autora uverejnený v *Bulletine advokácie* č. 10/2006. Cieľom je spracovať problematiku zákazu konkurencie vo svetle pracovnoprávných vzťahov. Autor súhrnne porovnáva právne úpravy podľa Zákonníka práce platné od roku 1966 (zák. č. 65/1965 Sb.) do 31. decembra 2006 a úpravu podľa nového Zákonníka práce účinného od 1. januára 2007 (zák. č. 262/2006 Sb.). Poukazuje na tri typy dohôd o zákaze konkurencie, ktoré môžu byť dohodnuté medzi zamestnancom a zamestnávateľom a uvádza ustanovenia Zákonníka práce, podľa ktorých sa posudzuje ich obsah.

JUDr. Ladislav Jouza

právnik na Ministerstve práce a sociálnych vecí ČR

Kedy môže zamestnávateľ zmeniť druh a miesto práce?

Podľa Zákonníka práce (ZP) platí, že to, čo si dohodnú zamestnávateľ a zamestnanec v pracovnej zmluve je stabilné. Výnimkou však budú prípady vzniku rôznych okolností, ako napr. zdravotné dôvody, právoplatné rozhodnutia súdov, verejných orgánov a pod. S účinnosťou od 1. januára 2008 rozšírila novela ZP možnosť preradenia zamestnanca na inú prácu bez jeho súhlasu aj na prípad živej udalosti. V súlade s ust. § 42 ods. 2 ZP rozoberá autor rôzne situácie a okolnosti súvisiace s možnosťou zamestnávateľa preradiť zamestnanca na inú prácu. Od tejto možnosti treba odlišovať prekážky v práci na strane zamestnávateľa. Pracovná náplň zamestnanca nie je spravidla súčasťou obsahu pracovnej zmluvy; zamestnávateľ ju určuje (mení, dopĺňa atď.) svojím jednostranným rozhodnutím, vždy však v rámci pracovnej zmluvy a podľa dohodnutého druhu práce. Prácu nad rámec pracovnej zmluvy môže zamestnanec odmietnuť. Zmena miesta výkonu práce aj pracovná cesta je možná len so súhlasom pracovníka, ak pracovné cesty nevyplývajú z dohodnutého druhu práce. Tieto zásady platia aj v prípade organizačných zmien na strane zamestnávateľa (§ 338 a nasl. ZP). Osobitná pozornosť sa v príspevku venuje pôsobnosti odborov (§ 46) pri preradení zamestnanca na inú prácu. Na pracoviskách, kde odbory nie sú ustanovené postupuje zamestnávateľ v rámci svojej právomoci.

JUDr. Rudolf Hrubý, advokát, vedúci katedry práva
Ekonomickej fak. Juhočeskej univerzity, Č. Budejovice
Mgr. Jiří Písečka

advokátsky koncipient, odborný asistent tamže

Reštitučná bodka vo svetle prelomového rozsudku Najvyššieho súdu ČR

Reštitúciu poľnohospodárskych pozemkov v ČR upravoval zákon o pôde č. 229/1991 Sb. s účinnosťou od 24. júna 1991. Hlavným poslaním zákona je obnoviť súkromné podnikanie v poľnohospodárstve. Článok približuje problematiku tzv. „reštitučnej bodky“, t. j. urýchlenia procesu vydávania pozemkov z hľadiska súladu s právom na ochranu pokojného užívania majetku chráneného Protokolom č. 1 k Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd. Autori zameriavajú pozornosť predovšetkým na právne postavenie postupcov pohľadávok na vydanie poľnohospodárskych pozemkov, ktorí ich získali na účely svojho podnikania v poľnohospodárstve. V súvislosti s dôsledkami prelomového rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 30. novembra 2007 č. 28Cdo 436/2007 (zrušenie reštitučnej bodky) predkladajú niektoré odporúčania pre Pozemkový fond a úvahy *de lege ferenda* v súvislosti s protiústavnosťou § 13 ods. 6 a 7 zákona o pôde a ďalším vývojom právnej úpravy reštitučnej bodky.

JUDr. Bohumil Dvořák, LL.M., sudca

Glosa k ideovej povahe koreňov platných súkromnoprávných úprav

Predmetom článku sú kritické pohľady autora a hodnotenie povahy mocenského režimu v Československu v šesťdesiatych rokoch minulého storočia. Pozornosť venuje tvorbe a realizácii práva so zreteľom najmä na právo súkromné a občianske. Podľa názoru autora predstavuje prvá polovica šesťdesiatych rokov obdobie najhlbšieho úpadku právneho poriadku v histórii bývalého Československa (ústava ČSSR a pod.). Dodnes sú preto niektoré predpisy z týchto rokov v západných krajinách vydávané za „Paradebeispiel“ socialistického práva. Negatívne dôsledky vtedajšieho legislatívneho vývoja sú, podľa mienky autora, zreteľné dosiaľ. Týka sa to predovšetkým prerušenia kontinuity s rímskym právom a deformácii občianskeho práva, osobitne inštitútu vlastníctva, kde stále pretrváva akási podvedomá neúcta k majetku iného. Koncepcne odlišné socialistické občianske právo nemožno totiž úspešne reformovať a uviesť do súladu s demokratickým právnym štátom založeným na trhovom hospodárstve, konštatuje autor.

Ing. Vladimír Mana

samostatný expert v odbore ochrany prírody a krajiny

Poznámky k aplikácii zákona o ochrane prírody a krajiny v praxi alebo vadná aplikácia = bič na vlastníkov a investorov

Autor sa zamýšľa nad zákonom č. 114/1992 Sb. o ochrane prírody a krajiny a účinnosťou jeho pôsobenia od roku 1992 dodnes. Napriek nesporným kvalitám v čase prijatia, vrátane čiastočnej novelizácie v roku 2004, ide o predpis, ktorý nespĺňa všetky očakávania a požiadavky spojené s efektívnou a komplexnou ochranou prírody a krajiny. Po-

ukazuje sa pritom na viaceré deficit platnej úpravy, najmä legislatívneho, pojmoslovného a metodického charakteru s kritickým hodnotením výkonu štátnej správy a činnosti orgánov ochrany prírody a krajiny. Ide o nedostatky, ktoré vo svojom súhrne majú veľmi negatívne dopady na spoločenské záujmy. Na zlepšenie aplikácie zákona a metodického podpory orgánov ochrany prírody odporúča niektoré opatrenia z hľadiska budúcej právnej úpravy.

Spracoval: JUDr. Juraj Ďurovčík
kancelária SAK

Seminár o americkom práve

The John Marshall Law School

a Czech/Slovak Legal Institute v spolupráci

s Českou advokátskou komorou

a Slovenskou advokátskou komorou

organizujú pre českých a slovenských advokátskych koncipientov a mladých advokátov **30. 11. – 5. 12. 2008** seminár, ktorého cieľom seminára je predstaviť mladým advokátom a advokátskym koncipientom z ČR a SR americký právny a podnikateľský systém. Lektori sa budú venovať praktickým otázkam výkonu povolania vrátane etiky, poskytovania právnych porád a vzťahom s protistranou. Zamerajú sa aj na fungovanie právneho systému v USA, na riešenie sporov a na rozvoj zručností advokáta (simulované poradenstvo klientom, alternatívne formy riešenia sporov, atď.). Súčasťou seminára sú aj neformálne večerné stretnutia a diskusia o aktuálnych otázkach výkonu povolania.

Miesto konania: Luhačovice, Česká republika.

Ubytovanie, stravovanie: Hotel Zálesí, Zatloukalova 70, Luhačovice (www.hotely.zalesi.cz).

Dopravu si každý účastník hradí sám.

Podmienkou účasti je plynulá **znalosť anglického jazyka** slovom aj písmom. Seminár bude prebiehať v angličtine a po jeho absolvovaní dostanú účastníci certifikát.

Pri posudzovaní prihlášok sa bude brať do úvahy status uchádzača (prednosť majú mladí advokáti) a dátum doručenia prihlášky. Počet miest je obmedzený.

Registračný poplatok (zahŕňa ubytovanie a plnú penziu: mladí advokáti 3 000 Kč; advokátski koncipienti 1 500 Kč. Registračný poplatok sa platí až po prijatí potvrdenia o účasti. Kancelária SAK Vám následne poskytne všetky údaje potrebné na zrealizovanie platby.

Prihlášky je potrebné poslať na adresu Slovenskej advokátskej komory poštou, príp. faxom: 02/529 61 554, resp. mailom na mareckova@sak.sk **do 10. novembra 2008**. Bližšie informácie Vám poskytne odbor medzinárodných vzťahov SAK na č. 02/529 61 236 (Mgr. Katarína Marečková).

Pevne veríme, že možnosť zúčastniť sa na tomto podujatí Vás zaujme. Účastníci vždy pozitívne hodnotili príležitosť komunikovať v anglickom jazyku s odborníkmi v rôznych oblastiach práva a vymieňať si s nim skúsenosti.

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Dobrovoľná dražba a kataster nehnuteľností

JUDr. Mária Miháliková

V apríli 2007 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predložilo do pripomienkového medzirezortného konania návrh novely zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“). Novelizácia sa vykonala zákonom č. 568/2007 Z. z., ktorý

JUDr. Mária Miháliková
Absolventka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave z roku 2004. Pôsobila na Katastrálnom úrade v Žiline ako odborný radca. Od roku 2005 pracuje ako advokátska koncipientka.

nadobudol platnosť 25. októbra 2007 a účinnosť 1. januára 2008. Počas účinnosti pôvodného zákona sa vykryštalizovali mnohé aplikačné problémy, ktoré vznikli zo strohosti tohto zákona, umožňovali rôzne výklady a mohli viesť k právnej neistote zúčastnených osôb a k viacerým súdnym

sporom. Zákon o dobrovoľných dražbách nadobudol účinnosť 1. januára 2003 a vznikol ako reakcia na potrebu zákonnej úpravy rýchleho, efektívneho a finančne nenáročného procesu realizácie záložného práva, pretože predchádzajúci zákon č. 174/1950 Zb. o dražbách mimo exekúcie nevyhovoval požiadavkám trhu a zároveň vôbec neobsahoval úpravu realizácie záložného práva v prípade, ak predmetom zálohu bola nehnuteľnosť. Na základe tohto zákona dostal záložný veriteľ možnosť uspokojiť svoju splatnú pohľadávku predajom zálohu na dražbe a tak zvýšiť vymožiteľnosť svojho práva. Ide o relatívne novú právnu úpravu spôsobu uspokojenia veriteľa, ktorý môže pri splnení zákonných podmienok predať záloh prostredníctvom dražobnej spoločnosti. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky tvrdí na základe zdokladovaných podnetov viacerých občanov, že aplikáciou pôvodného zákona došlo k mnohým nekalým konaniam a zneužitiam inštitútu dobrovoľných dražieb. Preto sa snažilo pripraviť novelu, ktorá by vytvorila podmienky pre čo najtransparentnejší proces, pri ktorom by bolo vyvážené postavenie práv a povinností tak na strane záložného dlžníka ako aj na strane záložného veriteľa, aby bola zachovaná právna istota všetkých zúčastnených a zabezpečená čo najväčšia miera prevencie pred možnými spormi.

Špecifickým prípadom je dražba nehnuteľných vecí, ktorej osobitosť je daná povinnosťou evidovať určité práva a povinnosti spojené s nehnuteľnosťami do katastra nehnuteľností. Prax poukázala na medzery jednak v zákone o dobrovoľných dražbách, tiež v zákone č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“, príp. „KZ“), prípadne v súvisiacich predpisoch. Novela zákona o dobrovoľných dražbách reaguje na potrebu zmien najmä v doručovaní, oceňovaní nehnuteľností, taktiež sa zaoberá problematikou odovzdania vydraženej nehnuteľnosti a inými otázkami. Cieľom tohto článku je upriamiť pozornosť na zavedenie povinnosti zasielať určité listiny vzniknuté v procese dobrovoľnej dražby na príslušnú správu katastra.

1. Oznámenie o začatí realizácie záložného práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností

Pred samotným začatím procesu dobrovoľnej dražby je záložný veriteľ povinný oznámiť záložnému dlžníkovi začatie výkonu záložného práva k nehnuteľnosti formou dobrovoľnej dražby.

V zmysle ust. § 151d ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. (ďalej len „Občiansky zákonník“, príp. „OZ“) možno záložné právo zriadiť na vec, byt, nebytový priestor vo vlastníctve záložcu a na iné majetkové hodnoty, ktoré patria záložcovi. Na vznik záložného práva sa vyžaduje jeho registrácia v Notárskom centrálnom registri záložných práv, ak Občiansky zákonník alebo iný zákon neustanovuje inak.

Záložné právo k nehnuteľnostiam sa neregistruje v Notárskom centrálnom registri záložných práv, ale v „špeciálnom registri“, v katastri nehnuteľností. Ustanovenie § 151e ods. 2 OZ určuje, že záložné právo k nehnuteľnostiam, bytom a nebytovým priestorom vzniká zápisom v katastri nehnuteľností, ak osobitný zákon neustanovuje inak. V zmysle ustanovenia ods. 4 citovaného paragrafu nepodlieha záložné právo k nehnuteľnostiam registrácii v Notárskom centrálnom registri záložných práv. To znamená, že podmienka registrácie záložného práva je splnená zápisom v katastri nehnuteľností.

Ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas uspokojená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. Svoju pohľadávku môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe alebo domáhať sa uspokojenia predajom podľa osobitného zákona.

V zmysle ustanovenia § 151l ods. 1 Občianskeho zákonníka je záložný veriteľ povinný začatie výkonu záložného práva písomne oznámiť záložcovi a dlžníkovi, ak osoba nie je totožná a pri záložných právach registrovaných v registri záložných práv aj zaregistrovať začatie výkonu záložného práva v tomto registri, ak tento alebo osobitný zákon neustanovuje inak. V písomnom oznámení veriteľ uvedie spôsob, akým sa bude domáhať uspokojenia svojej pohľadávky. Záložca po tomto oznámení nesmie previesť záloh na inú osobu bez súhlasu záložného veriteľa. Zákaz nemá účinky voči tretím osobám, ak došlo k prevodu v bežnom obchodnom styku okrem prípadu, že nadobúdateľ vedel alebo vzhľadom na všetky okolnosti mal vedieť, že začal výkon záložného práva.¹

Do účinnosti zákona č. 568/2007 Z. z. nebola v Občianskom zákonníku na žiadnom mieste ustanovená povinnosť zaregistrovať výkon záložného práva zriadeného k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností. Záložný veriteľ mal povinnosť zaregistrovať vznik záložného práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností, ale nie povinnosť zaregistrovať výkon tohto práva, ako to bolo v prípade, ak bola zálohom hnutelná vec. Podľa môjho názoru režim ohľadom nehnuteľných vecí by mal byť striktnější, pretože hodnota nehnuteľných vecí je obvyčajne väčšia ako hodnota vecí hnutelných. Podľa mojej mienky na zachovanie právnej istoty režimu nehnuteľností, treba informovať tretie osoby, že sa začína výkon záložného práva a že vlastní nehnuteľností nie je oprávnený predmetnú nehnuteľnosť previesť. V opačnom prípade by mohlo dôjsť k sťaženiu postavenia veriteľa, pretože tretia osoba by mohla argumentovať, že vzhľadom na všetky okolnosti nemohla vedieť o zákaze nakladať s nehnuteľnosťou, keďže tento zákaz nebol zaregistrovaný resp. zapísaný v katastri nehnuteľností. Rovnako sa týmto spôsobom zvýši ochrana tretích osôb, ktoré by mali záujem o prevod nehnuteľnosti, ohľadom ktorej začal výkon záložného práva. V každom prípade zavedením povinnosti zaregistrovať výkon záložného práva do katastra nehnuteľností sa môže zabrániť súdnym sporom, ktoré by vznikli porušením zákazu nakladať s nehnuteľnosťou, pretože po zapísaní poznámky do katastra nehnuteľností je správa katastra povinná zamietnuť návrh na vklad vlastníckeho práva vzhľadom na ustanovenie § 31 ods. 2 KZ,² pokiaľ by dlžník nepredložil súhlas záložného veriteľa s dispozíciou nehnuteľnosti.

Pred novelizáciou zákona o dobrovoľných dražbách bola prax taká, že mnohé správy katastra odmietali vykonať do katastra nehnuteľností poznámku o tom, že sa začína

výkon záložného práva záložným veriteľom a že záložca nemôže previesť nehnuteľnosť bez súhlasu záložného veriteľa s odôvodnením, že žiaden zákon im to neukladá. Dokonca sme sa stretli s prípadmi, že správa katastra reagovala na žiadosť o vykonanie poznámky o začatí realizácie záložného práva otázkou, či majú vykonať poznámku obmedzujúcu alebo informujúcu.

V zákone o katastri nehnuteľností a ani v súvisiacich vyhláškach sa priamo neukladá povinnosť správy katastra vykonať takýto zápis. V zmysle ustanovenia § 38 katastrálneho zákona poznámka vyjadruje skutočnosti, ktoré obmedzujú oprávnenie vlastníka nakladať s nehnuteľnosťou, alebo informuje o nehnuteľnosti alebo o práve k nehnuteľnosti. Na základe oznámenia súdu alebo iného štátneho orgánu, alebo na návrh iného oprávneného podľa osobitných predpisov správa katastra zapíše najmä poznámku o začatí konania o súdnom výkone rozhodnutia predajom nehnuteľnosti, o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti, o vyhlásení konkurzu proti vlastníkovi nehnuteľnosti, o začatí vyvlastňovacieho konania a o predbežnom opatrení, ktorým sa zakazuje nakladať s nehnuteľnosťou (§ 39 KZ). Ustanovenie § 44 vyhlášky č. 79/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva katastrálny zákon (ďalej v texte vykonávací vyhláška), určuje, že na zápis poznámky, ktorá obmedzuje vlastníka nakladať s nehnuteľnosťou, sú spôsobilé uznesenie súdu o predbežnom opatrení, ktorým sa zakazuje nakladať s nehnuteľnosťou, uznesenia súdu o vyhlásení konkurzu, exekučný príkaz na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľnosti, rozhodnutie o zabezpečení daňového nedoplatku zriadením záložného práva, rozhodnutie o začatí daňového exekučného konania, daňový exekučný príkaz, colný exekučný príkaz alebo verejná listina o práve k nehnuteľnosti, ktorá spochybňuje hodnovernosť údajov katastra o práve k nehnuteľnosti, alebo iná verejná listina. Na zápis poznámky, ktorá informuje o nehnuteľnosti alebo o vlastníkovi, sú spôsobilé upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti, oznámenie o začatí daňového exekučného konania alebo colného exekučného konania, uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia predajom nehnuteľnosti alebo začatie vyvlastňovacieho konania alebo iná verejná listina. Nikde nie je zmienka o oznámení o začatí výkonu záložného práva k nehnuteľnosti.

Kým v katastrálnom zákone je pri vymenúvaní spôsobilých listín použité slovíčko najmä, vyhláška už používa spojenie „sú spôsobilé“. Vzhľadom na to, že oznámenie o začatí realizácie záložného práva formou dražby nie je verejnou listinou, nedá sa subsumovať pod spomenuté znenia paragrafov. Pri novelizácii vykonávacej vyhlášky autor opomenul práve túto listinu uviesť ako spôsobilú na zápis poznámky, pritom znenie predmetného paragrafu bolo novelizované pomerne nedávno, s účinnosťou od 1. januára 2005, za účelom spresnenia výpočtu verejných listín a iných listín spôsobilých na vykonanie poznámky do listu vlastníctva.

1 Ustanovenie § 151l ods. 2 Občianskeho zákonníka.

2 „Pri rozhodovaní o povolení vkladu prihliada správa katastra aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.“

Zákon o dobrovoľných dražbách otázku zápisu spomínaného oznámenia neriešil. V spoločných, prechodných a záverečných ustanoveniach, konkrétne v § 34 odkazuje na použitie Občianskeho zákonníka v prípade, ak zákon o dobrovoľných dražbách neustanovuje inak („na právne vzťahy upravené v tomto zákone sa vzťahujú ustanovenia osobitného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak“). V tomto prípade sa použije subsidiárne Občiansky zákonník. Ako som už spomínala, tento zákon nikde neukladal záložnému veriteľovi povinnosť zabezpečiť zaregistrovanie oznámenia o začatí realizácie záložného práva do katastra nehnuteľností jeho odoslaním na miestne príslušnú správu katastra. Takáto právna úprava neexistovala a bola to podľa môjho názoru značná medzera vyvolávajúca právnu neistotu v režime nehnuteľností. Záložný veriteľ tak mohol urobiť len dobrovoľne, neexistovala žiadna norma, ktorá by mu to prikazovala a takisto neexistovala žiadna norma, ktorá by správe katastra prikazovala vykonať na základe takehoto oznámenia zápis do katastra nehnuteľností. Na základe takejto právnej úpravy potom dochádzalo k situáciám, kedy dlžník založenú nehnuteľnosť aj napriek zákonnému zákazu previedol a hoci je takýto právny úkon podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka pre jeho rozpor so zákonom neplatný, vznikali tak zdĺhavé a zbytočné spory, ktorým bolo možné predísť zavedením povinnosti evidovať oznámenie o začatí realizácie záložného práva v katastri nehnuteľností. Na základe uvedeného bolo potrebné doplniť do Občianskeho zákonníka ustanovenie § 151I ods. 4 OZ, ktoré znie: „Ak je záložné právo zapísané v katastri nehnuteľností, záložný veriteľ je povinný jedno vyhotovenie oznámenia o začatí výkonu záložného práva zaslať príslušnej správe katastra nehnuteľností, ktorá začatie výkonu záložného práva vyznačí v katastri nehnuteľností.“ Následne bude potrebné novelizovať aj katastrálny zákon, resp. jeho vykonávaciu vyhlášku, kde bude musieť zákonodarca priamo uviesť ako jednu z listín spôsobilých na zápis poznámky oznámenie o začatí realizácie záložného práva k nehnuteľnosti, pričom bude musieť určiť, či pôjde o poznámku informatívnu alebo obmedzujúcu, čo má vplyv vzhľadom na rozhodovanie vo vkladovom konaní. Prax správ katastra je totiž vo väčšine prípadov taká, že ak je na liste vlastníctva vyznačená informatívna poznámka, správa katastra návrh na vklad povoľuje, ak je v ňom vyznačená obmedzujúca poznámka, návrh na vklad zamietá. Podľa mojej mienky, bez toho, aby bolo v katastrálnom zákone presne určené, že správa katastra má vykonať konkrétny druh poznámky budú správy katastra postupovať opäť nejednotne.

II.

Oznámenie o dražbe a zápis v katastri nehnuteľností

Samotný proces dražby sa začína vyhlásením dražby dražobníkom oznámením o dražbe. Náležitosti oznámenia o dražbe určuje ustanovenie § 17 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách.

Rovnopis oznámenia o dražbe musí podpísať navrhovateľ dražby, pričom podpis musí byť úradne osvedčený. Tento rovnopis musí byť uložený u dražobníka a v prípade účasti notára na dražbe je rovnopis oznámenia o dražbe prílohou osvedčeného odpisu notárskej zápisnice. Údaje a podmienky, ktoré dražobník v oznámení o dražbe uviedol, nemôže dodatočne meniť, okrem prípadu, ak by došlo k zmenám v právach a záväzkov viaznucich na predmete dražby a s ním spojených alebo by došlo k zmene stavu, v ktorom sa predmet dražby nachádza, alebo by notárovi uvedenému v oznámení o dražbe bránila prekážka v účasti na dražbe. V takom prípade by bol dražobník povinný vyhotoviť dodatok a pripojiť ho k zverejnenému oznámeniu o dražbe bez zbytočného odkladu potom, čo sa o zmenách dozvedel.

V zmysle ustanovenia § 17 ods. 3 zákona o dobrovoľných dražbách, ak je predmetom dražby nehnuteľnosť, dražobník je povinný oznámenie o dražbe uverejniť v registri dražieb. Registrom dražieb sa tu myslí v súlade s § 2 písm. k zákona o dobrovoľných dražbách Notársky centrálny register dražieb – miesto, kde sú vo verejne prístupnom informačnom systéme uverejnené informácie stanovené zákonom alebo informácie, ktoré sú poskytnuté dobrovoľne ostatnými účastníkmi dražieb. Správcom tohto registra je Notárska komora Slovenskej republiky, ktorá za poplatok uverejní predmetné informácie. Notársky centrálny register dražieb obsahuje zoznam vyhlásených dražieb, v ktorom musí byť uvedený najmä predmet dražby, dražobník, navrhovateľ dražby, miesto a čas konania dražby (§ 73j Notárskeho poriadku). Na žiadosť oprávnenej osoby notár zabezpečí zaregistrovanie zákonom ustanovených údajov o dobrovoľnej dražbe do Notárskeho centrálného registra dražieb a vydá o tom žiadateľovi potvrdenie. V zmysle ustanovenia § 33 ods. 7 zákona o dobrovoľných dražbách notár zodpovedá za škodu spôsobenú svojím pochybením pri uverejnení informácií v Notárskom centrálnom registri dražieb podľa Notárskeho poriadku. Oznámenie o dražbe, ktorej predmetom je nehnuteľnosť, musí byť uverejnené v tomto registri najmenej 30 dní pred začatím dražby.

V tej istej, teda 30-dňovej lehote zašle dražobník oznámenie o dražbe osobám uvedeným v § 17 ods. 5, *in concreto*, ak berieme do úvahy fakt, že predmetom dražby je nehnuteľnosť a dražba sa koná na návrh záložného veriteľa:

- 1) záložnému veriteľovi, dlžníkovi záložného veriteľa a vlastníkovi predmetu dražby,
- 2) osobám, ktoré majú k predmetu dražby záložné alebo iné právo zapísané v katastri nehnuteľností,
- 3) osobám, ktoré majú k predmetu dražby predkupné právo alebo iné vecné právo zapísané v katastri nehnuteľností a tiež príslušnej správe katastra na vyznačenie poznámky,
- 4) ak je predmetom dražby spoluvlastnícky podiel k veci, ostatným spoluvlastníkom tejto veci,
- 5) správcovi dane príslušnému podľa miesta trvalého pobytu alebo miesta podnikania vlastníka nehnuteľnosti, ak je vlastník fyzickou osobou, alebo podľa sídla vlastníka, ak je vlastník právnickou osobou a správcovi dane, v ktorého obvode sa nehnuteľnosť nachádza,

- 6) ak ide o majetok právnickej osoby, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je štát, aj orgánu štátu vykonávajúcemu práva zakladateľa, zriaďovateľa, spoločníka alebo člena tejto právnickej osoby,
- 7) notárovi, ktorý bude priebeh dražby osvedčovať notárskou zápisnicou (výber závisí od dražobníka).

Ustanovenie § 17 ods. 5 obsahuje zmeny; v pôvodnom znení zákona o dobrovoľných dražbách nemal dražobník povinnosť zasielať oznámenie o dražbe správe katastra. Zverejnenie dražby v Notárskom registri dražieb bolo podľa zákonodarcu asi dostatočným spôsobom, ako mala byť zabezpečená informovanosť tretích osôb, že predmetná nehnuteľnosť sa bude dražiť. Uvedeným sa zaoberal aj Úrad geodézie, kartografie a katastra v Bulletine č. 3/2006, ktorý tento úrad vydáva. Otázka č. 38 tohto čísla znela: „Zapíše správa katastra do katastra nehnuteľností poznámku o začatí dobrovoľnej dražby?“ Odpoveď: „Zákon o dobrovoľných dražbách priamo neukladá povinnosť dražobníkovi oznamovať začatie dobrovoľnej dražby správe katastra, ale len povinnosť zaslať potvrdenie o nadobudnutí vlastníctva. V praxi sa často môže stať, že si dražobník vyžiada výpis z LV (podľa citovaného zákona nie starší ako 3 mesiace) a medzi vyžiadanim informácie a konaním dražby obdrží správa katastra návrh na vklad práva, o ktorom rozhodne, pretože nevie o priebehu dobrovoľnej dražby. Postup dražobníka, ktorý vykonal dražbu ako aj postup správy katastra boli v súlade so zákonom. Výsledkom je však nezapisateľnosť potvrdenia o nadobudnutí vlastníctva na základe dobrovoľnej dražby. V záujme predchádzania takejto situácie odporúčame, aby dražobník pred začatím dobrovoľnej dražby overil, či nedošlo k zmene zápisu na LV. Správny orgán katastra nemá povinnosť vyznačiť poznámku na LV o začatí dobrovoľnej dražby.“ Úrad geodézie, kartografie a katastra potvrdil vtedajšiu neexistenciu zákonnej povinnosti dražobníka zasielať na správu katastra oznámenie o dražbe poukazujúc pritom na jednu z mnohých v praxi sa vyskytujúcich situácií nepriaznivých pre záložného veriteľa, príp. vydražiteľa. Úrad geodézie, kartografie a katastra dal návod, ako im predchádzať. Musím však namietať. Po prvé, podľa vtedy platnej právnej úpravy nemal dražobník právo nahliadať do zbierky listín, čo mu značne sťažovalo situáciu, pretože nemohol včas zareagovať, ak totiž priebežne sledoval výpisy z predmetného LV, nedozvedel sa všetky skutočnosti, ktoré by sa mohol dozvedieť zo zbierky listín. Po druhé, ako som už spomenula vlastníka – dlžníka aj napriek zákazu previesť nehnuteľnosť z dôvodu realizácie záložného práva tak urobil a záložný veriteľ tak prišiel o možnosť uspokojiť svoju platnú a splatnú pohľadávku. Prvý fakt je zmenený, pretože priamo do zákona o dobrovoľných dražbách sa zakotvilo právo dražobníka nahliadať do zbierky listín ohľadom nehnuteľnosti, ktorá má byť predmetom dražby na základe zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby s úradne overeným podpisom navrhovateľa dražby, t. j. v tomto prípade záložného veriteľa. Druhý fakt taktiež zmenila novelizácia už citovaného ustanovenia § 17 ods. 5 zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý zavádza povinnosť dražobníkovi zasielať oznámenie o dražbe aj na správu katastra.

Podľa môjho názoru bola takáto zmena potrebná. Na zachovanie právnej istoty by sa malo oznámenie o dražbe zverejniť aj v katastri nehnuteľností, pretože list vlastníctva je relevantným dokladom na určenie práv a obmedzení viaznucich na nehnuteľnosti. Pritom ak prebieha dražba na základe návrhu záložného veriteľa, ide o výkon záložného práva veriteľom predajom na dražbe a v zmysle už vyššie citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, nesmie vlastníka zálohu, t. j. založenej nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dražby, previesť túto nehnuteľnosť bez súhlasu záložného veriteľa. Vynára sa teda opäť otázka, ako by sa tretie osoby dozvedeli o tejto skutočnosti, pokiaľ by neboli oboznámené s možnosťou zverejnenia oznámenia o dražbe v Notárskom registri dražieb. Taktiež, ako by sa o tejto skutočnosti dozvedela samotná správa katastra, ktorá pri eventuálnom vkladovom konaní musí zistiť skutkový a právny stav veci predtým, než rozhodne o povolení vkladu. V praxi by potom mohli vzniknúť súdne spory o určenie vlastníctva, keďže v čase, keď prebiehal proces dražby, tretia osoba nadobudla vlastnícke právo k predmetu dražby mimo tejto dražby. Týmto sporom sa môže predchádzať vďaka tomu, že zákonodarcu zakotvil povinnosť dražobníkovi zasielať oznámenie o dražbe aj správe katastra. Opäť poukazujem na skutočnosť, že neurčil, aký druh poznámky sa má zapísať na predmetný list vlastníctva, takže sa dá očakávať nejednotnosť postupu správ katastra.

III. Zápisnica o vykonaní dražby a záznam

Ustanovenie § 20 ods. 14 zákona o dobrovoľných dražbách určuje, že ak ide o dražbu nehnuteľnosti, musí byť priebeh dražby osvedčený notárskou zápisnicou. V zákone o dobrovoľných dražbách sú uvedené náležitosti zápisnice o vykonaní dražby; tá sa spisuje iba v prípade, ak sa priebeh dražby neosvedčuje notárskou zápisnicou. Treba spomenúť tieto náležitosti, pretože ustanovenie § 24 ods. 8 citovaného zákona znie: „Ak sa priebeh dražby osvedčuje notárskou zápisnicou, na obsah notárskej zápisnice platia ustanovenia odsekov 2 až 7 obdobne.“ A práve náležitosti zápisnice o vykonaní dražby sú ustanovené v § 24 ods. 2. V zápisnici o vykonaní dražby dražobník uvedie:

- 1) dátum, miesto a čas vykonania dražby; ak ide o opakovanú dražbu, uvedie i túto skutočnosť,
- 2) označenie predmetu dražby a jeho príslušenstva, práv a záväzkov viaznucich na predmete dražby a s ním spojených, stavu v akom sa predmet dražby nachádza a odhad jeho ceny,
- 3) označenie navrhovateľa dražby a bývalého vlastníka predmetu dražby,
- 4) najnižšie podanie,
- 5) označenie dražobníka a licitátora,
- 6) označenie vydražiteľa,
- 7) cenu dosiahnutú vydražením,
- 8) námietky proti priebehu dražby,
- 9) poučenie o možnosti podať žalobu o určenie neplatnosti dražby.

Súčasťou zápisnice je podpísaný rovnopis oznámenia o dražbe a jeho prípadné dodatky. Zápisnicu musia podpísať dražobník, licitátor, osoba, ktorá vzniesla námietky proti priebehu dražby a v prípade vydraženia aj vydražiteľ. Ak ju niektorá osoba odmietne podpísať, uvedie sa to v zápisnici. Dražobník je povinný túto zápisnicu zaslať do piatich dní odo dňa konania dražby tým istým osobám ako v prípade zasielania oznámenia o dražbe. Táto povinnosť je uvedená v ustanovení § 24 ods. 7. V pôvodnom znení zákona o dobrovoľných dražbách zákonodarca opomenul uložiť túto povinnosť pre prípad, ak bola predmetom dražby nehnuteľnosť, pretože ako som už vyššie citovala § 24 ods. 8 – v prípade ak sa priebeh dražby osvedčuje notárskou zápisnicou, na obsah tejto zápisnice platia ustanovenia odsekov 2 až 7 obdobne, pričom v pôvodnom znení zahŕňal odseky 2 až 6, t. j. ods. 7 o zasielaní zápisnice sa na notársku zápisnicu nevzťahoval.

Náležitosti notárskej zápisnice obsahuje § 47 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti.

V zmysle ustanovenia § 28 ods. 3 zákona o dobrovoľných dražbách je dražobník povinný zaslať po zaplatení ceny predmetu dražby jedno vyhotovenie osvedčeného odpisu notárskej zápisnice spolu s potvrdením o zaplatení bez zbytočného odkladu príslušnej správe katastra. Dražobník spolu s notárskou zápisnicou a potvrdením o zaplatení ceny dosiahnutej vydražením zašle na správu katastra (miestna príslušnosť je daná miestom, kde sa predmetná nehnuteľnosť nachádza) návrh na vykonanie záznamu v súlade s ustanoveniami § 35 katastrálneho zákona. Zákonodarca doplnil pôvodné znenie § 28 ods. 3 tak, že dražobník je povinný zaslať na správu katastra aj potvrdenie o zaplatení ceny dosiahnutej vydražením, čo zruší nejednotnosť postupu správ katastra, keď niektoré toto potvrdenie vyžadovali, iné vykonali záznam aj bez tohto potvrdenia. Návrh na vykonanie záznamu musí dražobník podať písomne a musí obsahovať: meno a priezvisko a miesto trvalého pobytu navrhovateľa, resp. obchodný názov a sídlo navrhovateľa, označenie správy katastra, ktorej je návrh adresovaný, verejnú listinu, ktorá potvrdzuje právo k nehnuteľnosti, t. j. osvedčený odpis notárskej zápisnice. Na základe takéhoto návrhu správa katastra vykoná v liste vlastníctva plombu najneskôr v pracovný deň nasledujúci po dni, kedy jej bola doručená táto verejná listina. Ak sa plomba týka iba niektorej nehnuteľnosti alebo iba niektorého spoluvlastníckeho podielu, vyznačí sa v časti A listu vlastníctva alebo v časti B listu vlastníctva. Ak sú zmenou dotknuté všetky údaje evidované na liste vlastníctva, plomba sa vyznačí v časti C listu vlastníctva. Následne správa katastra po preskúmaní spôsobilosti osvedčeného odpisu notárskej zápisnice vykoná záznam v súlade s § 34 ods. 1 katastrálneho zákona.³ Ide

pri tom o katastrálne konanie, na ktoré sa nevzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), ako to určuje ustanovenie § 34 ods. 3 katastrálneho zákona. Nejde teda o správne konanie, v ktorom správny orgán po preskúmaní skutkového a právneho stavu vydá rozhodnutie, ale len o deklarovanie určitej právnej skutočnosti, bez toho, aby týmto úkonom správy katastra došlo k vzniku, zmene alebo zániku oprávnení alebo povinností.⁴ Správa katastra musí posúdiť, či je predložená verejná listina bez chýb v písaní, počítaní alebo iných zrejmych nesprávností a či obsahuje náležitosti podľa katastrálneho zákona. Na zápis práva k nehnuteľnosti do katastra je spôsobilá listina, ktorá je napísaná v štátnom jazyku, českom jazyku alebo úradne osvedčenom preklade a je bez chýb v písaní alebo počítaní, a bez iných zrejmych nesprávností. Verejná listina v zmysle katastrálneho zákona musí obsahovať označenie účastníkov práv k nehnuteľnostiam; ak ide o fyzickú osobu meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo a miesto trvalého pobytu, ak ide o právnickú osobu názov, sídlo a IČO, ak ho má pridelené, prípadne iné identifikačné údaje. Ďalej musí obsahovať označenie právneho úkonu a jeho predmet, miesto a čas právneho úkonu. Nehnuteľnosti musia byť označené podľa katastrálnych území, pozemky musia mať uvedené parcelné číslo, evidované v súbore popisných informácií, musí byť uvedený druh pozemku, pri stavbách musí byť uvedené súpisné číslo a spoluvlastnícke podiely vyjadrené zlomkom k celku, výmer a v prípade zápisu spoluvlastníckych podielov menších než celok i výmeru pripadajúcu na spoluvlastnícky podiel. Ak písomné vyhotovenie verejnej listiny obsahuje chyby v písaní alebo počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti, pre ktoré je nezrozumiteľné alebo neurčité, prípadne ak neobsahuje vyššie uvedené náležitosti, tak ho správa katastra vráti vyhotoviteľovi alebo inej oprávnenej osobe a určí lehotu na opravu, prípadne na doplnenie. Ak správa katastra uzná osvedčený odpis notárskej zápisnice za spôsobilú verejnú listinu, vykoná zápis do katastra nehnuteľností záznamom. Zákonná lehota na vykonanie takéhoto zápisu je v zmysle § 43 písm. b katastrálneho zákona do 60 dní od doručenia verejnej listiny spôsobilej na záznam, ktorá potvrdzuje alebo osvedčuje vznik, zmenu alebo zánik práva k nehnuteľnosti.

„Správa katastra zašle účastníkom právneho úkonu a tým fyzickým osobám a právnickým osobám, ktorých právo k nehnuteľnosti bolo zápisom dotknuté do 15 dní odo dňa vpisu údajov o právnych vzťahoch do listu vlastníctva po jednom vyhotovení výpisu listu vlastníctva“ (§ 42 vykonávací vyhláška, príp. § 47 KZ).

Výsledkom záznamového konania je zápis zmeny vlastníka, pričom za vlastníka predmetnej nehnuteľnosti sa za-

3 „Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklepom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín.“

4 Pozri judikát č. 96/94, 6 S11/94.

píše osoba, ktorá je uvedená v notárskej zápisnici ako vydražiteľ. Vykonaním záznamu správa katastra iba deklaruje zmenu v osobe vlastníka, ku ktorej došlo na základe udeľenia príklepu licitátora na dražbe po zaplatení ceny dosiahnutej vydražením. Správa katastra nesmie odmietnuť vykonať takýto zápis, iba ak na základe vyššie uvedených kritérií ohľadom spôsobilosti listín a aj to musí najprv takúto listinu vrátiť so žiadosťou o doplnenie alebo opravu. Odmietnutím vykonania záznamu do katastra nehnuteľností by sa mohla správa katastra totiž dopustiť porušenia ústavného práva na inú súdnu ochranu.⁵

IV. Zmarenie dražby, neplatnosť dražby

K zmareniu dražby dôjde v prípade, ak bol predmet dražby vydražený, ale vydražiteľ neuhradil v stanovenej lehote cenu dosiahnutú vydražením. Zákonodarca zakotvil do zákona o dobrovoľných dražbách povinnosť vyrozumieť o zmarení dražby bez zbytočného odkladu osoby uvedené v § 17 ods. 5, t. j. aj správu katastra, ktorá má vykonať poznámku do katastra nehnuteľností o zmarení dražby. Chýba význam zápisu takejto poznámky do katastra nehnuteľností. Podľa môjho názoru je zbytočné zapisovať poznámku o zmarení dražby, pretože z logiky veci vyplýva, že hneď po jej zápise by bol aj dôvod na jej výmaz. K zmareniu dražby totiž došlo nezaplatením ceny dosiahnutej vydražením v stanovenej lehote, t. j. v liste vlastníctva je stále zapísaný pôvodný vlastník, t. j. ten, ktorý bol vlastníkom pred dražbou – k zmene zápisu vlastníctva ešte nedošlo, pretože zápisnica o konaní dražby sa zasiela na správu katastra až po zaplatení ceny dosiahnutej vydražením. Na liste vlastníctva je taktiež zapísaná poznámka o konaní dražby a zmarenie dražby je spôsobom skončenia dražobného procesu, t. j. je dôvodom na výmaz poznámky o konaní dražby. Zákonodarca by mal zrušiť povinnosť, ktorú uložil správam katastra ohľadom zápisu poznámky o zmarení dražby a mal by podľa môjho názoru ponechať povinnosť dražobníkovi zasielať na správu katastra oznámenie o zmarení dražby spolu s návrhom na výmaz poznámok ohľadom predmetnej dražby. Avšak tejto schéme bráni ustanovenie § 43 ods. 2 katastrálneho zákona, ktoré znie: „Ak ide o dražbu podľa osobitného zákona, ktorej predmetom je byť, dom alebo iná nehnuteľnosť, správa katastra vyznačí údaj o dražbe najmenej počas 3 mesiacov odo dňa doručenia zápisnice o dražbe, a ak bolo začaté súdne konanie o určenie neplatnosti dražby, tak až do skončenia tohto konania.“ Na základe uvedeného správa katastra môže zrušiť všetky poznámky zapísané v priebehu dražby najskôr až po troch mesiacoch odo dňa doručenia zápisnice.

O neplatnú dražbu pôjde vtedy, ak súd právoplatným rozsudkom konkrétnu dražbu určí za neplatnú. Podľa ustanovenia § 21 ods. 3 zákona o dobrovoľných dražbách osoba, ktorá podala na súde žalobu o neplatnosť dražby, je po-

vinná oznámiť príslušnej správe katastra začatie súdneho konania. Na žiadnom mieste zákona o dobrovoľných dražbách, ani v katastrálnom zákone nie je upravený postup správy katastra po obdržaní takejto oznámenia. Z vyššie citovaného § 43 ods. 2 KZ takáto informácia znamená pre správu katastra minimálne tú skutočnosť, že poznámky ohľadom priebehu dražby budú na liste vlastníctva zapísané dlhšie ako 3 mesiace, po doručení zápisnice z dražby t. j., že ich správa katastra nevymaže až do skončenia konania o neplatnosť dražby. Zrejme by mala správa katastra vykonať aj zápis obmedzujúcej poznámky, pre jednoznačnosť postupu správy katastra by mal zákonodarca novelizovať katastrálny zákon, resp. jeho vykonávaciu vyhlášku.

V zmysle ustanovenia § 21 ods. 7 zákona o dobrovoľných dražbách dražobník bez zbytočného odkladu vyrozumie osoby uvedené v § 17 ods. 5 o neplatnosti dražby, teda zapoše rozsudok o určení dražby za neplatnú aj na správu katastra, aby vyznačila o tejto skutočnosti poznámku. Opäť mi chýba význam zápisu takejto poznámky – v liste vlastníctva je vyznačená poznámka o podaní žaloby na určenie neplatnosti dražby a následne je jej doručený rozsudok o neplatnosti dražby. Prečo má správa katastra vykonať ďalšiu poznámku? Nemala by skôr záznamom zapísať zmenu vlastníka, t. j. zapísať za vlastníka nehnuteľnosti osobu, ktorá bola jej vlastníkom pred dražbou? Správy katastra v obdobných prípadoch argumentujú, že v rozsudku o určení neplatnosti dražby nie je uvedené, kto je vlastníkom nehnuteľnosti a preto je takáto verejná listina podľa katastrálneho zákona nezapisateľná. Podľa ich argumentácie by mala byť následne podaná žaloba o určenie vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti a na základe právoplatného rozsudku by bola potom do katastra nehnuteľností zapísaná ako vlastník osoba určená v tomto rozsudku za vlastníka, a to záznamom. Celý tento proces je podľa mojej mienky „nadpráca“; dražba bola určená za neplatnú, t. j. mal by platiť právny stav pred začatím dražby. K prevodu predmetu dražby na tretiu osobu nemohlo dôjsť na základe zápisu poznámok v katastri nehnuteľností a každý návrh na vklad musel byť preto zamietnutý, preto nie je potrebné podávať žalobu o určenie vlastníckeho práva proti tretej osobe. Ohľadom týchto neurčitostí pri postupe po vydaní rozsudku o určení neplatnosti dražby by bolo vhodné, keby bolo zákonodarným procesom prešlo navrhované znenie § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, ktoré v navrhovanom znelo: „Právoplatným rozsudkom o neplatnosti dražby v konaní vedenom proti navrhovateľovi dražby alebo vydražiteľovi zanikajú účinky dražby ku dňu príklepu s účinkami pre všetky osoby, ktorých sa týka dražba ako aj pre osoby, ktoré nadobudli vec po vydražiteľovi.“ Myslím si, že práve vďaka zápisom poznámok o priebehu dražby nemôže dôjsť k prevodom na ďalšie osoby minimálne do troch mesiacov od doručenia zápisnice na správu katastra, a preto by na základe rozsudku o určení dražby za neplatnú mali správy katastra zapísať ako vlastníka nehnuteľnosti osobu, ktorá ním bola pred začatím dražby.

⁵ Pozri judikát I. ÚS 62/2000.

Záver

Doplnenie povinnosti zasielať na správu katastra jednotlivé listiny vzniknuté v procese dražby do zákona o dobrovoľných dražbách bolo potrebné pre posilnenie právnej istoty všetkých osôb zúčastnených na dobrovoľnej dražbe, pre zvýšenie transparentnosti celého procesu, informovanosti tretích osôb, ako aj zabezpečeniu čo najväčšej možnej miery prevencie súdnych sporov. Treba však podotknúť, že spôsob, aký zvolil zákonodarca, prináša ešte stále dosť nejasností, neurčitosti a rozporuplnosti. Neupresnil totiž, aké konkrétne úkony má správa katastra vykonať po obdržaní jednotlivých listín (či má zapísať poznámku informatívnu alebo obmedzujúcu), v niektorých vyššie spomenutých prípadoch (zmarenie dražby, neplatnosť dražby) zbytočne zaviedol povinnosť zapisovať poznámky. Naopak, nezakotvil povinnosť pre dražobníka zasielať na správu katastra oznámenie o upustení dražby, ktorým sa celý proces dražby musí zastaviť, a preto by zaslanie takéhoto oznámenia na správu katastra bolo dôvodom na výmaz všetkých poznámok ohľadom dobrovoľnej dražby. Nejasnosti vznikajú aj pri otázkach o výmaze poznámok zapísaných na liste vlastníctva. V zmysle ustanovenia § 39 ods. 1 KZ zruší správa katastra poznámku bez návrhu alebo na návrh toho, kto podal návrh na jej zápis, ak sa preukáže, že pominuli dôvody jej zápisu. S ohľadom na znenie § 43 ods. 2 KZ to pri dobrovoľnej dražbe nebude skôr ako po troch mesiacoch od doručenia zápisnice o priebehu dražby na správu katas-

tra. Podľa môjho názoru je potrebné, aby dražobník po uplynutí tejto lehoty za podmienky, že neprebíha súdne konanie o určenie neplatnosti dražby, zaslal na príslušnú správu katastra žiadosť o výmaz poznámok zapísaných počas dobrovoľnej dražby. Nie je totiž technicky možné, aby správa katastra sledovala všetky poznámky zapísané vo všetkých katastrálnych územiach, ktoré pod ňu spadajú; aby sledovala, či pominul dôvod na zrušenie poznámky alebo ešte stále trvá.

Na základe vyššie uvedeného je žiadúce, aby zákonodarca za účelom jednoznačnosti a zabránenia zmätočnosti a nejednotnosti postupu správ katastra novelizoval jednotlivé ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách, ktoré sa týkajú zapisovania listín do katastra nehnuteľností, ako aj ustanovenia katastrálneho zákona a jeho vykonávacej vyhlášky ohľadom zapisovania a zrušovania poznámok. ■

Použitá literatúra:

- Baudyš, P.: **Katastr a nemovitosti**,
C. H. Beck : Praha, 2003.
Bulletin Úradu geodézie, kartografie a katastra č. 3/2006.
Dôvodová správa k novele zákona o dobrovoľných dražbách.
Horňanský, I.: **Kataster nehnuteľností v praxi**,
Epos : Bratislava, 2003.
Lazar, J. a kol.: **Základy občianskeho práva hmotného**,
Iura Edition : Bratislava, 2004.
Svoboda, J. a kol.: **Občiansky zákonník. Komentár a súvisiace predpisy**, Bratislava, 2005.
Slezáková T. a kol.: **Veřejné dražby v praxi**,
Computer Press, 2006.
Veselý, J. a kol.: **Zákon o veřejných dražbách. Komentář**,
C. H. Beck : Praha, 2000.

RESUMÉ

Dobrovoľná dražba a kataster nehnuteľností

1. januára 2008 nadobudol účinnosť zák. č. 568/2007 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zák. č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Doterajšia právna úprava nedostatočne riešila otázku stretu zákona o dobrovoľných dražbách so zákonom o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (zák. č. 162/1995 Z. z. – katastrálny zákon). Absentovalo zavedenie povinnosti pre dražobníka zasielať niektoré relevantné listiny vzniknuté počas procesu dobrovoľnej dražby na príslušnú správu katastra, čím bola narušená zásada transparentnosti dražby a informovanosti tretích osôb. Článok sa zaoberá zmenami, ktoré prináša novela zákona o dobrovoľných dražbách ohľadom

doručovania konkrétnych listín týkajúcich sa dobrovoľnej dražby na správu katastra.

SUMMARY

Auction and the Land Registry

On 1 January 2008, Act No. 568/2007 amending Act No. 527/2002 on Auctions and Act No. 323/1992 on Notaries (Notaries' Code), as well as other legal rules took effect. Laws applicable before 1 January 2008 did not deal sufficiently with the clash between the Act on Auctions and Act No. 162/1995 (Land Registration Act). There was no duty imposed by law on the auctioneer to send some relevant documents and deeds prepared through the auction process to the appropriate Land Registry as a consequence of which principles of the transparency of auction and principles of disclosure of relevant information to third parties were infringed. The article deals with changes introduced

by the amendment to the Act on Auctions in terms of formal delivery of auction-related documents and deeds to the Land Registry.

ZUSAMMENFASSUNG

Freiwillige Versteigerung und Liegenschaftskataster

Am 1. Januar 2008 ist das Gesetz Nr. 568/2007 GBl., mit dem das Gesetz Nr. 527/2002 GBl. über freiwillige Versteigerungen abgeändert und ergänzt wird und über die Ergänzung des Gesetzes Nr. 323/1992 Slg. über Notare und notarielle Tätigkeit (Notariatsordnung), in der Fassung der späteren Vorschriften und über die Abänderung und Ergänzung einiger Gesetze, in Kraft getreten. Durch die bisherige

Rechtsregelung ist die Frage der Kollision zwischen dem Gesetz über freiwillige Versteigerungen und dem Gesetz Nr. 162/1995 GBl. über das Liegenschaftskataster und über die Eintragung von Eigentumsrechten an den Liegenschaften (Katastergesetz) lediglich ungenügend gelöst worden. Die fehlende Verpflichtung des Lizitanten zur Übermittlung von relevanten und während der Versteigerung abgefassten Urkunden an die zuständige Katasterverwaltung hat dazu geführt, dass die Transparenz der Versteigerung und die Informiertheit der Drittpersonen hierdurch verletzt war. Der Artikel befasst sich mit den Abänderungen, die die Novelle des Gesetzes über freiwillige Versteigerungen betreffend die Übermittlung von konkreten versteigerungsbezogenen Urkunden an die Katasterverwaltung, veranlasst hat.

Právna povaha hraníc pozemkov

JUDr. Milan Sudzina

Všeobecne o hraniciach pozemkov

Pozemky ako parcely sú od seba oddelené hranicami. Hranice parciel sa zapisujú do katastrálnej mapy, prípadne aj do iných častí katastrálneho operátu (napr. mapa určeného operátu). Vlastníci si vyznačujú v teréne hranice svojich pozemkov (napr. oplotením), prípadne iba lomové body hraníc (napr. kamenným medzníkom). V rámci susedských vzťahov predstavuje presné vymedzenie hraníc pozemkov jeden z kľúčových inštitútov, ktorým sa zabezpečuje ochrana vlastníckeho práva majiteľov nehnuteľností.

O hraniciach pozemkov sa zmiňujú viaceré právne predpisy. Prameňom práva v tejto oblasti je najmä zákon č. 162/1995 Z. z. o katastrálnych nehnuteľnostiach a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“ al. „KZ“), vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 79/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva katastrálny zákon, zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“), vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, zákon č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon o geodézii a kartografii“) a vykonávací vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 178/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o geodézii a kartografii.

Podrobnosti týkajúce sa postupu pri vytyčovaní hraníc pozemkov obsahuje smernica Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky na vyhotovenie geometrických plánov a vytyčovanie hraníc pozemkov (systémové označenie S 74.20.73.43.00, schvaľovacie číslo ÚGKK SR č. NP-3595/1997).

Na určenie priebehu hranice pozemku sú dôležitým pojmom tzv. *lomové body* – tie, v ktorých sa lomí hranica pozemku. Sú to miesta, v ktorých sa mení priebeh hranice. Za hranicu susedných pozemkov vymedzenú vlastníckym právom sa považuje hranica podľa skutočnej držby, ak ju vlastníci susedných pozemkov uznávajú a ak nie je medzi nimi sporná (§ 3 ods. 2 katastrálneho zákona).

De iure nie je právnymi predpismi stanovené všeobecné pravidlo, že každá parcela má byť oplotená alebo označená na tvári miesta (*in loco*) svojimi hranicami pozdĺž celého

JUDr. Milan Sudzina

Vysokoškolský učiteľ na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a advokát. Vyučuje pozemkové právo, občianske hmotné právo, občianske procesné právo.

svojho obvodu. Podľa § 19 písm. c katastrálneho zákona platí, že vlastníci a iné oprávnené osoby sú povinní označiť trvale na svoje náklady lomové body hraníc pozemkov. Neoznačujú sa hranice pozemkov, ktoré sú predmetom súdneho sporu, hranice pozemkov, prípadne ich častí, ktoré sú v nájme a sú zlúčené do väčších celkov. Ak vlastník alebo iná oprávnená osoba napriek výzve správy katastra do určeného termínu hranice pozemkov neoznačia, môže ich dať označiť správa katastra na ich náklady.

Z uvedeného vyplýva, že podľa katastrálneho zákona nie je potrebné označiť celú hranicu parcely, tzn. pozdĺž celého jej obvodu, ale postačuje označiť iba lomové body hranice, tzn. miesta, kde sa mení priebeh hranice pozemku. Označenie lomových bodov hraníc pozemkov sa usku-točňuje na náklady vlastníka pozemku. Katastrálny zákon nevyžaduje povinné oplotenie pozemku. Nevyznačenie lomových bodov hraníc môže mať za následok zodpovednosť za priestupok. Podľa § 74 ods. 1 písm. c katastrálneho zákona priestupku proti poriadku na úseku katastra sa dopustí ten, kto neoznačí na výzvu správy katastra lomové body hraníc pozemkov hoci podľa zákona je povinný to urobiť. Taktiež aj obce majú povinnosti súvisiace s označovaním hraníc, sú povinné starať sa o trvalé označenie lomových bodov územných hraníc obcí, a to spôsobom, ktorý určí správa katastra. Ak obec tieto hranice napriek výzve určeným spôsobom neoznačí, môže ich označiť správa katastra na náklady obce.

Katastrálny zákon a vykonávacía vyhláška ku katastrálnemu zákonu určujú povinnosť zaevidovať hranice pozemkov v príslušnej dokumentácii súboru geodetických informácií katastra nehnuteľností, osobitne na katastrálnej mape. Označenie lomových bodov hraníc pozemku v teréne je v záujme samotného vlastníka pozemku, pretože vytvára podmienky pre bezproblémový výkon vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam a je dôležité aj pre ich ochranu.¹

Vytyčovanie hraníc pozemkov

Vytyčovanie hraníc pozemku je geodetický úkon, ktorým sa v teréne vyznačí poloha lomových bodov hranice pozemku, prípadne inej hranice (napr. správnej hranice, hranice katastrálneho územia, vecného bremena), ktoré vyjadrujú vzájomný polohový vzťah v teréne a v určenom podklade katastra nehnuteľností. Vytyčovanie hraníc pozemkov sa musí vykonať najvhodnejšou metódou a postupmi, ktoré musia zaručovať vytyčenie hranice s presnosťou požadovanou predpismi.² Vytyčovanie hraníc pozemkov patrí medzi tzv. vybrané geodetické a kartografické činnosti, ktoré musia autorizačne overiť osoby na to oprávnené (§ 6 zákona o geodézii a kartografii). Vytyčovanie hraníc pozemku mô-

že vykonávať fyzická osoba alebo právnická osoba so spôsobilosťou vykonávať geodetické a kartografické činnosti.

Vytyčovanie hraníc pozemkov je zememeračskou činnosťou, ktorou sa v teréne vyznačí poloha lomových bodov hranice pozemku podľa geometrického a polohového určenia nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností alebo podľa iného mapového podkladu. Rozdiel medzi vyhotovením geometrického plánu a vytyčením hranice pozemku spočíva v tom, že pri vyhotovení geometrického plánu sa predmet merania (lomové body hranice pozemku) prenáša z terénu do katastrálnej mapy, zatiaľ čo pri vytyčení hraníc pozemku sa, naopak, tento predmet zachytený v mapových podkladoch katastra nehnuteľností prenáša do terénu.³

Označovanie lomových bodov hraníc pozemkov po technickej stránke upravuje § 124 vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra SR č. 79/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva katastrálny zákon. Trvalým označením lomových bodov hraníc pozemkov vymedzených právami k nehnuteľnostiam, hraníc obcí, hraníc katastrálnych území a hraníc zastavaného územia obce sa rozumie stavba, múr, murovaný plot, kamenné medzňíky, lomový kameň, železobetónové medzňíky, betónové stĺpy, železné rúrky s priemerom najmenej 6 cm vyplnené betónom a spojené so zemou betónom, pričom tieto rúrky musia mať dĺžku najmenej 0,5 m (prípadne obdobne dlhé železné koľajnice), znaky z plastov a hraničný kopec predpísaného tvaru. V močaristých územiach sa trvalo stabilizuje lomový bod kolom s priemerom najmenej 0,1 m a s dĺžkou 1,5 m. Na tvrdých podkladoch (napríklad betón, skala) sa trvalo stabilizuje lomový bod zapustením klinca alebo iného vhodného kovového predmetu alebo vytesaním križa na opracovanú plochu.

Pri vytyčení hranice pozemku sa vykoná prenesenie polohy hranice pozemku z určených podkladov do terénu, pričom vytyčené body sa v teréne dočasne označia. Vytyčenie sa vykonáva v lomových bodoch hranice, v bodoch, kde sa pripája vlastnícka hranica iného pozemku alebo podľa potreby aj v medziľahlých bodoch, ak sú prekážky vo viditeľnosti medzi susednými lomovými bodmi.

Vytyčené lomové body hranice pozemkov vymedzených právnymi vzťahmi sa majú trvalo označiť vlastníckmi pozemkov, prípadne inými oprávnenými osobami vo všetkých lomových bodoch vytyčovanej hranice do 30 dní od úradného overenia operátu vytyčenia hranice pozemku za predpokladu, že vytyčená hranica nie je sporná. Hraničný znak sa umiestňuje tak, aby sa jeho stred kryl s bodom, v ktorom sa lomí hranica, a zároveň aby z tohto bodu bolo vidno na obidva susedné znaky a súčasne vzdialenosť znakov na priamych úsekoch nebola väčšia ako 200 metrov.⁴

Operát z vytyčovania hranice pozemku podlieha autorizačnému overeniu a úradnému overeniu. K vytyčovaniu

1 Bumba, J.: **Geometrický plán**. Praha : Linde Praha a. s., 1999, s. 69.

2 Smernica Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky na vyhotovenie geometrických plánov a vytyčovanie hraníc pozemkov (systémové označenie S 74.20.73.43.00, schvaľovacie číslo ÚGKK SR č. NP-3595/1997).

3 Bumba, J.: **Zeměměřičské právo. Zeměměřictví a katastr v technicko-právních souvislostech**. Praha : Linde Praha a. s., 2004, s. 88 a nasl.

4 Bumba, J.: **Geometrický plán**. Praha : Linde Praha a. s., 1999, s. 70.

hraníc pozemku sú prizývaní vlastníci predmetných pozemkov (alebo iné oprávnené osoby), ktorí sa oboznámia s priebehom vytýčenej hranice. Osoba, ktorá vykonáva vytyčovanie hraníc pozemkov je povinná bezplatne odovzdať geometrický plán alebo výsledný operát o vytýčení hraníc pozemkov do štátnej dokumentácie do 30 dní od ich vyhotovenia (§ 12 zákona o geodézii a kartografii).

Podklady na vytyčovanie hraníc pozemkov

Podkladom na vytýčenie hranice pozemku je jej záväzné geometrické a polohové určenie vrátane jeho meračskej dokumentácie, poprípade iný mapový podklad zobrazujúci pozemky, ku ktorým boli založené právne vzťahy, a to s využitím pôvodných náčrtov.⁵ Na vytyčovanie hraníc pozemku sa použijú prednostne tie podklady, v ktorých sú originálne údaje o súbore lomových bodov alebo mapy, ktoré boli z nich vyhotovené alebo ich presné kópie.

Na vytyčovanie sa použijú prednostne tie isté údaje a postupy, aké sa použili pri ich meraní.⁶ Podkladom na vytýčenie hraníc sú najmä poľné náčrty vyhotovené pri pôvodnom mapovaní, meračské náčrty nového merania, z obnovy operátov katastra nehnuteľností (technicko-hospodárske mapovanie), zo zamerania zmien pri údržbe katastra nehnuteľností, pri vyhotovovaní geometrických plánov, z regulačných plánov obcí, z pridelového a scelovacieho operátu, fotogrametrické náčrty na obnovu operátov katastra nehnuteľností, vyšetrovacie náčrty a súpisy nehnuteľností z obnovy operátov katastra nehnuteľností novým mapovaním, geometrické plány, ktoré sú súčasťami verejných listín alebo iných listín o právach k nehnuteľnostiam, katastrálna mapa katastra nehnuteľností alebo katastrálna mapa bývalého pozemkového katastra, ak sú v nich zobrazené pozemky, ku ktorým boli založené práva k nehnuteľnostiam. Mapa bývalého pozemkového katastra sa využije v tom prípade, ak katastrálna mapa katastra nehnuteľností má nižšiu grafickú presnosť alebo ak v nej nie je zobrazená predmetná hranica.⁷

Potrebné podklady na vytyčovanie hraníc pozemkov poskytuje geodetovi predovšetkým správa katastra. Môže ich poskytnúť aj Geodetický a kartografický ústav v Bratislave z Ústredného archívu geodézie a kartografie. Správa katastra v priestoroch na to určených umožní vyhotoviteľovi operátu vytyčovania hraníc pozemku nazrieť do katastrálneho operátu, prípadne iných dokumentovaných operátov, robiť si výpisy a kópie, vykonávať kartometrické meranie a určovať výmery parciel. Správa katastra na základe požiadavky vyhotoviteľa operátu vytyčovania hraníc pozemku je povinná na jeho náklady urobiť kópie, odpisy a výpisy z katastrálneho operátu súvisiace s vytyčovaním predmetných hraníc.

Správa katastra je povinná poskytnúť geodetovi, ktorý za účelom určenia priebehu hranice pozemku vyhotovuje vytyčovací náčrt, všetky potrebné informácie. Za poskytnutie týchto informácií sa platí správny poplatok. Vyhotovenie potvrdených údajov z katastra nehnuteľností, poskytnutie geodetických údajov o geodetických bodoch, ako aj poskytnutie časti katastrálneho operátu alebo operátu bývalého pozemkového katastra na nahliadnutie pre potreby vytyčovania hraníc sa spolplatňuje.

Za poskytnutie informácií za účelom vyhotovenia vytyčovacieho náčrtu zo súboru popisných informácií a zo súboru geodetických informácií katastra nehnuteľností a za poskytnutie informácií zo skoršieho písomného a mapového katastrálneho operátu preukazujúceho vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo iného operátu súvisiaceho s katastrom nehnuteľností v rámci jedného katastrálneho územia sa platí správny poplatok 200 Sk [položka 10 písm. f, g zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov]. Poplatníkom za tieto úkony je vyhotoviteľ vytyčovacieho náčrtu (v konečnom dôsledku tento poplatok zaplatí objednávateľ vytýčenia hranice pozemku). Ten, kto vytyčuje hranice pozemku si od správy katastra vyžiada pridelenie čísla vytyčovacieho náčrtu a čísel pevných bodov podrobného polového bodového poľa, ak ich bude zakladať s cieľom vytýčenia hranice. Pridelenie vyžadovaných údajov potvrdzuje oprávnený zamestnanec správy katastra spravidla nad popisovým poľom vytyčovacieho náčrtu.

Spôsoby vytýčenia hranice pozemkov

Vytyčovanie hraníc pozemku sa vykonáva:

- z priamo meraných mier, ktoré sú dokumentované v meračských náčrtoch a zápisníkoch,
- z mier vyrátaných zo súradníc podrobných bodov v súradnicovom systéme Jednotnej trigonometrickej siete katastrálnej alebo v miestnom súradnicovom systéme,
- podľa mapy z kartometricky získaných prvkov.⁸

Vytýčenie hraníc pozemku sa musí vykonať metódou a postupmi, ktoré sú najvhodnejšie na dosiahnutie presnosti požadovanej predpismi. Hranica pozemku nesmie byť vytýčená s menšou presnosťou, ako to umožňujú najpresnejšie použité podklady. Vytýčenie hranice pozemku musí byť náležite prekontrolované, aby bola overená správnosť vytýčenia napr. zmeraním kontrolných omerných mier medzi vytýčenými podrobnými (lomovými) bodmi, zmeraním krížových mier, výpočtom výmer vytýčených parciel, porovnaním vypočítaných výmer parciel s výmerami evidovanými v katastri nehnuteľností, prevereníem vytýčenej polohy lomových bodov ležiacich na priamke, porovnaním vzdialeností medzi identickými bodmi odmeranými na mape so zodpovedajúcimi dĺžkami zmeranými v teréne.⁹

5 Dielo v pozn. 3, s. 89.

6 Horňanský, I.: **Kataster nehnuteľností v praxi**. Bratislava : Epos, 2003, s. 313.

7 Dielo v pozn. 2.

8 Horňanský, I.: **Kataster nehnuteľností v praxi**. Bratislava : Epos, 2003, s. 313.

9 Dielo v pozn. 2.

Vlastné vytyčenie vlastníckej hranice v teréne sa vykoná následne po prešetrení priebehu hranice pozemku, a to vytyčením lomových bodov hranice podľa údajov – vytyčovacích prvkov z vytyčovacieho náčrtu a vyhotovením protokolu o vytyčení hranice pozemku (príp. aj technickej správy a zoznamu súradníc použitých a vytyčených bodov), v ktorom sa na popis priebehu vytyčenej hranice pozemku využije očíslovanie lomových bodov z vytyčovacieho náčrtu.

V praxi sa môže stať, že pri vytyčení hranice sa zistí, že výmera pozemku v teréne sa nezhoduje s výmerou zapísanou v katastri nehnuteľností v časti „A“ listu vlastníctva. Keď sa vytyčujú vlastnícke hranice celého obvodu pozemku, jeho výmera sa vypočíta z vytyčovacích prvkov a porovná sa s výmerou evidovanou v katastri nehnuteľností. Ak je hodnota krajnej odchýlky vo výmere prekročená, poznačí sa návrh na opravu (ak možno vylúčiť chybu vytyčovacích prvkov a z nich vypočítanej výmere pozemku) výmery pozemku vo vytyčovacom náčrte a vyhotoviteľ vytyčovacieho náčrtu upovedomí správu katastra o chybe v katastrálnom operáte.

Vzhľadom na skutočnosť, že výmera pozemku je iba odvodený údaj, je neprípustné prispôsobovať vytyčovacie prvky výmerám evidovaným v katastri nehnuteľností. Teda nie je možné ľubovoľne posúvať v teréne lomové body hraníc pozemku tak, aby sa dosiahla výmera evidovaná v katastri nehnuteľností. Posunutie týchto bodov nemôže vykonať ani geodet ani vlastník pozemku. Podľa § 70 ods. 2 katastrálneho zákona výmera parcely je hodnoverným a záväzným údajom katastra iba vtedy, ak je určená v digitálnej forme obnovou katastrálneho operátu novým mapovaním vykonaným po účinnosti katastrálneho zákona (teda po 1. januári 1996).

Výsledný operát vytyčovania hraníc pozemkov

Z vytyčenia hranice pozemku sa vyhotovuje výsledný operát, ktorý tvoria:

- vytyčovací náčrt,
- protokol o vytyčení hranice pozemku,
- zoznam súradníc použitých a vytyčovaných bodov,
- technická správa.¹⁰

Ak sa vytyčovanie hranice pozemku vykonáva pre potrebu vyhotovenia geometrického plánu, vytyčovací náčrt ani protokol o vytyčení hranice pozemku sa nevyhotovujú a vytyčovacie prvky a spôsob vytyčenia sa zaznamenávajú priamo do záznamu podrobného merania zmien predmetného geometrického plánu.¹¹

Vytyčovací náčrt pozostáva z popisového poľa a z grafického znázornenia. Popisové pole obsahuje údaje o vyhotoviteľovi, dátum vyhotovenia, kraj, okres, obec, katastrálne územie, číslo objednávky, číslo mapového listu, číslo

vytyčovacieho náčrtu, parcelné číslo, údaj o tom, či boli hranice v prírode označené, kto, kedy, pečiatka a podpis osoby, ktorá uskutočnila autorizačné a úradné overenie.

Grafické znázornenie vytyčovacieho náčrtu sa vyhotovuje ako kópia alebo zväčšenina katastrálnej mapy. Grafické znázornenie obsahuje najmä zobrazenie parciel, ktorých hranice sú predmetom vytyčenia, ako aj zobrazenie okolitých parciel a vyznačenie orientácie na sever. Grafické znázornenie sa vyhotovuje zásadne čiernou farbou. Vytyčované lomové body sa zobrazujú krúžkom. Vytyčovaná hranica sa zobrazuje plnou čiarou hrúbky 0,5 mm. Vytyčovací náčrt sa vyhotovuje na predpísanom tlačive. Vytyčovací náčrt musí byť dobre čitateľný, vyhotovený trvanlivým záznamom na kvalitnom papieri a v predpísanej farebnosti. Ak je vytyčovací náčrt vyhotovovaný prostredníctvom výpočtovej techniky, výstupy musia byť formátom, obsahom a úpravou zhodné s predpísaným tlačivom.

Protokol o vytyčení hranice pozemku obsahuje meno, priezvisko a adresu vyhotoviteľa, číslo objednávky, dátum vytyčenia hranice pozemku, údaje o objednávateľovi vytyčenia hranice pozemku, údaje o vytyčovaných hraniciach pozemkov s udaním katastrálneho územia, obce, okresu, kraja a parcelných čísiel predmetných pozemkov, údaje o použitých podkladoch, podľa ktorých bolo vytyčenie vykonané a stručný popis postupu vytyčovacích prác (pri zložitejšom postupe sa vyhotovuje technická správa), spôsob označenia lomových bodov vytyčenej hranice pozemku, vyjadrenie zúčastnených strán, ktoré boli oboznámené s výsledkom vytyčenia hraníc pozemku, meno, priezvisko, pečiatka a podpis osoby, ktorá hranicu vytyčila, dátum, pečiatka a podpis autorizovaného geodeta, ktorý potvrdzuje, že výsledný operát z vytyčovania hraníc pozemkov náležitosti a presnosťou zodpovedá predpisom.

V protokole o vytyčení hranice pozemku sa uvedie aj súhlas, nesúhlas alebo pripomienky vlastníkov alebo iných oprávnených osôb s vytyčenými hranicami, ako aj skutočnosť, že niektorá zo zúčastnených strán odmietla protokol podpísať, prípadne sa k vytyčeniu vyjadrí.¹²

Pokiaľ ide o zoznam súradníc použitých a vytyčených bodov, lomové body vytyčovanej hranice, ktoré v katastri nehnuteľností ešte nemajú pridelené čísla a súradnice, sa číslujú priebežne v rámci vytyčovacieho náčrtu. Číslovanie bodov v zozname súradníc sa musí zhodovať s číslovaním v ostatných častiach operátu vytyčenia hraníc pozemku.

Technická správa sa vyhotovuje, ak postup pri vytyčení nie je možné z priestorových dôvodov popísať v protokole o vytyčení hraníc pozemku. V technickej správe je uvedený najmä postup meračských a vytyčovacích prác, použité podklady, spôsob overenia identických bodov, prípadne línii, použité programové vybavenie, použitý skener (skener musí mať atest), údaje o kvalite naskenovaného obrazu.

Po úradnom overení výsledného operátu vytyčovania hraníc je vyhotoviteľ povinný odovzdať jeden prvopis ob-

10 Horňanský, I.: **Kataster nehnuteľností v praxi**. Bratislava : Epos, 2003, s. 313.

11 Dielo v pozn. 2.

12 Dielo v pozn. 3, s. 89.

jednávateľovi a jeho kópie aj vlastníkom susedných dotknutých nehnuteľností.

Autorizačné overenie operátu vytyčovania hraníc pozemku

Rozoznávame autorizačné overenie a úradné overenie operátu vytyčovania hraníc pozemku.¹³ Všetky vyhotovenia operátu vytyčovania hraníc pozemku, ktoré boli autorizácie overené a úradne overené a opatrené pečiatkami a podpismi v popisovom poli, sú rovnocennými prvopismi operátu vytyčovania hraníc pozemku.

Autorizačné overenie operátu vytyčovania hraníc pozemku vykonáva autorizovaný geodet, príp. znalec v odbore geodézie pri vykonávaní znaleckej činnosti, ak má na to osobitnú odbornú spôsobilosť. Autorizovaný geodet, príp. znalec v odbore geodézie pred autorizačným overením operátu vytyčovania hraníc pozemku preskúma, či kvalita a presnosť meračských, vytyčovacích, výpočtových a zobrazovacích prác, ako aj ďalšie náležitosti operátu vytyčovania hraníc pozemku vyhovujú príslušným predpisom.

Týmto overením preberá autorizovaný geodet spoluzodpovednosť za správnosť uvedených údajov, za náležitosti a predpísanú presnosť meračských, vytyčovacích, výpočtových a zobrazovacích prác, za prípadný výber identických bodov a transformáciu, za vykonanie príslušných kontrolných meraní, za použitie najvhodnejších podkladov, za zvolenie metód a postupov, ktoré sú vyhovujúce pre dosiahnutie požadovanej presnosti, ako aj za obsahovú úplnosť operátu vytyčovania hraníc pozemku.

Autorizačné overenie sa vykonáva na všetkých prvopisoch operátu vytyčovania hraníc pozemku, a to na mieste na to vyhradenom vo vytyčovacom náčrte a v protokole o vytýčení hraníc pozemku. Správa katastra umožní pred autorizačným overením operátu vytyčovania hraníc pozemku autorizovanému geodetovi, v priestoroch na to určených, vykonanie kontrolného kartometrického merania na použitých grafických podkladoch.

Úradné overenie operátu vytyčovania hraníc pozemku

Operát vytyčovania hraníc pozemku sa predkladá do 30 dní od jeho vyhotovenia na úradné overenie správe katastra, v ktorej obvode sa nachádzajú dotknuté nehnuteľnosti, a to najmenej v troch vyhotoveniach (§ 17 vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 178/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o geodézii a kartografii). Podľa požiadaviek objednávateľa možno predložiť aj väčší počet vyhotovení na úradné overenie.

Jeden prvopis zostáva na správe katastra. Všetky vyhotovenia operátu vytyčovania hraníc pozemku predložené na úradné overenie musia byť najprv autorizácie overené. Vyhotoviteľ predkladá na úradné overenie spolu s operátom vytyčovania hraníc pozemku aj oznámenie o nedostatkoch zistených na geodetických bodoch, ktoré boli potrebné na meranie, prípadne vytyčovanie a neboli nájdené alebo boli zničené alebo poškodené.

Správa katastra pred úradným overením operátu vytyčovania hraníc pozemku preskúma vhodnosť použitých podkladov a ich súlad s platným stavom katastra nehnuteľností, prípadne preskúma ďalšie náležitosti, presnosť alebo vykoná kontrolné merania. Úradné overenie vykonáva zamestnanec správy katastra, ktorý má na to osobitnú odbornú spôsobilosť.

Ak je operát vytyčovania hraníc pozemku vyhotovený v súlade s príslušnými predpismi, správa katastra operát do 30 pracovných dní v príslušnej časti popisového poľa vytyčovacieho náčrtu úradne overí. Úradné overenie sa vykoná tak, že k doložke „Úradne overené podľa § 9 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii“ sa uvedie meno, priezvisko, podpis, dátum a okrúhla pečiatka správy katastra, číslo (položka) podľa registra overených operátov vytyčovania hraníc pozemkov. Táto doložka úradného overenia sa uvedie na všetkých exemplároch vytyčovacieho náčrtu.

Ak správa katastra zistí nesúlad, vráti výsledný operát vytyčovania hraníc pozemku spolu s protokolom o kontrole, ktorý obsahuje zistené nedostatky, vyhotoviteľovi bez úradného overenia v lehote do 30 pracovných dní odo dňa predloženia. Dátum vrátenia sa poznačí do registra overených operátov vytyčovania hraníc pozemkov.¹⁴ Po odstránení nedostatkov uvedených v protokole o kontrole, prípadne po doplnení operátu vytyčovania hraníc pozemku alebo po opakovanom vytýčení (ak je to vzhľadom na zistené závady potrebné) a po opätovnom predložení operátu na úradné overenie, a ak nie sú zistené ďalšie nedostatky, správa katastra úradne overí operát vytyčovania hraníc pozemku v skrátenej lehote.

Úradné overenie operátu vytyčovania hraníc pozemku správou katastra je správny úkon, ktorý sa spoplatňuje podľa zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Vymedzením tvaru a rozmerov nehnuteľnosti jej hranicami sa vytvára tzv. geometrické určenie nehnuteľnosti. Geometrické určenie nehnuteľnosti je dôležité pre zakres nehnuteľnosti do katastrálnej mapy, ktorá tvorí súčasť súboru geodetických informácií katastra nehnuteľností. Pozemky sa v katastrálnej mape zobrazujú priemetom svojich hraníc do zobrazovacej roviny a označujú sa parcelnými číslami a spravidla značkami druhov pozemkov. Definovanie

13 Horňanský, I.: **Kataster nehnuteľností v praxi**. Bratislava : Epos, 2003, s. 314.

14 Podľa § 8 písm. k vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra SR č. 534/2001 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o organizácii práce a úschove spisov a manipulácii s nimi na katastrálnych úradoch a správach katastra (spravovací poriadok) sa dátum vrátenia operátu z vytyčovania hraníc pozemku vyhotoviteľovi poznačí v tzv. registri G3. Tento register obsahuje údaje o overovaní vytýčenia hraníc pozemkov.

hraníc pozemkov v súbore geodetických informácií má význam aj pre určenie výmery parcely (pod výmerou parcely rozumieme vyjadrenie plošného obsahu priemetu pozemku do zobrazovacej roviny v plošných metrických mierach,

pričom veľkosť výmery parcely vyplýva z geometrického určenia a polohového určenia pozemku a zaokrúhľuje sa na celé štvorcové metre). Presné určenie a jasné označenie hraníc v teréne má vplyv na množstvo susedských sporov. ■

RESUMÉ

Právna povaha hraníc pozemkov

Autor sa vo svojom príspevku venuje problematike hraníc pozemkov, ktoré predstavujú jeden zo základných inštitútov, ktorým sa zabezpečuje ochrana vlastníckeho práva majiteľov nehnuteľností. Príspevok obsahuje analýzu povinností označiť lomové body hraníc pozemkov, podklady a spôsoby vytyčovania hraníc pozemkov, autorizačné a úradné overenie výsledného operátu vytyčovania hraníc pozemkov.

land owners. The article provides analysis of the duty to mark physical boundaries and how to do it, how to prepare necessary documents, and how to obtain the authorisation in respect of final land layout plans.

ZUSAMMENFASSUNG

Rechtsnatur der Grundstücksgrenzen

Der Autor widmet sich in seinem Beitrag der Problematik um die Grundstücksgrenzen, die ein von den grundlegenden Instituten darstellen, durch die der Schutz des Eigentumsrechtes der Liegenschaftseigentümer sichergestellt werden kann. Im Beitrag ist die Analyse der Pflicht zur Markierung von Grundstücksgrenzpunkten, Unterlagen und die Art und Weise der Ziehung von Grundstücksgrenzen, die Autorisierung und behördliche Verifikation des resultierenden Operats der Grenzziehung beinhaltet.

SUMMARY

Legal Aspects of Land Boundaries

The author deals with issues related to land boundaries, which are deemed to be one of basic concepts that guarantee protection of ownership rights and titles of registered

Res iudicata v medzinárodnej arbitrážnej praxi

2. časť

JUDr. Katarína Chovancová, PhD.

„A znova: zásada právnej určitosti si vyžaduje aby sa zaužívané právne pravidlo dodržiavalo v jeho úplnosti a vrátane všetkých dôsledkov pokiaľ sa nepreukáže podstatná zmena, ktorá by mohla odôvodniť výnimku alebo revíziu samotného pravidla.“

Prof. Nathan Isaacs,
Fault and Liability, Harvard Law Review, 1918

V úvode prvej časti predkladanej štúdie sme naznačili vzrast záujmu o problematiku *res iudicata* v poslednej dekáde, čomu nasvedčuje nemalý počet teoretických i prípadových štúdií v medzinárodnej arbitrážnej spisbe. Tento záujem však nemožno obmedziť výslovne len na účinok *res iudicata*

rozhodcovských nálezov, vydaných v medzinárodnej obchodnej arbitráži. Celkový „efekt“ a dôsledky vydania rozhodcovského nálezov pre sporové a najmä „sporné“ tretie strany sú taktiež predmetom kontroverzných odborných polemík rozhodcov a, samozrejme, aj sudcov v Európe i v USA. Najmä v súvislosti s tretími stranami a arbitrážou viacerých strán sa v medzinárodnej arbitrážnej praxi spája nejednotnosť, čím sa len zvyšuje riziko vydávania kontradiktórnych rozhodcovských nálezov.¹ Najnovšou teóriou v súvislosti s účinkom *res iudicata* je namietaná nesprávnosť aplikácie samotného pojmu „*res iudicata*“ v súvislosti s rozhodcovskými nálezmi a rozhodcovským konaním vôbec

1 Brekoulakis, S.: **The Effect of an Arbitral Award and Third Parties in International Arbitration: Res Judicata Revisited** (citované ďalej ako *Res Judicata Revisited*), p. 178.

a to napriek skutočnosti, že uvedený pojem sa frekventovane používa vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam ako aj rozhodcovským nálezom.²

Podľa Brekoulakisa³ sa „*doktrína res judicata postupne stala jednou z najsofistikovanejších a najčastejšie upravovaných doktrín národných občianskych súdnych poriadkov.*“ V kontexte medzinárodnej arbitráže je však v súlade s uvedenou teóriou *res judicata* definovaná len ako technická skratka, zavedená v občianskych súdnych poriadkoch a z tohto dôvodu je vraj diskutabilné, či vôbec môže byť aplikovaná na označenie účinku rozhodcovského nálezu, vydaného v medzinárodnej arbitráži. Zástancovia naznačenej novej teórie preto zavádzajú do praxe nový pojem *arbitrážny účinok*, zatiaľ čo pojem *res judicata* spájajú výlučne s vnútroštátnym súdnym konaním.⁴

I. Účinok rozhodcovského nálezu v medzinárodnej arbitrážnej praxi

Napriek rozdielnostiam v jednotlivých právnych poriadkoch, princíp, podľa ktorého je rozsudok súdu alebo rozhodcovský nálež záverečným ukončením rozhodovaného sporu vo vzťahu k meritu sporu i sporovým stranám, predstavuje fundamentálny právny základ, zakotvený v každom právnom poriadku. V súlade s jurisdikčnou teóriou medzinárodnej obchodnej arbitráže⁵ je *res judicata* rozhodcovského nálezu logickým dôsledkom záväzného „jurisdikčného“ základu rozhodcovského nálezu. I keď sa totiž rozhodcovské konanie začína na zmluvnom základe prostredníctvom rozhodcovskej doložky, ktorá zaväzuje len jej zmluvné strany, výsledok konania sa pretransformuje do záväzného výsledku v podobe rozhodcovského nálezu, pôsobiaceho v konečnom dôsledku nielen voči sporovým stranám.

Výsledkom medzinárodnej obchodnej arbitráže je tak rozhodcovský nálež vykonateľný prakticky na celom svete. Ako tvrdí Brekoulakis,⁶ „*Rozhodcovský nálež je autoritatívny a vyžaduje si uznanie vo vzťahu ku ktorejkoľvek prirodzenej, súkromnej či štátnej zložke. Práve preto nie je jeho výkon identický s obyčajným zmluvným plnením – výkon rozhodcovského nálezu je realizovaný za pomoci štátneho*

donucovacieho mechanizmu presne tak isto ako výkon súdneho rozhodnutia.“ Pokiaľ ide o záverečný účinok vydaného rozsudku či rozhodcovského nálezu, zdôrazňuje sa nutnosť zohľadnenia verejného i súkromného záujmu.

O zohľadňovaní verejného i súkromného záujmu v súvislosti s *res judicata* rozhodcovského nálezu sa výstižne zmieňoval začiatkom deväťdesiatych rokov v USA Shell: „*Uprostred súčasného nadšenia pre arbitráž sa ľahko zabúda nato, že arbitráž je súkromným, a nie verejným inštitútom.*“⁷ I keď je arbitráž obdobne ako súdne konanie formou riešenia sporov, v ktorej sú dôkazy predkladané nezávislej tretej osobe, t. j. rozhodcovi alebo sudcovi,⁸ ďalšia analógia sa pomaly končí. Sociálne a inštitucionálne záujmy spojené so súdnym konaním sa nespájajú s rozhodcovským konaním. Súdny sú inštitúcie verejné, štátne a rozsudky súdov sú taktiež verejné a občanom prístupné.

Rozhodcovské nálezy vydané v medzinárodnej obchodnej arbitráži sa nestávajú automaticky precedensmi pre všetky obdobné budúce prípady,⁹ odlišný je i spôsob predkladania dôkazov, rozsah odôvodnenia rozhodcovského nálezu,¹⁰ prednosť v zohľadnení verejného či súkromného záujmu atď. V medzinárodnej obchodnej arbitráži bude samozrejme dôležitejší záujem súkromný, t. j. najmä záujem konkrétnych sporových strán, ktorých cieľom je dosiahnuť definitívne a rýchle rozhodnutie ich vzájomných obchodných sporov.¹¹ Naznačené rozdiely pokračujú ďalej i v práv-

JUDr. Katarína Chovancová, PhD.

Absolventka Právnickej fakulty UK v Bratislave (1998) a postgraduálneho štúdia Európska integrácia na Fakulte manažmentu UK (1999). Počas bankovej právnej praxe (NBS, OTP, VÚB) absolvovala odborné stáže v Bruseli, Luxemburgu a Londýne, kde sa oboznámila s problematikou medzinárodnej obchodnej arbitráže. V súčasnosti pôsobí na Bratislavskej vysokej škole práva ako odborná asistentka. V pedagogickej oblasti sa aktívne venuje výlučne medzinárodnej obchodnej arbitráži na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Je autorkou viac ako 70 odborných článkov a vedeckých štúdií z oblasti medzinárodnej obchodnej arbitráže a medzinárodného bankovníctva, publikovala na Slovensku, v Česku, Rakúsku, USA a Holandsku.

2 Bližšie pozri správu Medzinárodnej právnej asociácie ILA z r. 2004.

Dostupné na http://www.ilahq.org/html/layout_committee.htm

3 Res Judicata Revisited, p. 182.

4 Res Judicata Revisited, p. 179.

5 Chovancová, K.: **Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy** (citované ďalej ako Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy), s. 20.

6 Res Judicata Revisited, p. 181.

7 Shell, G. R. P.: **Res Judicata and Collateral Estoppel Effects of Commercial Arbitration**, p. 674.

8 Fuller, L. – Winston, K. I.: **The Forms and Limits of Adjudication**, p. 353.

9 Shell, G. R. P.: **Res Judicata and Collateral Estoppel Effects of Commercial Arbitration**, p. 659.

10 Napríklad Americká rozhodcovská asociácia AAA obmedzuje (alebo vôbec neposkytuje) odôvodnenia vlastných rozhodcovských náleзов v záujme poskytnutia čo najmenšieho počtu dôvodov pre budúce napadnutie rozhodcovského náleзу neúspešnou sporovou stranou v rozhodcovskom konaní.

11 Definitívnosť je dôležitá – keby rozhodnutia rozhodcovských tribunálov neboli definitívne, sporové strany by sa cítili byť oklamané a medzinárodná obchodná arbitráž by nielen stratila efektivitu, ale v konečnom dôsledku by stratila aj zmysel.

nej úprave *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v medzinárodnej arbitráži. Konvencia o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských nálezov z roku 1958 je sústredená na definovanie podmienok výkonu a odmietnutia cudzieho rozhodcovského nálezu, nie na definovanie účinku rozhodcovského nálezu.¹²

Súčasná právna úprava záväznosti a celkového účinku rozhodcovského nálezu, obsiahnutá v jednotlivých rozhodcovských pravidlách nie je jasná, pretože sa vždy len všeobecne konštatuje, že rozhodcovský nálež je záväzný pre sporové strany.¹³ Obdobná situácia panuje v zákonoch o rozhodcovskom konaní¹⁴ napr. vo Francúzsku, v Belgicku, v Holandsku či v Nemecku.¹⁵ Všetky uvedené právne predpisy len vo všeobecnosti zakotvujú, že rozhodcovský nálež, vydaný v medzinárodnej obchodnej arbitráži nadobúda uznaním domácim príslušným súdom rovnaký účinok ako domáci rozsudok súdu – t. j. účinok *res judicata*. V USA, napriek tomu, že sa rozhodcovskému nálezu priznáva účinok *res judicata*, nenájdeme ani obvyklú stručnú zmienku o účinku rozhodcovského nálezu vo federálnom americkom Zákone o rozhodcovskom konaní z roku 1929.

Právna úprava rozhodcovského nálezu v mnohých štátoch Európy i v USA tak ponecháva nezodpovedaných niekoľko vážnych problémov.¹⁶ Absentuje predovšetkým úprava miery vylúčenia opätovného súdneho prejednanie sporu, rozhodnutého v medzinárodnej arbitráži. Okrem toho nie je isté, či sa účinok *res judicata* rozhodcovského nálezu vzťahuje len na rozhodnutie vo veci alebo aj na odôvodnenie rozhodcovského nálezu. Nejasný je účinok rozhodcovského nálezu vo vzťahu k tretím stranám a možnosť rozšírenia *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v medzinárodnej obchodnej arbitráži na tretie strany.

Úplne zahmlenou ostáva i miera záväznosti rozhodcovského nálezu v ďalšom rozhodcovskom konaní medzi rôznymi sporovými stranami. A to už radšej nespomíname záväznosť rozhodcovského nálezu, ktorý vydal rozhodcovský tribunál v prospech strany A voči strane B napr. v súvisiacej medzinárodnej obchodnej arbitráži viacerých strán, kde A je jednou z viacerých sporových strán na strane žalobcu a B je jednou z viacerých sporových strán v pozícii žalova-

ného.¹⁷ Odpoveď vo vnútroštátnej i medzinárodnej legislatíve nenájdeme, medzinárodné rozhodcovské tribunály musia naznačené sisyfovské úlohy jednoducho riešiť *ad hoc* v konkrétnych prípadoch.¹⁸ Rozhodcovia sa môžu oprieť len o ustanovenia v jednotlivých právnych poriadkoch, ktoré upravujú *res judicata* súdnych rozhodnutí. Nevýhodou je, že uvedené ustanovenia sú vhodné pre vnútroštátne súdne konanie, ich aplikácia vo vzťahu k rozhodcovským nálezom, vydaným v medzinárodnej obchodnej arbitráži je však nepraktická.¹⁹ Nezanedbateľné sú i rozdiely medzi ponímaním *res judicata* v štátoch s kontinentálnym právnym systémom a širším konceptom „*estoppel per rem judicata*“ v štátoch common law.²⁰ Napríklad anglickí právni experti²¹ namietajú, že zatiaľ čo súd v štáte „civil law“ rozhoduje o následkoch toho, čo sa stalo, sudcovia v systéme common law rozhodujú o tom, čo sa vlastne stalo a ich rozhodnutie je prijímané v duchu *res judicata pro veritate accipitur*.²²

II. *Res judicata* vo vzťahu k tretím stranám

V súvislosti s účinkom *res judicata* rozhodcovských nálezov je v praxi často potrebné určiť, na koho sa *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v domácej alebo v medzinárodnej obchodnej arbitráži v konečnom dôsledku vzťahuje. Požiadavka totožnosti „strán“ v rozhodcovskom konaní znamená, že rozhodcovský nálež sa vzťahuje iba na účastníkov rozhodcovského konania – tu stoja voči sebe „sporové strany“ a osobitne „tretie strany“. Z uvedeného pravidla však existujú výnimky rovnako v štátoch s kontinentálnym právnym systémom ako aj v štátoch common law a aj v arabských krajinách s platným právnym poriadkom Shari'a.²³

V štátoch s kontinentálnym právnym systémom je extenzívna pôsobnosť *res judicata* rozhodcovského nálezu na tretie strany zvyčajne určená vopred v príslušných občianskych súdnych poriadkoch.²⁴ Naproti tomu v štátoch common law pozostáva okruh tretích osôb, na ktoré sa vzťahuje rozhodcovský nálež, z takzvaných „privities“, t. j. „osôb, kto-

12 Bližšie pozri Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy, s. 18.

13 Napr. Rozhodcovské pravidlá UNCITRAL (čl. 32 ods. 2), AAA ICDR Pravidlá (čl. 27 ods. 1), LCIA Pravidlá (čl. 29 ods. 6) atď.

14 K právnej úprave *res judicata* cudzieho rozhodcovského nálezu v slovenskom zákone o rozhodcovskom konaní pozri bližšie Chovancová, K., **Arbitration in Slovakia**, p. 30.

15 Článok 1476 NCPC, čl.1703 ods. 1 belgického OSP, článok 1055 nemeckého OSP, článok 1059 holandského OSP.

16 *Res Judicata Revisited*, p. 182.

17 Pozri napr. Lew, J. – Mistelis, L. A. – Kroll, S.: **Comparative International Commercial Arbitration**, p. 379.

18 Hanotiau, B: **Complex multicontract multiparty arbitrations**, p. 369.

19 Okrem toho, ani právna úprava *res judicata* rozhodnutia súdu nie je unifikovaná.

20 V štátoch common law sa v práve precedensov postupne vytvoril širší koncept *res judicata*, podľa ktorého nie je vylúčené len nové rozhodnutie v spore, o ktorom už súd právoplatne rozhodol, vylúčené je aj nové súdne konanie o faktických a právnych otázkach, o ktorých súd rozhodol súčasne s rozhodnutím vo veci samotnej.

21 Pozri napr. Marshall, E. A.: **The Law of Arbitration**. London: Sweet & Maxwell 1996. 209 p.

22 Z lat. „Rozsúdená vec sa prijíma ako pravda“.

23 K Shari'i pozri bližšie: Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy, s. 327.

24 Napr vo Francúzsku v článku 1351 NCPC, v nemeckom ZPO v § 326 atď.

ré nie sú sporovými stranami, ale sú v takom vzťahu so sporovými stranami, že rozsudok súdu je pre ne záväzný, môžu sa naň odvolať a má voči nim účinok *res judicata*“.²⁵ Koncept „privities“ je v USA širší ako v Anglicku v rozhodcovskom i v súdnom konaní. Aj tretia strana, ktorá nebola účastníkom zavŕšeného súdneho konania, sa môže ako žalovaný alebo žalobca v novom súdnom konaní odvolať na rozsudok, ktorý bol vydaný voči protistrane v skoršom súdnom konaní.

Napríklad v roku 1942 v prípade *Bernhard v. Bank of America Nat. Trust & Savings Ass'n*,²⁶ žalobca namietal, že účinok *res judicata* rozsudku sa nevzťahuje na žalovaného, pretože nebol sporovou stranou v skoršom súdnom konaní a nebol ani vo vzťahu (privity) so sporovou stranou v skoršom súdnom konaní a preto nemôže namietat ani *res judicata* uvedeného rozsudku. Súd mal však zato, že súdne rozhodnutie nie je záväzné len pre sporové strany, ale aj pre ich „privies“ v novom súdnom konaní, ktoré sa začalo podaním novej rozdielnej žaloby. Sudca Traynor²⁷ súčasne definoval i „osobu vo vzťahu“ so sporovou stranou nasledovne: „Privy je ktokoľvek, kto sa po vydaní rozsudku stal osobou, na ktorú sa rozsudok vzťahuje prostredníctvom jednej zo skutočných sporových strán napr. dedením, nástupníctvom alebo kúpou.“

Je možné skonštatovať, že okruh tretích strán, na ktoré sa vzťahuje *res judicata* súdneho rozhodnutia je obmedzený – rovnako obmedzený je i okruh tretích strán, na ktoré sa vzťahuje *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v medzinárodnej obchodnej arbitráži. Okruh tretích strán, dotknutých účinkom medzinárodného rozhodcovského nálezu však bude širší než v prípade rozsudku súdu, vydaného v domácom súdnom konaní. Následne v medzinárodnej obchodnej arbitráži vzniká problematická osobitná kategória „nepravých“ tretích strán.

Nepravé alebo „falošné“ tretie strany sú tiež tretie strany v rozhodcovskom konaní v tom zmysle, že nikdy nepodpísali rozhodcovskú doložku a nie sú ani účastníkmi v rozhodcovskom konaní. Na druhej strane ich nemožno zaradiť do kategórie klasických úplne irelevantných tretích strán, ktoré so sporovými stranami v rozhodcovskom konaní naozaj nemajú nič spoločné.²⁸ Pokiaľ ide o nepravé tretie strany, ich zmluvné vzťahy so sporovými stranami v rozhodcovskom konaní sú veľmi živé, z čoho logicky vyplýva, že zmluvné práva nepravých tretích strán sú úzko prepojené

s právami aspoň jednej reálnej sporovej strany. Konzekventne aj rozhodcovský nálež, vydaný v rozhodcovskom konaní medzi skutočnými sporovými stranami, ovplyvní zmluvné práva a povinnosti nepravých tretích strán.

V súčasnej medzinárodnej obchodnej praxi si mnohé medzinárodné transakcie vyžadujú aktívnu účasť viacerých subjektov pri realizácii rôznych obchodných mega projektov – typická je v tomto smere oblasť výstavby či námorný priemysel. V uvedených transakciách často dochádza k tomu, že niekoľko v obchodnom projekte aktívnych strán nepodpíše rozhodcovskú zmluvu viacerých strán – tzv. „*multi-party arbitration agreement*“.²⁹ V prípade iniciovania arbitráže tak mnoho ekonomicky vplyvných participantov obchodného projektu zostáva vlastne v postavení „mimo hry“, pretože účastníkmi rozhodcovského konania budú len zmluvné strany rozhodcovskej doložky viacerých strán.

Typickými nepravými tretími stranami v medzinárodnej obchodnej arbitráži sú napríklad ručiteľ v arbitráži medzi veriteľom a hlavným dlžníkom, alebo dodávateľ v arbitráži medzi objednávatelom a zhotoviteľom, a to napriek skutočnosti, že rozhodcovský nálež sa môže vzťahovať aj na dodávateľa – rozhodcovský tribunál napríklad rozhodne, že dodávateľ dodal zhotoviteľovi vadný stavebný materiál. Výsledkom naznačenej situácie môžu byť dva kontroverzné rozhodcovské nálezy. V prípade arbitráže medzi objednávatelom a zhotoviteľom – stavebnou spoločnosťou môže stavebná spoločnosť iniciovať ďalšiu arbitráž voči dodávateľovi z dôvodu potrebného vyodenia zodpovednosti dodávateľa za dodanie vadného stavebného materiálu. Druhý rozhodcovský tribunál však môže dospieť k opačnému záveru ako prvý tribunál, ktorý v prvej arbitráži rozhodol, že stavebný materiál, dodaný dodávateľom bol vadný.

Rovnako aj v medzinárodných priemyselných projektoch zahrňuje prepojenie súvisiacich zmlúv, uzavretých medzi zamestnávateľom a hlavným zmluvným partnerom, hlavným a vedľajším zmluvným partnerom a medzi vedľajším partnerom a zamestnávateľom, riziko roztrieštenia celého priemyselného projektu z dôvodu vydaných protichodných rozhodnutí rozhodcovských tribunálov.³⁰ Ako tvrdí Nicklisch, „*Takéto protichodné rozhodnutia nemôžu byť akceptované, pretože otázky napr. ohľadne kvality odvedenej práce nemôžu byť rozhodcami rozhodnuté v jednom spore inak ako v druhom spore.*“³¹ Potreba určitého súladu

25 Pozri napr. Federal Register, The National Archives of the United States 1940, p. 294. K definícii privities bližšie pozri Garner, B. A.: *Black's Law Dictionary*, p. 1237 – 1238.

26 Pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Kalifornie zo dňa 6. 3. 1942 v prípade *Bernhard v. Bank of America Nat. Trust & Savings Ass'n* 122 P 2d 892.

27 122 Pacific Reporter Of California, 2nd Series: *Bernhard v. Bank of America Nat. Trust & Savings Ass'n* L. A. 18057, p. 892.

28 *Res Judicata Revisited*, p. 182.

29 Názory na arbitráž viacerých strán v medzinárodnej arbitrážnej teórii i praxi sú rôzne. Niektorí realistickejší autori (napr. prof Nicklisch z Heidelbergskej univerzity) upozorňujú na skutočnosť, že medzinárodná obchodná arbitráž viacerých strán je výhodná a nevedie k vydaniu kontroverzných rozhodcovských náleзов len vtedy, keď je faktická a právna pozícia viacerých sporových strán v arbitráži viacerých strán identická a všetky strany napr. strane žalobcu či žalovaného nemajú protichodné záujmy.

30 Nicklisch, F.: *Multi-Party Arbitration and Dispute Resolution in Major Industrial Projects*, p. 63.

31 Nicklisch, F.: *Multi-Party Arbitration and Dispute Resolution in Major Industrial Projects*, p. 64.

niekoľkých rozhodcovských konaní, ktoré môžu byť iniciované v sporoch viacerých zmluvných strán v medzinárodnom obchode je viac než zjavná. Možná harmonizácia prichádza do úvahy už počas konania alebo po vydaní rozhodcovského nálezu. V dôsledku konsenzuálneho základu arbitráže je však harmonizácia počas konania vylúčená, pretože rozhodcovská zmluva sa vzťahuje len na zmluvné strany rozhodcovskej doložky. Vydaný medzinárodný rozhodcovský nálež je zase *res judicata* pre sporové strany, výnimočne pre tretie strany, a na nepravé tretie strany sa rozhodcovský nálež nevzťahuje. Z tohto dôvodu by mal mať rozhodcovský nálež, vydaný v medzinárodnej obchodnej arbitráži, podľa Brekoulakisa³² „*iný status ako rozsudok súdu vo vzťahu k nepravým tretím stranám, pretože zásady medzinárodnej arbitráže sú odlišné od zásad vnútroštátneho súdneho konania*“.

Harmonizácia v záujme vylúčenia rizika vydania protichodných rozhodcovských náleзов je však obdobná ako potreba harmonizácie v súdnom konaní. V doterajšej praxi sa medzinárodné rozhodcovské tribunály aspoň pokúšali naznačené problematické situácie riešiť. V niektorých prípadoch sa tretie strany stali účastníkmi konania bez ich vlastného súhlasu, pričom uvedený spôsob dodatočného pripojenia tretích strán bol považovaný za nevhodný zásah do rozhodcovského konania prostredníctvom vnútroštátnej legislatívy.³³ V známom prípade „*Nereus*“³⁴ na základe Federálnych pravidiel občianskeho súdneho konania³⁵ zlíčil odvolací súd v USA bez súhlasu všetkých sporových strán dve separátne rozhodcovské konania (vlastník lode a ručiteľ; vlastník lode a prenajímateľ lode), pretože v oboch konaniach sa rozhodovalo o identických právnych i faktických otázkach. V iných prípadoch súdy ignorovali rozhodcovskú zmluvu ako neúčinnú, pretože neupravila celý zmluvný vzťah viacerých strán napriek tomu, že tretie strany mali záujem byť sporovými stranami v rozhodcovskom konaní. Žiaľ, ani jeden z uvedených spôsobov patovú situáciu nepravých tretích strán nevyriešil.

Napríklad v roku 2000 v prípade *International Paper Company v Schwabedissen & Anlagen GMBH*³⁶ podal klient výrobcu technických zariadení (ďalej len „kupujúci“) žalobu voči výrobcovi na štátnom súde v Južnej Karolíne. V žalobe namietal porušenie obchodnej zmluvy, ktorú uzavrel s výrobcou. Výrobca dosiahol na súde zrušenie žaloby a kupujúci predložil súdu ďalšiu žalobu, ktorá vyplýva

zo zmluvy medzi výrobcou a distribútorom. Prvoinštančný súd vyhovel žiadosti výrobcu o zastavenie konania z dôvodu začatého rozhodcovského konania na základe rozhodcovskej doložky, ktorú zmluva medzi výrobcou a distribútorom zahrňovala. Keď kupujúci odmietol poskytnúť plnenie, na ktoré bol povinný v súlade s rozhodcovským nálehom, výrobca požiadal súd o nútený výkon rozhodcovského nálezu a súd žiadosti výrobcu vyhovel.

Kupujúci sa následne odvolal na odvolací súd, ktorý rozhodnutie prvoinštančného súdu potvrdil. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu sudkyňa D. Motz okrem iného uviedla, že doktrína *estoppel per res judicatum* vylučuje tvrdenia kupujúceho, podľa ktorých nie je viazaný rozhodcovskou zmluvou medzi výrobcou a distribútorom (a následne aj rozhodcovským nálehom), pretože zmluvu nepodpísal.

V súčasnej teórii medzinárodnej obchodnej arbitráže sa objavili aj návrhy na zavedenie špeciálneho „účinku“ rozhodcovského nálezu (keď nie *res judicata*) voči nepravým tretím stranám v arbitráži viacerých strán, opierajúc sa o zásadu dobromyselnosti. Navrhuje sa aj medzinárodné uznanie tohto účinku ako autonómneho vnútorného prvku medzinárodného rozhodcovského nálezu. Medzinárodná právna úprava, venovaná účinku *res judicata* medzinárodného rozhodcovského nálezu vo vzťahu k nepravým tretím stranám však v súčasnosti ešte stále absentuje.

III. *Res Judicata* a hromadná arbitráž v USA

Inštitút komplexnej alebo „hromadnej“ arbitráže („*class-wide arbitration*“) je v Európe – obdobne ako hromadné žaloby („*class actions*“) – veľkou známou neznámou. Hromadné žaloby,³⁷ ktorých cieľom je vydanie napríklad predbežného opatrenia alebo dosiahnutie finančného odškodnenia, sú v súčasnosti populárne v USA. Žalobcovia v hromadných žalobách namietajú najčastejšie porušenie súťažného práva, porušenie občianskych práv, spotrebiteľských práv, atď. Z európskych štátov majú skúsenosti s hromadnými žalobami podľa očakávania štáty common law, osobitne Veľká Británia (najmä Anglicko a Wales).³⁸ Hromadné žaloby podľa vzoru USA využívajú i v Kanade a v Austrálii. USA však naďalej zostávajú svetovou „jednotkou“ v rozsahu

32 *Res Judicata Revisited*, p. 182.

33 Pozri napr. článok 1046 holandského Občianskeho súdneho poriadku.

34 *Compania Espanola de Petroleos SA v. Nereus Shipping SA* 527 F 2d 966. Odvolací súd však neskôr svoje rozhodnutie poprel neskorším rozhodnutím v r. 1993 prípade *Government of the United Kingdom v Boeing Co* 998F 2d 68.

35 Rule 42(a) of Federal Rules of Civil Procedure.

36 *United States Court of Appeals, Fourth Circuit, March 14 2000, Decision No. 98-2482 in. International Paper Company v Schwabedissen & Anlagen GMBH*. 206 F 3d 411.

37 Hromadná žaloba umožňuje žalobcom žalovať nielen vo veci vzťahujúcej sa iba na žalobcov. Môžu tak žalovať aj za iné osoby, ktorým bola spôsobená rovnaká škoda. Komplexnosť a náročnosť súdneho konania sa hromadnými žalobami zvyšuje.

38 Pozri napr. Andrews, N.: **Multi-Party Proceedings in England: Representative and Group Actions**. V tejto štúdii autor upozorňuje napr. aj na rozdiel medzi anglickým poňatím klasických hromadných žalób, zmenených na tzv. skupinové žaloby (group actions).

úspechu hromadných žalôb v bežnej domácej súdnej praxi. Ako upozorňuje Hanotiau,³⁹ „Zrejme nie je ani prekvapením, že sú to práve Spojené štáty americké, v ktorých najprv vznikla otázka možnej hromadnej arbitráže, t. j. či hromadné žaloby môžu byť rozhodované prostredníctvom arbitráže“.

Arbitráž sa do súvisu s hromadnými žalobami v USA dostávala len postupne. Pôvodne – v snahe vyhnúť sa hromadným žalobám – strany radšej do zmlúv zakotvili rozhodcovskú doložku. Viacero rozhodnutí amerických súdov vrátane Najvyššieho súdu USA⁴⁰ však uznalo hromadnú arbitráž za možnú, pokiaľ je rozhodcovská doložka vhodne naformulovaná. Následne sa ukázalo, že rozhodcovské doložky, zakotvujúce hromadnú arbitráž v zásade nie sú problematické – v praxi však boli ojedinelé, pretože väčšina obchodných spoločností sa im radšej vyhla zakotvením do obchodných zmlúv klasickej rozhodcovskej doložky, ktorá vylučuje nielen hromadnú arbitráž, ale aj hromadné žaloby v súdnom konaní.⁴¹ Mnohí americkí teoretici, špecializujúci sa na rozhodcovské konanie, už dávnejšie vyjadrili určité pochybnosti o úspešnosti hromadnej arbitráže v porovnaní s hromadnými žalobami, rozhodovanými v „hromadnom“ súdnom konaní.

V súvislosti s *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v hromadnej arbitráži sa javia problematickými práva takých sporových strán, ktoré vzhľadom na množstvo sporových strán v hromadnej arbitráži osobne neparticipujú, sú však reálnymi stranami rozhodcovského konania – tzv. „absentujúci členovia sporovej strany.“⁴² Neistým je napr. oprávnenie strany v rozhodcovskom konaní podať námietku voči neregulárnosti rozhodcovského konania „individuálne,“ t. j. osobne, čo je pri hromadnej arbitráži vzhľadom na množstvo účastníkov konania značný problém. Vydaný rozhodcovský nálež je totiž *res judicata* pre všetky sporové strany vrátane osobne absentujúcich členov. Vhodné riešenie navrhuje prof. Hanotiau:⁴³ „V hromadnej arbitráži by mali byť žalobcovia aj žalovaní oprávnení v počiatočnej fáze konania podať napr. námietku porušenia riadneho vedenia konania alebo nedostatočnej ochrany záujmov sporových strán aj za vlastných absentujúcich členov.“

Nepochybne, hromadná arbitráž aj v najúspešnej krajine v rozhodovaní hromadných žalôb v súdnom konaní spôsobuje problémy v rozhodcovskej praxi. A práve kvôli naznačenej nejednoznačnosti, napr. aj účinku *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v hromadnej arbitráži, vylúčili hromadnú arbitráž ako vhodný spôsob riešenia sporov nielen americkí vedci kvôli vadnej „logistike“, ale napr. aj americké obchodné spoločnosti, obchodujúce s cennými papiermi. Okrem toho si hromadná arbitráž vyžaduje per-

manentnú intervenciu domácich súdov, čo nie je veľmi lichotivý obraz medzinárodne rešpektovaného pravidla autonómie sporových strán v domácej i medzinárodnej obchodnej arbitráži. Napokon, súvisiace hypotézy o predpokladanom účinku *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v hromadnej obchodnej arbitráži, vo vzťahu k tretím stranám a ešte aj nepravým tretím stranám by teoreticky mohli nakoniec obsiahnuť aj zrejme väčšinu obchodných spoločností pôsobiacich v jednom štáte, čo je úplne nepraktické a predovšetkým nereálne.

III. Odporúčania Medzinárodnej právnej asociácie 2006. Záver

V úvode prvej časti predkladanej štúdie sme stručne predstavili najnovšie Odporúčania Medzinárodnej právnej asociácie⁴⁴ (ďalej len „ILA“) ohľadne zásad *res judicata* a *lis pendens* v medzinárodnej arbitráži, prijaté ILA v roku 2006⁴⁵ (ďalej len „Odporúčania ILA“). Odporúčania ILA – napriek ich odporúčaciemu charakteru – rozhodne nemožno označiť len za púhy zoznam rád, zbavujúci rozhodcov povinnosti prihliadať na relevantné ustanovenia právnych poriadkov, aplikovaných pri rozhodovaní v medzinárodnej obchodnej arbitráži. Na druhej strane nie je možné ani opomenúť ich zbytočne umiernený charakter, opísateľný metaforou „krok vpred a dva kroky vzad“. Z hľadiska závažnosti Odporúčaní ILA pre celkový vývoj posudzovania *res judicata* rozhodcovského nálezu v medzinárodnej arbitrážnej praxi považujeme za vhodné úplne na záver predložiť čitateľovi aspoň ich odkaz pre medzinárodných rozhodcov a dlhodobo očakávané smerodajné „posolstvo“ pre medzinárodné rozhodcovské tribunály.

Cieľom tvorcov Odporúčaní ILS bolo prispieť k dosiahnutiu efektívnosti konečného charakteru rozhodcovského nálezu, akceptujúc rôznorodosť definícií konceptu *res judicata* v právnych poriadkoch rôznych štátov. Práve z tohto dôvodu sa autori Odporúčaní nesnažili vypracovať univerzálnu definíciu *res judicata*, ale skôr určiť „transnacionálne“ pravidlá, ktoré by mali medzinárodné rozhodcovské tribunály zohľadňovať pri určení *res judicata* rozhodcovského nálezu vydaného v skoršom rozhodcovskom konaní. Podľa Odporúčaní ILA by rozhodcovia mali uznávať účinok *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v skoršom rozhodcovskom konaní v prípadoch: a) rozhodcovský nálež je konečný a záväzný; b) je možné ho uznať v štáte, v ktorom má nový tribunál sídlo – t. j. v mieste konania novej arbitráže; c) bol vydaný v tej istej veci, o ktorej by mal rozhodnúť

39 Hanotiau, B.: **A New Development in Complex Multiparty-Multicontract Proceedings: Classwide Arbitration** (citované ďalej ako Classwide Arbitration), p. 42.

40 Pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu USA v prípade *Green Tree Financial Corp. v. Bazzle* 123 S. Ct. 2402 (2003).

41 Classwide Arbitration, p. 47.

42 Absent class members.

43 Classwide Arbitration, p. 54.

44 International Law Association (ILA).

45 ILA Recommendations on Res Judicata and Lis Pendens 2006. Dostupné na www.ila-hq.org/html/layout_committee.htm

aj nový rozhodcovský tribunál; d) bol vydaný medzi totožnými sporovými stranami.⁴⁶

Podľa Odporúčaní *res judicata* rozhodcovského nálezu nezahŕňa v sebe len výrok rozhodcovského tribunálu (konkrétne rozhodnutie vo veci), ale aj rozhodnutia tribunálu o tých faktických a právnych otázkach, ktoré sú potrebné z hľadiska odôvodnenia rozhodcovského nálezu. Ako tvrdí francúzsky komentátor Bensaude,⁴⁷ „Čo je ešte dôležitejšie, podľa Odporúčaní nie je možné v novom rozhodcovskom konaní uplatniť nároky, ktoré už mohli byť, ale neboli vznesené v skoršom rozhodcovskom konaní.“. Rozsah *res judicata* rozhodcovského nálezu podľa Odporúčaní ILA sa tak evidentne približuje vnímaniu štátov common law, konkrétne už v prvej časti tejto štúdie spomenutému konceptu *estoppel*, aplikovanému napr. súdmi v USA, zahrňujúc nielen princíp vylúčenia žaloby („*claim preclusion*“), ale aj princíp vylúčenia nároku („*issue preclusion*“), t. j. kolaterálny *estoppel*.⁴⁸

Odporúčania ILA ďalej potvrdzujú všeobecne akceptovaný pozitívny a negatívny účinok *res judicata* v rozhodcovskom konaní, súčasne však naznačujú aj možnosť sporových strán v rozhodcovskom konaní vzdať sa rovnako pozitívneho, ako aj negatívneho účinku *res judicata*.⁴⁹ Tvorcovia ILA sa tak zhodujú s niektorými americkými komentátormi, podľa ktorých sa v domácom rozhodcovskom konaní *res judicata* a aj kolaterálny *estoppel* zvyčajne s rozhodcovskými nálezmi spája, deje sa tak však skôr na zmluvnom základe, než na základe zákona.⁵⁰

Pokiaľ ide o naznačené spiatocníctvo či evokované „dva kroky vzad“ v Odporúčaní ILA, je možné týmto spôsobom označiť stanovenie jednej podmienky v zozname podmienok, ktorých kumulatívne splnenie je nutné na uznanie účinku *res judicata* rozhodcovského nálezu. Požiadavka finálnosti a záväznosti rozhodcovského nálezu v mieste vy-

dania nálezu je základnou podmienkou, ktorá musí byť splnená, aby mohol byť vydaný rozhodcovský nálež uplatnený ako *res judicata* v neskoršom rozhodcovskom konaní. Ide o pochopiteľnú a všeobecne akceptovanú podmienku.⁵¹ Za nevhodnú sa však považuje podmienka uznania rozhodcovského nálezu (aj keď len potenciálneho) v mieste sídla nového tribunálu – t. j. v mieste konania novej arbitráže.

Uvedená podmienka zbytočne zavádza v Odporúčaní ILA neželaný reštriktívny prvok. Prístup tvorcov Odporúčaní pri zakotvení kontroverznej podmienky uznania *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v medzinárodnej obchodnej arbitráži totiž núti rozhodcovský tribunál, aby zohľadňoval nie jeden, ale vlastne dva právne poriadky dvoch štátov. V lepšom prípade môže ísť o štáty s podobným konceptom práva, spravodlivosti, s obdobnou kultúrou a rovnakým sociologickým pozadím. V opačnom prípade sa môže stať, že rozhodcovský nálež, vydaný napr. v ICC arbitráži v Ženeve podľa švajčiarskeho práva nebude *res judicata* v neskoršom rozhodcovskom konaní napr. v Libanone, pretože rozhodcovia v Ženeve prisúdili žalobcovi k sume, na ktorú znel rozhodcovský nálež, aj bežný úrok, ktorý je v medzinárodnej obchodnej arbitráži rutinnou záležitosťou, právo niektorých islamských štátov ho však zakazuje.⁵²

Je možné len skonštatovať, že naznačené podmienky inak všeobecne uznávaných Odporúčaní ILA tak znehodnocujú ich proklamovaný transnacionálny charakter. Nepochybne, napriek pomerne jasným inštrukciám Medzinárodnej právnej asociácie v súvislosti s účinkom *res judicata* rozhodcovského nálezu, vyjadreným aj prostredníctvom najnovších Odporúčaní ILA, *res judicata* rozhodcovského nálezu vydaného v medzinárodnej obchodnej arbitráži bude i naďalej predmetom ostrých polemík a radikálnych návrhov anglických, francúzskych ako aj gréckych a švédskych právnych expertov na medzinárodnú obchodnú arbitráž.⁵³

46 Bensaude, D.: **The International Law Association's Recommendations on Res Judicata and Lis Pendens in International Commercial Arbitration**, p. 416.

47 The ILA Recommendations on Res Judicata and Lis Pendens in International Commercial Arbitration, p. 417.

48 Účelom doktríny „collateral estoppel“ je zabrániť opätovnému prejednaniu špecifických faktických a právnych otázok, ktoré už boli rozhodnuté v predchádzajúcom súdnom konaní, v ktorom súd rozhodoval o inej žalobe. Bližšie dielo v pozn. 50, p. 555.

49 Pozitívnym účinkom *res judicata* rozhodcovského nálezu je oprávnenie sporovej strany v rozhodcovskom konaní namietať *res judicata* rozhodcovského nálezu, ktorý bol vydaný v skoršom rozhodcovskom konaní medzi identickými sporovými stranami. Negatívny účinok *res judicata* samotný rozhodcovský nálež, zabraňujúci opätovnému rozhodovaniu v novom konaní o tej istej veci medzi identickými stranami.

50 Gordon, R. D.: **Only One Kick at the Cat: A Contextual Rubric for Evaluating Res Judicata and Collateral Estoppel in International Commercial Arbitration**, p. 557.

51 V širšom kontexte je však aj požiadavka finálnosti a záväznosti rozhodcovského nálezu v rozpore so skutočne transnacionálnym liberálnym prístupom francúzskych a amerických súdov, legálne uznávajúcich i tie medzinárodné rozhodcovské nálezy, ktoré boli zrušené v mieste ich vydania. Pozri napr. rozhodnutie francúzskeho súdu v prípade *Société Hilmarton Ltd. v Société Omnium de traitement et de valorisation OTV*. In: Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy, s. 234 – 236.

52 Pozri napr. Chovancová, K.: **Úroky z omeškania v medzinárodnej bankovej a arbitrážnej praxi. II**. In: Obchodné právo, 9, 2008, č. 5, s. 55 – 63.

53 V USA už dlhodobo upozorňujú komentátori na neúnosné rozdiely medzi domácou „americkou“ a medzinárodnou arbitrážou a navrhujú dva zákony, z ktorých jeden by upravoval domácu, a druhý medzinárodnú arbitráž, organizovanú v USA. Za vhodný model sa vo všeobecnosti považuje francúzsky alebo švajčiarsky model duálnej právnej úpravy domácej a medzinárodnej arbitráže. Bližšie pozri Park, W.: **The Specificity of International Arbitration: The Case for FAA Reform**. In: Vanderbilt Journal of Transnational Law, 2003.

Berúc do úvahy problematickosť *res judicata* rozhodcovského nálezu vo vzťahu k tretím stranám a nepravým tretím stranám; zohľadňujúc hranice dosahu *res judicata* v prípade americkej hromadnej arbitráže ako aj formalizmus národných právnych úprav v uvedenej oblasti a absenciu medzinárodnej jednotnej úpravy *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v medzinárodnej obchodnej arbitráži, dovolíme si na záver rozlúčiť sa s čitateľom výrokom známeho nemeckého filozofa Friedricha von Gentza. Gentzov výrok z roku 1818 sa samozrejme nevzťahoval na *res judicata* rozhodcovského nálezu, ale na vtedajšiu delikátnu medzinárodnú politickú situáciu. Pri troche predstavivosti ho však určite môžeme bez obáv aplikovať i na súčasný status a celkové vnímanie *res judicata* rozhodcovského nálezu, vydaného v medzinárodnej obchodnej arbitráži: „Najzávažnejšou námietkou voči súčasnému systému sú zjavné ťažkosti dlhodobo udržiavať kombináciu mnohých obsiahnutých heterogénnych prvkov, z ktorých tento systém pozostáva. Máme tu totiž všetko – najrozmanitejšie záujmy, najantagonistickejšie tendencie, najkontroverznejšie predpovede, ale aj tajné plány – to všetko je obsiahnuté v jednom jedinom úkone.“⁵⁴

Bibliografia

Zákony

- English Arbitration Act 1996
 Belgium Judicial Code, Sixth Part, 1998
 French Code of Civil Procedure, Book IV, 1981
 German Code of Civil Procedure (ZPO), Tenth Book
 Netherlands Code of Civil Procedure, Book IV, 1986
 United States Federal Arbitration Act, Title 9
 US Code 1925 as amended later

Publikácie knižné

- Garner, B. A.: **Black's Law Dictionary**. Dallas, Texas: West Publishing, 2004. 1810 p. ISBN 0-314-15199-0
 Chovancová, K.: **Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy**. Bratislava: Veda, SAV, 2008. 452 p. ISBN 978-80-224-0981-0
 Lew, J. – Mistelis, L. A. – Kroll, S.: **Comparative International Commercial Arbitration**. The Hague: Kluwer law International, 2003. 953 p. ISBN 9041115684
 Morgenthau, H. J.: **Politics Among Nations – The Struggle for Peace and Power**. 3rd ed. New York: Knopf, 1962. 630 p.
 Redfern, A. – Hunter, M.: **Law and Practice of International Commercial Arbitration**. 4th ed. London: Sweet & Maxwell, 2004. 1000 p. ISBN 0-421-86240-8
 Van Den Berg, A. J.: **Yearbooks of Commercial Arbitration. 1978**. Hague: International Council for Commercial Arbitration (ICCA): Kluwer Academic Publishers Group, 1976 – 2007, vol. 1 – 32. ISBN 904 112 23490

Publikácie časopisecké

- Andrews, N.: **Multi-Party Proceedings in England: Representative and Group Actions**. In: Duke Journal of Comparative and International Law, 2001, Vol. 11., No. 2, pp. 249 – 269. ISSN: 1053-6736
 Beeley, M. – Seriki, H.: **Res Judicata: Recent Developments in Arbitration**. In: International Arbitration Law Review, 2005, Vol. 8, No. 4, p. 111–116. ISSN 1367-8272
 Bensaude, D.: **The International Law Association's Recommendations on Res Judicata and Lis Pendens in International Commercial Arbitration**. In: Journal of International Arbitration, 2007, Vol. 24, No. 4, p. 415 – 422. ISSN 0255-8106
 Brekoulakis, S.: **The Effect of an Arbitral Award and Third Parties in International Arbitration: Res Judicata Revisited**. In: American Review of International Arbitration, 2005, Vol. 16, p. 177 – 209.
 Chovancová, K.: **Arbitration in Slovakia. In: Alternative Resolutions**. State Bar of Texas (Alternative Dispute Resolution Section), Austin, Texas, USA, 2008, Vol. 17, No.1, p. 29 – 31.
 Chovancová, K.: **Úroky z omeškania v medzinárodnej bankovej a arbitrážnej praxi**. In: Obchodné právo, 9, 2008, č. 5, s. 55 – 63.
 Federal Register: The National Archives of the United States 1934, January 25 1940, Vol. 5, No. 17.
 Fuller, L. – Winston, K. I.: **The Forms and Limits of Adjudication**. In: Harvard Law Review, Dec 1978, Vol. 92, No. 2, p. 353 – 409. 979 ISSN: 0017811X
 Gordon, R. D.: **Only One Kick at the Cat: A Contextual Rubric for Evaluating Res Judicata and Collateral Estoppel in International Commercial Arbitration**. In: Florida Journal of International Law, August, 2006, Vol. 18, p. 549 – 595.
 Hanotiau, B.: **Complex multicontract multiparty arbitrations**. In: Arbitration International, 1998, Vol. 14, No. 4, p. 369 – 394.
 Hanotiau, B.: **A New Development in Complex Multiparty-Multicontract Proceedings: Classwide Arbitration**. In: Arbitration International, 2004, Vol. 20, No. 1, p. 39 – 54.
 Hanotiau, B.: **Problems Raised by Complex Arbitrations Involving Multiple Contracts-Parties-Issues – An Analysis**. In: Arbitration International, 2001, Vol. 18, No. 3, p. 253 – 360.
 Isaacs, N.: **Fault and Liability**. In: Harvard Law Review, May 1918, Vol. 31, No. 7, pp. 954 – 979 ISSN: 0017811X
 Nicklisch, F.: **Multi-Party Arbitration and Dispute Resolution in Major Industrial Projects**. In: Journal of International Arbitration, 1994, Vol. 11, No. 4, p. 57 – 72. ISSN 0255-8106
 122 Pacific Reporter of California, 2nd Series: **Bernhard v. Bank of America Nat. Trust & Savings Ass'n**. L. A. 18057, p. 892.

54 Morgenthau, H. J.: **Politics Among Nations – The Struggle for Peace and Power**, p. 462.

- Park, W.: **The Specificity of International Arbitration: The Case for FAA Reform.** In: Vanderbilt Journal of Transnational Law, 2003, Vol. 36, No. 4, p. 1241 – 1313. ISSN 0090-2594
- Shell, G. R.: **Res Judicata and Collateral Estoppel Effects of Commercial Arbitration.** In: University of California Law Review, April 1988, Vol. 35, p. 623.

Zoznam citovaných a analyzovaných prípadov

- Bernhard v. Bank of America Nat. Trust & Savings Ass'n*
122 P 2d 892 (1942)
- Compania Espanola de Petroleos SA v. Nereus Shipping SA*
527 F 2d 966
- Green Tree Financial Corp. v. Bazzle*
123 S.Ct.2402 (2003)
- Government of the United Kingdom v. Boeing Co*
998F 2d 68
- International Paper Company v Schwabedissen & Anlagen GMBH.* 206 F 3d 411

RESUMÉ

Res iudicata v medzinárodnej arbitrážnej praxi

Predkladaná štúdia je sústredená na vývoj a súčasnú percepciu *res judicata* rozhodcovského nálezu vydaného v medzinárodnej arbitráži. Uvedená problematika patrí v súčasnosti k najdelikátnejším témam medzinárodnoprávnej arbitrážnej teórie i praxe. Absentuje jednotná medzinárodná úprava, právna úprava v zákonoch o rozhodcovskom konaní je na účely medzinárodnej obchodnej arbitráže veľmi formálna a vzhľadom na komplexnosť medzinárodnej obchodnej arbitráže i nedostatočná. Účinok *res judicata* rozhodcovského nálezu tak ostáva témou permanentných polemík v medzinárodnej arbitrážnej spisbe. Neurčitost spojená s *res judicata* medzinárodného rozhodcovského nálezu, si v praxi už vyžiadala prijatie inštruktáže rozhodcov v podobe Odporúčaní ohľadne zásad *res judicata* a *lis pendens* v medzinárodnej arbitráži, prijatých Medzinárodnou právnou asociáciou ILA v r. 2006.

SUMMARY

Res Judicata in International Arbitration Procedures

The article focuses on the development and current perception of *res judicata* arbitration awards rendered in international arbitration. This topic is at present one of the most delicate issues dealt with in international arbitration theory and practice. There is no uniform regulation of this concept at the international level; applicable legislation (in Arbitration Acts) is rather formal in the context of the international commercial arbitration, and even insufficient with regard to the complexity of the international commercial arbitration. The effect of the *res judicata* arbitration award is thus the widely and permanently discussed issue in the international arbitration case-law. Ambiguity of *res judicata* foreign arbitration awards has resulted in the issuance of guidelines for arbitrators in a form of the 2006 International Law Association's Recommendations on Res Judicata and Lis Pendens in International Commercial Arbitration.

ZUSAMMENFASSUNG

Res iudicata in der internationalen Schiedsgerichtspraxis

Die vorliegende Studie konzentriert sich auf die Entwicklung und die derzeitige Wahrnehmung des in einem internationalen Schiedsverfahren ausgesprochenen Schiedsspruchs *res judicata*. Die angeführte Problematik gehört derzeit zu den heikelsten Themen der internationalrechtlichen Schiedsgerichtstheorie und Praxis. Es fehlt an einer einheitlichen internationalen Regelung, die Rechtsregelung in den Schiedsverfahrensgesetzen für Zwecke der internationalen Handelsarbitrage ist sehr formell und angesichts der Vollständigkeit der internationalen Handelsarbitrage auch unzureichend. Die Auswirkung des Schiedsspruchs *res judicata* bleibt deswegen das Thema permanenter Polemiken in den internationalen Arbitrageakten. Undeutlichkeit verbunden mit der *res judicata* von internationalem Schiedsspruch machte Anweisungen von den Schiedsrichtern in Form von Empfehlungen zu den Grundsätzen der *res judicata* und *lis pendens* im internationalen Schiedsverfahren erforderlich, die von der Internationalen Rechtsassoziation ILA im Jahre 2006 angenommen wurden.

Aktuálne otázky koncepcie absolútnej neplatnosti právnych úkonov podľa § 39 Občianskeho zákonníka 1. časť

JUDr. Milan Jančo

Cieľom článku je poskytnúť v medziach jeho rozsahu relatívne komplexný pohľad na dôvody a následky absolútnej neplatnosti právnych úkonov podľa § 39 Občianskeho zákonníka, zhrnúť aktuálne doktrínálne stanoviská a judikatúru týkajúcu sa posudzovania neplatnosti právnych úkonov **pre rozpor so zákonom, obchádzanie zákona a rozpor s dobrými mravmi** a zároveň poukázať na riešenie tejto otázky vo vybraných zahraničných európskych právnych úpravách a načrtnúť niektoré úvahy *de lege ferenda* týkajúce sa problematiky, ktorá je predmetom článku.

I. Právna regulácia súkromnoprávných vzťahov

Súkromnoprávne vzťahy sú založené na **individuálnej autonómii a zmluvnej slobode** subjektov, v rámci ktorých tieto subjekty realizujú svoje individuálne záujmy prostredníctvom trhových transakcií. Zásada autonómie vôle má pritom nielen individuálny, ale aj sociálny rozmer. Pre konanie súkromnoprávných subjektov je totiž charakteristická nielen samoregulácia ich záujmov prostredníctvom právnych úkonov, ale aj potenciálne dôsledky ich právnych úkonov pre tretie osoby, ktoré nie sú účastníkmi týchto právnych úkonov.¹ Akákoľvek regulácia trhových transakcií je obmedzením základných slobôd v záujme dosiahnutia požadovaných podmienok, v ktorých sa trhové transakcie majú realizovať. Právna úprava zmluvných vzťahov je teda len obmedzením apriórne neobmedzeného potenciálu konajúcich subjektov.² Ide o obmedzenie individuálnych slobôd v prospech individuálnych slobôd iných, ako aj v prospech verejného záujmu, s cieľom hodnotovo zväziť všetky zúčastnené

záujmy a prostredníctvom zmeny týchto záujmov, ktoré sú založené na apriórnych individuálnych slobodách, realizovať vývoj spoločnosti.³ Dosiahnutie absolútnej rovnosti subjektov vstupujúcich do zmluvných vzťahov (*aequalitas contrahentium*) je však ideálom, ku ktorému sa možno v praxi len priblížiť.⁴

Zásada zmluvnej slobody sa uplatňuje výlučne v medziach, ktoré stanovuje právny poriadok. Zmluvné strany sú obmedzené jednak tzv. pevnou hranicou kogentných noriem, ale zároveň aj tzv. pružnou hranicou, ktorá sa uplatňuje v priestore neupravenom kogentnými normami, ale podlieha korektívom verejného poriadku a dobrých mravov.⁵ Právna úprava teda rôznymi spôsobmi výrazne obmedzuje zmluvnú slobodu strán. Jedným z najzávažnejších obmedzení zmluvnej slobody a autonómie zmluvných strán je nepochybne sankcia neplatnosti právnych úkonov. Právna úprava totiž sankcionuje určité úkony (absolútnou alebo relatívnou) neplatnosťou a odopiera právnu ochranu právnym vzťahom vyplývajúcim z neplatných právnych úkonov. Dôsledkom neplatnosti právneho úkonu je pritom nielen nemožnosť zmluvnej strany domôcť sa splnenia záväzku vyplývajúceho z neplatného úkonu, ale aj povinnosť vydať plnenie prijaté na základe neplatného právneho úkonu ako bezdôvodné obohatenie, ako aj prípadné ďalšie sankcie vyplývajúce z neplatnosti právneho úkonu.

Štát by mal preto právnou úpravou neplatnosti právnych úkonov zasahovať do zmluvnej slobody jednotlivcov **iba v rozsahu, ktorý je nevyhnutný** na vytvorenie vhodných

JUDr. Milan Jančo

pôsobí ako doktorand na katedre občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity a ako advokátsky koncipient v Bratislave.

1 Salvador, P. – Azagra, A. – Fernández, A.: **Autonomía privada, fraude de ley e interpretación de negocios jurídicos.**

In: *Indret*, no 3/2004, dostupné na http://www.indret.com/pdf/229_es.pdf, s. 2.

2 Hurdík, J.: **Institucionální pilíře soukromého práva v dynamice vývoje společnosti.** Praha: C. H. Beck, 2007, s. 66.

3 *Ibid.*, s. 67.

4 Trabucchi, A.: **Istituzioni di diritto civile. Trentesima sesta edizione aggiornata con le riforme e la giurisprudenza.**

Padova: Casa editrice dott. Antonio Milani, 1995, s. 644.

5 Salač, J.: **Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu.** 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 17.

podmienok na realizáciu individuálnych slobôd. V tejto súvislosti treba podotknúť, že v dnešnom zodpovedne slobodnom priestore súkromného práva platí okrem iného **zásada ochrany dobrej viery a nadobudnutých práv**.⁶ K otázke neplatnosti právnych úkonov treba pristupovať veľmi opatrne a obozretne. Je síce nepochybné, že regulácia právnych vzťahov sankciou neplatnosti právnych úkonov je potrebná a slúži nielen na ochranu verejného záujmu, ale aj záujmov jednotlivých subjektov, ktoré do právnych vzťahov vstupujú. Práve preto by však právna úprava neplatnosti právnych úkonov mala vychádzať predovšetkým z individuálnych slobôd jednotlivca a akcentovať jeho autonómiu vôle a čo najdôslednejšie zabezpečiť jeho právnu istotu a chrániť jeho legitímne očakávania vyplývajúce z realizovaných právnych úkonov. **Súčasná právna úprava v Slovenskej republike však nezodpovedá týmto požiadavkám a primárne vychádza z požiadavky striktného dodržiavania dikcie zákona, a to aj na úkor právnej istoty zmluvných strán.** Z tohto hľadiska je najproblematickejšou platná právna úprava absolútnej neplatnosti právnych úkonov.

II. Všeobecne k absolútnej neplatnosti právnych úkonov

Občiansky zákonník v platnom znení sankcionuje absolútnou neplatnosťou široký okruh vadných právnych úkonov. Vzhľadom na to, že prípady absolútnej neplatnosti právnych úkonov negatívne vymedzuje taxatívny výpočet prípadov relatívnej neplatnosti v § 40a Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), vo všetkých prípadoch neplatnosti právnych úkonov, ktoré nie sú uvedené v citovanom ustanovení,

pôjde o absolútnu neplatnosť. Absolútna neplatnosť právnych úkonov vyjadruje verejný záujem, pričom za rozlišovacie kritérium absolútnej a relatívnej neplatnosti možno označiť charakter chránených záujmov a ich intenzitu spojenú s primeranosťou aplikácie právnych noriem, ktoré tieto záujmy vyjadrujú.⁷ Z negatívneho vymedzenia prípadov absolútnej neplatnosti právnych úkonov vyplýva, že **platná právna úprava preferuje absolútnu neplatnosť právnych úkonov pred relatívnu neplatnosťou**. Pre absolútnu neplatnosť právnych úkonov podľa platnej právnej úpravy je pritom charakteristické, že **nastáva priamo zo zákona (ex lege), pôsobí od počiatku (ex tunc) a súd na ňu prihladá z úradnej povinnosti (ex offico)**.⁸ Absolútna neplatnosť zároveň vylučuje možnosť ratihabície či konvalidácie vadného právneho úkonu,⁹ nepremlčuje sa a bez akéhokoľvek časového obmedzenia **sa jej môže dovoliť každý**, pretože táto neplatnosť pôsobí voči všetkým (*erga omnes*).¹⁰ Absolútnej neplatnosti právneho úkonu sa môže dovoliť dokonca aj ten, **kto ju sám spôsobil**.¹¹ Takto koncipovaná absolútna neplatnosť právnych úkonov je mimoriadne závažným zásahom do právnych vzťahov jednotlivcov realizovaných na základe ich zmluvnej slobody a z viacerých hľadísk odporuje zásadám právnej istoty, ochrany dobrej viery, nadobudnutých práv a legitímnych očakávaní.

Absolútna neplatnosť právnych úkonov by nemala byť primárnym nástrojom na sankcionovanie neplatnosti, resp. vadnosti právneho úkonu vo všeobecnosti, ako je to v súčasnej právnej úprave. Naopak, právna úprava neplatnosti právnych úkonov by mala byť založená **na preferovaní relatívnej neplatnosti** a absolútna neplatnosť mala byť riešením *ultima ratio* v prípade, ak to je nevyhnutné na sankcionovanie určitej vady právneho úkonu.¹²

6 Telec, I.: **Není rozpor se zákonem jako rozpor se zákonem**. In: Právní rozhledy, č. 5/2004, s. 161.

7 Salač, J.: **K problematice rozporu právního úkonu se zákonem ve světle § 39 občanského zákoníku**. In: Právní rozhledy, č. 10/1997, s. 510 a nasl.

8 Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 22 Cdo 752/99 (In: Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, svazek 2/2001), súd na skutočnosti, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, prihladá síce bez návrhu, ale len v prípade, ak vyjdú v konaní najavo. Pokiaľ teda nejde o prípady uvedené v § 120 ods. 2 OSP, súd nie je povinný z úradnej povinnosti skúmať všetky okolnosti, ktoré by mohli mať za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ktorého platnosť na návrh účastníka skúma.

9 Pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Cdo 96/95. In: Zo súdnej praxe, č. 4/1998, s. 77.

10 Pravidlo, že absolútnej neplatnosti právneho úkonu sa môže dovoliť každý, je však relativizované požiadavkou aktívnej vecnej legitímácie žalobcu podľa § 80 písm. c) OSP spočívajúcej v preukázaní naliehavého právneho záujmu. K tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Českých Budějoviciach, sp. zn. 8 Co 1773/95, cit. podľa Salač, J., op. cit. sub 5, s. 197.

11 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 26 Cdo 1668/2000. In: Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, svazek 13/2002. Podľa novej judikatúry sa však neplatnosti zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi nemôže domáhať ten účastník zmluvy, ktorý konal v rozpore s dobrými mravmi (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Cdo 281/2005. In: Zo súdnej praxe, č. 4/2006, s. 132). Z toho vyplýva všeobecný záver, že neplatnosti sa nemôže dovoliť ten, kto ju sám spôsobil. Toto pravidlo je zakotvené aj v § 477 ods. 1 návrhu českého Občianskeho zákonníka (ďalej len „návrh českého OZ“). Text návrhu českého OZ k 10. 6. 2008 a dôvodová správa k 30. 5. 2008 sú k dispozícii na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti ČR (portal.justice.cz).

12 Porov. Eliáš, K. – Zuklínová, M.: **Principy a východiska nového kodexu soukromého práva**. Praha: Linde, 2001, s. 154. Autori vecného zámeru nového českého Občianskeho zákonníka od začiatku poukazovali na hypertrofované prípady absolútnej neplatnosti právnych úkonov v súčasnom Občianskom zákonníku a na potrebu redukcie absolútnej neplatnosti právnych úkonov v prospech relatívnej neplatnosti. Legislatívny zámer slovenského Občianskeho zákonníka z roku 2002 takisto predpokladal rozšírenie prípadov relatívnej neplatnosti právnych úkonov (pozri bod 7.10 legislatívneho zámeru).

Hlavným nedostatkom súčasnej právnej úpravy absolútnej neplatnosti právnych úkonov je, že neprihliada na to, či v konkrétnom prípade, ktorý možno subsumovať pod jednu zo situácií spôsobujúcich absolútnu neplatnosť právneho úkonu, je sankcia absolútnej neplatnosti nevyhnutná, a neumožňuje použitie výnimky z absolútnej neplatnosti v záujme ochrany právnej istoty, dobrej viery a legitímnych očakávaní účastníkov súkromnoprávných vzťahov. Absolútna neplatnosť sa považuje za objektívnu kategóriu, ktorá nezávisí od subjektívnych okolností, pričom nie je rozhodujúce, že neplatnosť spôsobila jedna zo zmluvných strán.¹³

Najkritickejšie možno hodnotiť predovšetkým právnú úpravu rozporu obsahu alebo účelu právneho úkonu so zákonom, obchádzania zákona a rozporu s dobrými mravmi obsiahnutú v § 39 OZ. Takto konštruovaná koncepcia absolútnej neplatnosti pre rozpor so zákonom, obchádzanie zákona a rozpor s dobrými mravmi je **bezbrehá v tom, že nezohľadňuje mieru porušenia zákona alebo dobrých mravov alebo obchádzania zákona v konkrétnom prípade**. Dikcia citovaného ustanovenia z formálneho hľadiska neumožňuje aplikovať žiadne kritériá, ktoré by rozpor so zákonom, obchádzanie zákona alebo rozpor s dobrými mravmi zmiernili alebo vylúčili. Doslovný výklad tohto ustanovenia vedie k záveru, že každý prípad rozporu so zákonom, obchádzania zákona alebo rozporu s dobrými mravmi je kategoricky absolútne neplatný so všetkými dôsledkami, ktoré zákon pre túto sankciu vadnosti právnych úkonov predvída.

V ďalšom sa budem bližšie zaoberať osobitými aspektmi jednotlivých prípadov absolútnej neplatnosti upravených v § 39 OZ, a to konania v rozpore so zákonom (*contra legem*), konania, ktoré zákon obchádza (*in fraudem legis*), a napokon konania, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi (*contra bonos mores*).

III.

Rozpor so zákonom (konanie *contra legem*)

Právna úprava v SR a ČR

Ustanovenie § 39 OZ sankcionuje absolútnou neplatnosťou právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu. Zákomom sa pritom rozumie nielen Občiansky zákonník, ale **aj iné právne predpisy s právnou silou**

zákona, na rozdiel od právnych predpisov nižšej právnej sily, napr. vyhlášok, rozpor s ktorými bez ďalšieho nespôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu, pokiaľ tento právny úkon neobchádza zákon alebo neodporuje dobrým mravom.¹⁴ Podľa iného, značne extenzívneho doktrinálneho názoru je však právny úkon neplatný aj v prípade, ak je v rozpore s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi **vydanými na základe zákonného splnomocnenia**, ktoré boli uverejnené predpísaným spôsobom v Zbierke zákonov. Podľa tohto výkladu je teda absolútne neplatný aj právny úkon, ktorý je **v rozpore s vyhláškou ministerstva či iného ústredného orgánu štátnej správy.**¹⁵

Obsahom právneho úkonu sú jeho podstatné, náhodilé alebo vedľajšie zložky, pričom neplatnosť podľa § 39 OZ spôsobuje iba **rozpor podstatných zložiek so zákonom**, prípadne tých zložiek, ktoré nie sú podstatné *ex lege*, ale ich zaradenie medzi podstatné zložky vyplýva z dohody účastníkov.¹⁶ Podľa Najvyššieho súdu SR¹⁷ môže spôsobiť neplatnosť zmluvy podľa § 39 OZ pre rozpor so zákonom iba rozpor podstatných zložiek zmluvy so zákonom. Zmluva však nie je neplatná pre rozpor so zákonom v prípade, ak zmluvná strana **nemá činnosť**, ktorá je predmetom zmluvy, **v predmete podnikania.**¹⁸

Účelom právneho úkonu je jeho hospodárske určenie, ktoré je alebo nie je v súlade so zákonom.¹⁹ Podľa Najvyššieho súdu ČR právne relevantným účelom zmluvy je taký účel, ktorý sledujú všetci účastníci zmluvy alebo ho sleduje len niektorý z účastníkov, ostatní však o tomto celi vedia alebo im musí byť na základe okolností uzavretia zmluvy známy. Ak jedna zo strán sleduje dosiahnutie účelu, ktorý nie je vyjadrený v obsahu právneho úkonu a o ktorom druhá strana nevie a nemôže vedieť, ide len o pohnútku, ktorá je právne bezvýznamná a nemá vplyv na platnosť právneho úkonu.²⁰ Opačné stanovisko by malo za následok narušenie právnej istoty a bolo by v rozpore so zásadou ochrany dobrej viery, a teda aj so zásadami právneho štátu.²¹ Neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 OZ tiež nemožno vyvodzovať iba zo spôsobu či okolností uzavretia zmluvy.²²

Z dikcie § 39 OZ *stricto sensu* vyplýva, že absolútnu neplatnosť spôsobuje **akýkoľvek rozpor účelu alebo obsahu zmluvy so zákonom, bez ohľadu na konkrétne okolnosti**. Inak povedané, toto zákonné obmedzenie slobody jednotlivca *prima facie* **nepripúšťa výnimky**. Takéto stanovisko

13 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 2 Cdo 899/99. In: Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, svazek 5/2001.

14 Svoboda, J. a kol.: **Občiansky zákonník. Komentár**. 5. vydanie. Bratislava : Eurounion, 2005, s. 89.

15 Jehlička, O. – Švestka, J. – Škárová, M. a kol.: **Občiansky zákonník. Komentár**. 9. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, s. 232.

16 Plank, K. a kol.: **Občianske právo s vysvetlivkami. 1. zväzok**. Bratislava : Iura Edition, 1997, s. 74.

17 Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Obdo V 36/2004. In: Zo súdnej praxe, č. 6/2005, s. 174.

Pozri aj rozsudok Krajského súdu v Ústí nad Labem, sp. zn. 10 Co 657/2002. In: Soudní rozhledy, č. 6/2003, s. 192.

18 Táto zásada je s účinnosťou od 1. 1. 2002 výslovne zakotvená v § 3 ods. 1 Obchodného zákonníka.

19 Plank, K. a kol., op. et loc. cit.

20 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 2 Cdon 736/97. In: Právní rozhledy, č. 1/1999, s. 36.

21 Salač, J., op. cit. sub 5, s. 195.

22 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 25 Cdo 228/2001. In: Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, svazek 2/2001.

pretrváva aj v judikatúre, podľa ktorej neplatnosť zmluvy spôsobená rozporom so zákonom je objektívnou skutočnosťou. **Neprihliada teda na to, ktorý z účastníkov neplatnosť spôsobil a či niektorý z nich konal v dobrej viere.**²³

Takýto formalistický a izolovaný výklad citovaného ustanovenia však neobstojí, pretože toto ustanovenie neexistuje mimo času a priestoru, ale je súčasťou právneho poriadku ako celku.²⁴ I toto zákonné obmedzenie základných práv treba vysvetľovať v súlade s čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd,²⁵ podľa ktorého sa pri používaní ustanovení o medziach základných práv a slobôd musí **dbať na ich podstatu a zmysel**. Takéto obmedzenia pritom nemožno zneužívať na iné účely, než na ktoré boli ustanovené. Citované ustanovenie s právnou silou ústavného zákona teda výslovne vyžaduje, aby aplikácia obmedzenia základných práv a slobôd formou sankcie absolútnej neplatnosti právnych úkonov zodpovedala podstate, zmyslu a účelu takéhoto obmedzenia. Pritom je potrebné vychádzať z dôsledného odlíšenia účelu verejného a súkromného práva, ktoré nie sú totožné. Sociálnym poslaním súkromného práva je totiž právne principiálne udržiavanie, rozvíjanie a ochrana dobra sociálnej súdržnosti, predovšetkým zásadným vyrovnávaním medzi braním a dávaním (napr. spravodlivosťou zmlúv) a zároveň znižovanie hrozby možného sociálneho nebezpečenstva vyplývajúceho z chaotických medziľudských vzťahov.²⁶

V týchto širších intenciách komplexne vnímaného právneho poriadku treba interpretovať aj **účel zakotvenia absolútnej neplatnosti právnych úkonov**. Absolútna neplatnosť právneho úkonu pre rozpor so zákonom prichádza do úvahy len v prípade, ak je odôvodnená účelom, ktorý toto zákonné obmedzenie sleduje. Je teda potrebné skúmať, na ochranu koho je sankcia absolútnej neplatnosti zakotvená (*cui prodest*), a následne určiť, či daný rozpor so zákonom spôsobuje následky, ktoré porušujú alebo sú nezlučiteľné s účelom tohto obmedzenia. V prípade, že rozpor so zákonom tieto následky nemá, sankcia absolútnej neplatnosti právneho úkonu je neopodstatnená a neodôvodnená. Výklad predmetnej zákonnej normy musí byť popri dodržaní legálnych výkladových pravidiel (napríklad § 35 ods. 2 a 3 OZ) vždy v súlade s ústavnými princípmi, medzi ktoré patrí aj zásada ochrany dobrej viery a zásada ochrany slobodnej vôle.²⁷ Pritom treba **vychádzať z predpokladu, že právne úkony sú platné** (*potius valeat actus quam pereat*).²⁸ Táto zásada zodpovedá povahe občianskeho práva a rozumnej

potrebe bežných občianskych stykov. Stále však pretrváva tradícia formalistického vnímania práva založená na doktríne 50., 60. a 70. rokov minulého storočia, ktorá sleduje opačné trendy odrážajúce sa v právnej praxi i judikatúre. Ide o koncepciu, ktorá zodpovedá v podstate totalitnému právnemu mysleniu a niekdajšej potrebe totalitného štátu šikanovať súkromný život.²⁹

Je teda potrebné odchyliť sa od formalistického chápania rozporu so zákonom ako kategorického dôvodu absolútnej neplatnosti právneho úkonu.³⁰ Nadmerný právny formalizmus je totiž objektívne spôsobilý škodiť prirodzenej i ústavne zaručenej ľudskej slobode.³¹ Z uvedeného výkladu § 39 OZ v širších intenciách slovenského (i českého) právneho poriadku ako celku vyplýva, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu **nespôsobuje každý rozpor so zákonom, ale len kvalifikovaný rozpor so zákonom**, t. j. taký rozpor právneho úkonu so zákonom, ktorého následkom je buď **spôsobenie ujmy inému** (porušenie zákazu *alterum non laedere*), **porušenie verejného poriadku alebo oba následky súčasne**.³² Koncepcia kvalifikovaného rozporu so zákonom je premietnutá do § 478 ods. 1 návrhu českého OZ, podľa ktorého je právny úkon neplatný, ak odporuje zákonu a súčasne je niekomu na ujmu alebo zjavne narušuje verejný poriadok. Podľa dôvodovej správy k §§ 478 – 483 návrhu českého OZ doktrína už dnes uznáva, že nie každé porušenie zákona vyvoláva neplatnosť prejavenej vôle, pričom zásada § 39 OZ bola ako premrštená rigidná v oblasti obchodného práva prelomená už v r. 1991 ustanovením § 267 ods. 1 Obchodného zákonníka. Zo širokého komparatistického porovnania európskych právnych úprav vyplýva, že myšlienka § 39 dnešného (českého) OZ nie je do budúcnosti udržateľná.

Z hľadiska *de lege lata* má však doktrína kvalifikovaného rozporu so zákonom, resp. právne nebezpečného rozporu alebo vyššieho či zúženého rozporu základ v reštriktívnom a ústavne konformnom výklade § 39 OZ. Táto doktrína nesleduje iba zrejmy úmysel zákonodarcu (*ratio legis*), ale aj zmysel práva (*ratio iuris*). Takisto len v prípade kvalifikovaného rozporu so zákonom vzniká povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie, pretože ak nikomu nevznikla ujma, nemohlo dôjsť ani k bezdôvodnému obohateniu na úkor iného. Kvalifikovaný rozpor so zákonom je teda v súlade s legálnym ponímaním bezdôvodného obohatenia.³³

Prvky doktríny kvalifikovaného rozporu so zákonom aplikoval Najvyšší súd Českej republiky napríklad v rozsud-

23 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 2 Odon 53/96. In: Soudní judikatura, č. 4/1996, s. 210.

24 Pozri Telec, I., op. cit., s. 163.

25 Ústavný zákon č. 23/1991 Zb. z 9. januára 1991, ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a slovenskej federatívnej republiky.

26 Telec, I., op. cit., s. 162.

27 Ibid., s. 164.

28 Táto zásada je zakotvená v § 472 návrhu českého OZ.

29 Dôvodová správa k § 472 – § 477 návrhu českého OZ.

30 Podobne Salač, J., op. cit. sub 5, s. 6.

31 Telec, I., op. cit., s. 164.

32 Id.

33 Ibid., s. 165.

ku z 15. 8. 2001, sp. zn. 28 Cdo 1364/2001,³⁴ a v rozsudku z 25. 6. 2003, sp. zn. 28 Cdo 718/2003.³⁵ V oboch prípadoch bola predbežnou otázkou platnosť, resp. absolútna neplatnosť zmluvy o nájme nebytových priestorov pre chýbajúci súhlas obce podľa zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení platnom v ČR do nadobudnutia účinnosti novely, ktorou sa od 3. 12. 1999 zrušila požiadavka udeľovania tohto súhlasu a ktorou sa zastavili všetky neukončené správne konania o udelení tohto súhlasu. V konaniach sa namietala absolútna neplatnosť nájomných zmlúv podľa § 3 ods. 2 a 4 zákona č. 116/1990 Zb. v súvislosti s § 39 OZ. Najvyšší súd ČR svoje rozhodnutia oprel najmä o zásadu rovnosti účastníkov a že zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky (článok 4 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd), a prihliadal aj na skutočnosť, že účastníci zmluvy na jej základe nerušene plnili. V citovanom rozsudku z 15. 8. 2001 sa uvádza, že zmysel ustanovenia § 39 OZ, ktoré stanovuje veľmi prísny dôsledok absolútnej neplatnosti určitého úkonu, sa týka prípadov **natolko flagrantného porušenia zákona, ktoré všeobecne odôvodňujú záujem štátu na odopretí účinkov takého úkonu**. Tento dôsledok je však relativizovaný v prípadoch, ak napríklad zákonodarca medziasom zrušil požiadavku náležitosti právneho úkonu, ktorej absencia má spôsobovať namietanú absolútnu neplatnosť.

Tento prístup predstavuje odklon od rigidného pravidla, že platnosť právneho úkonu sa posudzuje podľa zákona platného v čase, v ktorom bol právny úkon urobený, a neskoršie zrušenie alebo zmena tohto zákona nemôže viesť k odstráneniu následkov stanovených v § 39 OZ.³⁶ V rozsudku z 25. 6. 2003 Najvyšší súd ČR konštatoval, že nie je v súlade s ústavnými zárukami, aby sa pre nedostatok (úplne nadbytočného) úradného súhlasu odopierali účinky zmluvného vzťahu, ktorý považovali účastníci za platne uzatvorený a na základe ktorého už konali. Tým by sa bez zásadného dôvodu spochybnila právna istota účastníkov posudzovaného právneho vzťahu. Je síce pravdou, že Najvyšší súd ČR mal do určitej miery uľahčenú úlohu tým, že zákonná požiadavka súhlasu obce bola medziasom zrušená. Táto zmena sa však netýkala starých nájmov. Preto Najvyšší súd ČR vyriešil otázku namietanej absolútnej neplatnosti zmlúv zdôraznením súkromných práv na základe zákonnej požiadavky ústavnej konformity,³⁷ čo zodpovedá prezentovanej doktríne kvalifikovaného rozporu so zákonom.

Citované rozhodnutia však relativizujú formalistickú koncepciu kategorickej neplatnosti právneho úkonu v prípade rozporu so zákonom aj prostredníctvom argumentu, že medziasom došlo k zmene právnej úpravy. Je však otázne, či

by dospeli k rovnako „odvážnemu“ záveru aj v prípade, ak by k zmene legislatívy nedošlo a museli by svoje rozhodnutie oprieť výlučne o abstraktnejší teleologický výklad právnej normy, založený na ochrane zmluvnej slobody a právnej istoty, a posúdiť, či je z tohto hľadiska opodstatnené, aby predmetný rozpor so zákonom spôsobil bez ďalšieho neplatnosť právneho úkonu.

Ustanovenie § 39 OZ by sa vo všeobecnosti nemalo aplikovať ako generálna klauzula neplatnosti právnych úkonov, ale len subsidiárne vo vzťahu k osobitným ustanoveniam, ktoré stanovujú sankcie pre rozpor so zákonom. **Ak teda osobitná norma stanoví, že právny úkon je neplatný, nastúpi bez ďalšieho sankcia neplatnosti. Ak však dôjde k porušeniu zákonnej normy, ktorá sankciu pre právny úkon, ktorý je s touto normou v rozpore, nestanovuje (*lex imperfecta*), je potrebné na základe výkladu predmetného ustanovenia posúdiť, či sa má aplikovať aj neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 OZ.** V zásade platí, že ak z dikcie, zmyslu a účelu predmetného ustanovenia nevyplýva, že právne úkony, ktoré sú s ním v rozpore, sú *ex lege* neplatné, majú sa považovať za platné. Prednosť by teda mala mať platnosť právneho úkonu pred jeho neplatnosťou, hoci to nie je v § 39 OZ výslovne vyjadrené.³⁸ Takýto výklad umožňuje uplatniť sankciu absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 OZ iba v nevyhnutných prípadoch, bez neprimeraného obmedzovania zmluvnej slobody a autonómie strán a zároveň je konformný s požiadavkou ochrany právnej istoty a dobrej viery účastníkov.

Komparácia vybraných európskych právnych úprav

Podľa § 134 **nemeckého** občianskeho zákonníka (Bürgerliches Gesetzbuch, ďalej len „BGB“) je právny úkon, ktorý odporuje zákonnému zákazu (*gesetzliches Verbot*), neplatný, pokiaľ zo zákona nevyplýva niečo iné. Podľa článku 2 uvádzajúceho zákona k nemeckému občianskemu zákonníku (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, ďalej len „EGBGB“) sa pritom zákonom v zmysle BGB a EGBGB rozumie každá právna norma. Rozpor so zákonom je teda v nemeckom práve koncipovaný veľmi široko – rozpor s každou (nielen zákonnou) právnou normou môže viesť k neplatnosti právneho úkonu. Ak daná právna norma ustanovuje pre úkon odporujúci zákonnému zákazu inú sankciu (pôjde o *lex perfecta*), použije sa namiesto neplatnosti podľa § 134 BGB táto iná sankcia. Ak je právny úkon takisto v rozpore s dobrými mravmi, použije sa § 138 BGB. Neplatnosť právneho úkonu podľa § 134 BGB môže byť spôsobená obsahom alebo účelom právneho úkonu alebo samotným vykonaním tohto úkonu.³⁹ Podľa iného názoru sa

34 Pozri Sobor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, svazek 9/2001, s. 29.

35 Pozri *Bulletin advokacie*, 2003, č. 11 – 12, s. 102.

36 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 26 Cdo 586/99. In: Sobor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, sv. 3/2001.

37 Telec, I., op. cit., s. 166.

38 Salač, J., op. cit. sub 6.

39 Staudinger, J. von: **J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetz. Eckpfeiler des Zivilrechts**. Berlin: Sellier – de Gruyter, 2005, s. 92.

však § 134 BGB použije iba v prípade, ak zákonu odporuje obsah právneho úkonu, a to za predpokladu, že zmysel a účel zákona nepripúšťajú, aby mal takýto právny úkon právne účinky.⁴⁰

V **Rakúsku** je rozpor právnych úkonov pre rozpor so zákonom upravený v § 879 ods. 1 rakúskeho Všeobecného občianskeho zákonníka (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, ďalej len „ABGB“), podľa ktorého sú zmluvy, ktoré sa priečia zákonnému zákazu (*gesetzliches Verbot*), neplatné. Rakúska doktrína i judikatúra sa však napriek dikcii citovaného ustanovenia, z ktorej by sa dal vyvodit' záver, že každý rozpor so zákonom má za následok neplatnosť právneho úkonu (podobne ako v § 39 OZ), zastáva názor, že vzhľadom na rozmanitosť a rozdielnosť jednotlivých zákonných zákazov a povahy zmlúv nemožno v každom prípade aplikovať najzávažnejšiu sankciu – neplatnosť. Ust. § 879 ods. 1 ABGB sa preto vykladá reštriktívne v tom zmysle, že právny úkon, ktorý je v rozpore so zákonom, je neplatný, iba ak táto sankcia vyplýva z povahy a účelu zákonného zákazu.⁴¹

Podľa generálnej klauzuly zakotvanej v článku 20 ods. 1 **švajčiarskeho** zákona o doplnení švajčiarskeho občianskeho zákonníka o piatu časť upravujúcu záväzkové právo (Obligationenrecht, ďalej len „OR“) je neplatná zmluva, ktorej obsah je protiprávny (*widerrechtlich*). Podľa súčasných názorov v náuke však sankcia (absolútnej) neplatnosti nenastupuje automaticky, ale len v prípade, ak je táto sankcia výslovne stanovená zákonom alebo vyplýva zo zmyslu a účelu porušenej právnej normy. Na zmysel a účel právnej normy je potrebné dbať najmä v prípade, ak má táto norma chrániť jednu stranu predmetnej zmluvy. V tomto prípade je potrebné skúmať, komu by vlastne sankcia neplatnosti prišla prospech. Na rozdiel od uvedenej tradičnej koncepcie neplatnosti však podľa novej pružnej neplatnosti nie je zmyslom sankcie neplatnosti odstránenie samotnej zmluvy, ale len jej väd. Preto nemožno vopred stanoviť účinky neplatnosti. Tieto sa majú posúdiť podľa povahy väd zmluvy na základe porušenej normy.⁴²

Francúzsky občiansky zákonník (Code civil) neviaže neplatnosť platnosti právneho úkonu na kritérium súladu so zákonom. Podľa článku 6 Code civil sa však nemožno zmluvou odchýliť od zákonov, ktoré vyjadrujú alebo zahŕňajú verejný poriadok alebo dobré mravy.⁴³ Pre posúdenie platnosti či neplatnosti zmluvy je však rozhodujúci jej obsah a kauza.⁴⁴ Podľa článku 1108 Code civil je na vznik zmluvy potrebná dovoľená kauza (*cause licite*). Článok 1131 Code civil stanovuje, že zmluva, ktorej kauza je protiprávna (*cau-*

se illicite), je neúčinná. Podľa článku 1133 Code civil je kauza protiprávna, ak je zákonom zakázaná (*prohibée par la loi*) alebo ak je v rozpore s dobrými mravmi alebo verejným poriadkom (*contraire aux bonnes moeurs ou a l'ordre public*). Podľa článku 1172 Code civil je neplatná aj podmienka zakázaná zákonom, pričom takáto podmienka spôsobuje neplatnosť zmluvy, ktorá od jej splnenia závisí.

V **talianskom** práve je pre posúdenie platnosti zmluvy rozhodujúce, či predmet, kauza alebo účel zmluvy nie sú protiprávne. Podľa článku 1343 talianskeho občianskeho zákonníka (Codice civile) je kauza protiprávna (*causa illicita*), ak odporuje kogentným normám (*norme imperative*), dobrým mravom (*buon costume*) alebo verejnemu poriadku (*ordine pubblico*). Zmluva je tiež protiprávna, ak ju strany uzavreli výlučne pre protiprávnu pohnútku (*motivo illecito*) spoločnú obidvom stranám (článok 1345 Codice civile). Podľa článku 1346 Codice civile predmet zmluvy (*oggetto del contratto*) nesmie byť protiprávny. Podľa článku 1418 Codice civile je zmluva, ktorá je v rozpore s kogentnými normami, neplatná, pokiaľ zákon nestanovuje inak. Ak teda zákon stanovuje inú sankciu ako neplatnosť, použije sa táto sankcia.

Španielsky občiansky zákonník (Código civil), podobne ako francúzsky Code civil a taliansky Codice civile, v článku 1275 ustanovuje, že protiprávnosť kauzy spôsobuje neúčinnosť zmluvy, pričom protiprávnou kauzou (*causa illicita*) je kauza, ktorá je v rozpore so zákonom alebo s morálkou. Protiprávnosť obsahu zmluvy (*objeto ilícito*) má tiež za následok jej neplatnosť (článok 1305 Código civil). Podľa článku 1255 Código civil zmluva nesmie byť v rozpore so zákonom. Článok 6 ods. 3 Código civil zakotvuje všeobecné pravidlo, že právne úkony, ktoré sú v rozpore s kogentnými a zakazujúcimi normami (*normas imperativas y prohibitivas*) sú neplatné, pokiaľ tieto normy nestanovujú iný následok ich porušenia. Podľa článku 1271 Código civil *in fine* predmetom zmluvy nesmú byť služby, ktoré sú v rozpore so zákonom.

Podľa článku 3:40 ods. 2 **holandského** občianskeho zákonníka (Burgerlijk wetboek, ďalej len „BW“) rozpor s kogentným ustanovením zákona (*dwingende wetsbepaling*) spôsobuje neplatnosť právneho úkonu. Ak je však v prípade viacstranného právneho úkonu toto ustanovenie určené výlučne na ochranu jednej zo strán, spôsobuje rozpor s týmto zákonným ustanovením iba relatívnu neplatnosť (*vernietigbaarheid*) právneho úkonu, pokiaľ z účelu tohto ustanovenia nevyplýva niečo iné. Článok 3:40 ods. 3 BW však usta-

40 Leipold, D.: **BGB I. Einführung und allgemeiner Teil**. 4. Auflage. Tübingen : Mohr Siebeck, 2007, s. 293, a pramene tam citované.

41 Salač, J., op. cit. sub 4, s. 66, a pramene tam citované.

42 Ibid., s. 87, a pramene tam citované.

43 Podobná generálna klauzula sa nachádza v § 1 ods. 2 návrhu českého OZ, ktorý stanovuje, že ak to zákon výslovne nezakazuje, osoby si môžu dohodnúť práva a povinnosti odchyľne od zákona, pričom sú zakázané dohody porušujúce dobré mravy, verejný poriadok alebo právo týkajúce sa postavenia osôb, vrátane práva na ochranu osobnosti.

44 Kauza je rozhodujúcim činiteľom zmluvy, predstavuje samotné *ratio contrahendi* a vyjadruje dôvod vzniku zmluvy. Kauza je bezprostredným objektívnym cieľom uzavretia zmluvy a je potrebné ju odlišiť od viac či menej vzdialených subjektívnych pohnútok. Bližšie pozri Starck, B.: **Obligations. 2. Contrat**. 3e édition. Paris : Litec, 1990, s. 289 a nasl.

novuje, že predchádzajúci odsek sa nevzťahuje na zákonné ustanovenia, ktoré vzhľadom na svoj účel nemajú mať vplyv na platnosť právnych úkonov, ktoré sú s nimi v rozpore.

Švédsko právna úprava všeobecne neupravuje otázku neplatnosti právnych úkonov, ktoré sú v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi (*i strid med lag eller goda seder*), pričom tieto právne úkony sa všeobecne charakterizujú ako *pactum turpe*. Neplatnosť je stanovená ako sankcia porušenia zákona iba v niektorých predpisoch, iné túto otázku neupravujú. V týchto prípadoch sa neplatnosť právnych úkonov pre rozpor so zákonom posudzuje podľa všeobecných právnych zásad. Pre posudzovanie *pactum turpe* je pritom rozhodujúca povaha a obsah právneho úkonu.⁴⁵ Prístup právnej praxe k týmto právnym úkonom je pomerne liberálny, pokiaľ nejde o neexistujúce právne úkony (*non negotium*).⁴⁶

V súvislosti s komparáciou vnútroštátnych európskych právnych úprav nemožno prehliadnúť ani kodifikované súbory zásad zmluvného práva, ktoré síce nie sú právne záväzné, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú, že ich zmluva sa nimi bude riadiť, ale majú značnú výpovednú hodnotu z hľadiska integrujúcej a syntetizujúcej analýzy spoločných prvkov európskych vnútroštátnych právnych úprav. V tejto súvislosti je potrebné poukázať najmä na **Zásady európskeho zmluvného práva** (Principles of European Contract Law, v skratke „PECL“, ďalej len „Zásady“), ktoré upravujú otázky neplatnosti zmlúv pre rozpor so zákonom alebo základnými zásadami v 15. kapitole s názvom „Protiprávnosť“.⁴⁷ Podľa článku 15:102 ods. 1 Zásad v prípade, ak je zmluva v rozpore s kogentnou právnou normou (*mandatory rule of law*) uplatniteľnou podľa článku 1:103 Zásad, tento rozpor spôsobuje vo vzťahu k zmluve účinky, ktoré výslovne stanovuje táto kogentná norma, ak sú v tejto norme stanovené. Článok 15:102 ods. 2 a 3 Zásad ďalej stanovuje, že v prípade, ak kogentná norma výslovne nestanovuje, aké sú účinky rozporu vo vzťahu k zmluve, možno určiť, že zmluva je účinná v celom rozsahu, že je čiastočne účinná, že je neúčinná alebo že sa musí upraviť. Toto rozhodnutie musí byť vhodnou a primeranou reakciou na rozpor zmluvy s kogentnou normou, s ohľadom na všetky relevantné okolnosti, vrátane:

- účelu normy, s ktorou je zmluva v rozpore;
- kategórie osôb, na ochranu ktorých táto norma slúži;
- akejkol'vek sankcie, ktorú možno podľa normy, s ktorou je zmluva v rozpore, uložiť;
- závažnosti tohto rozporu;
- toho, či bol tento rozpor spôsobený úmyselne; a
- príčinnej súvislosti medzi týmto rozporom a zmluvou.

Ak je teda zmluva v rozpore s kogentnou právnou normou, v prvom rade sa použije sankcia, ktorú stanovuje táto právna norma. Ak však predmetná právna norma osobitnú sankciu nestanovuje, dôsledky tohto rozporu stanoví sudca alebo rozhodca s ohľadom na všetky relevantné okolnosti, pričom ich demonštratívny výpočet je uvedený v článku 15:102 ods. 3 Zásad. Výsledkom tohto posúdenia môže byť úplná účinnosť, čiastočná účinnosť alebo neúčinnosť zmluvy, prípadne účinnosť s výhradou úpravy. Podľa komentára k článku 15:102 Zásad,⁴⁸ ak sa vec vôbec nedostane pred sudcu alebo rozhodcu (a nie je upravená článkom 15:101 Zásad, ktorý sa týka porušenia základných zásad), v tom prípade rozpor nemá na zmluvu vplyv. Zásady prezumujú platnosť zmlúv; zmluvy sú platné, pokiaľ nie je stanovené inak. Ak Zásady alebo kogentná právna norma nestanovuje, že zmluva je neplatná, potom je platná zmluva. Rozpor s kogentnou právnou normou pritom môže vzniknúť v súvislosti s tým, kto môže zmluvu uzatvoriť a ako ju možno uzatvoriť, a v súvislosti s obsahom alebo účelom zmluvy alebo (výnimočne) s plnením zmluvy. Na to, aby mal protiprávny účel vplyv na účinnosť zmluvy, sa vyžaduje, aby šlo o účel sledovaný oboma stranami, prinajmenšom v tom zmysle, že nedovolený účel jednej strany je druhej strane známy alebo by ho druhá strana mala zistiť. Ak sa však protiprávnosť vzťahuje len na plnenie zmluvného záväzku, normy týkajúce sa protiprávnosti nemusia mať na samotnú zmluvu žiaden vplyv. Vzhľadom na rozsah zákonnej úpravy v moderných štátoch môžu byť niektoré rozpory, na ktoré sa vzťahuje článok 15:102, iba technickej povahy. To znamená, že účinky rozporu sa musia posudzovať flexibilne. Osobitný dôraz sa pritom kladie vhodnosť a primeranosť sankcie vyplývajúcej z porušenia kogentnej normy pre zmluvu.

IV. Obchádzanie zákona (konanie *in fraudem legis*)

Právna úprava v SR a ČR

Podľa § 39 OZ je absolútne neplatný aj právny úkon, ktorého obsah alebo účel síce nie je v priamom rozpore s dikciou zákona (*salvis verbis legis*), ale svojím obsahom alebo účelom zákon obchádza (*circumventio legis*). Právnymi úkonmi *in fraudem legis* sú teda také právne úkony, ktoré vo svojich dôsledkoch vedú k nedodržaniu zákona.⁴⁹ V tomto prípade právny úkon formálne zodpovedá zákonnej norme, ale v konečnom dôsledku vznikajú, menia sa alebo zanikajú práva a povinnosti, ktoré sú v rozpore s účelom a zmyslom záko-

45 Westberg, P.: **Svarta pengar – Inget för allmän domstol?** In: Lex Lundensis, nr. 1/2000, dostupné na <http://www.jur.lu.se/lexlundensis>, s. 10.

46 Adlercreutz, A.: **Avtalsrätt I.** Nionde upplagan. Lund : Juristförlaget i Lund, 1989, s. 271.

47 Pozri Lando, O. – Clive, E. – Prum, A. – Zimmermann, R. (ed.): **Principles of European Private Law. Part III.** The Hague : Kluwer Law International, 2003, s. 211 a nasl.

48 Ibid., s. 213 a nasl.

49 Fiala, J. – Holub, M. – Bičovský, J.: **Občanský zákoník. Poznámkové vydání s judikaturou a literaturou (včetně věcného rejstříku).** 12. vydání. Praha : Linde, 2006, s. 78. K tomu pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 2 Cdon 1659/97, In: Soudní judikatura, č. 12/1999, cit. podľa Jehlička, O. – Švestka, J. – Škárová, M. a kol., op. cit., s. 236.

na.⁵⁰ Obchádzanie zákona je postavené na roveň konaniu v rozpore so zákonom (*contra legem*), keďže právne úkony, ktoré odporujú duchu a účelu zákona, predstavujú materiálne rovnaké porušenie zákona, ktoré sú v rozpore priamo s dikciou zákonného zákazu.⁵¹

Absolútne neplatnou pre obchádzanie zákona je zmluva, ktorá síce neodporuje výslovnému zákazu zákona, ale svojimi dôsledkami smeruje k výsledku, ktorý zákonu odporuje, pričom nie je rozhodujúce, či účastníci o dôvode jej neplatnosti vedeli.⁵² Prípadný úmysel právnym úkonom obísť zákon však nespôsobuje jeho neplatnosť, ak konajúca osoba mylne predpokladala právne dôsledky, ktoré podľa platnej právnej úpravy nemožno dosiahnuť.⁵³ Príkladom možného obchádzania zákona je, ak účastníci v zmluve uvedú iný dátum než ten, v ktorý bola zmluva skutočne uzatvorená.⁵⁴ Právnym úkonom *in fraudem legis* je tiež darovacia zmluva uzavretá za účelom zabezpečenia uspokojenia pohľadávky obdarovaného voči darcovi. Samotné uzavretie takejto darovacej zmluvy zákonu neodporuje, avšak ak je táto zmluva uzavretá na účel zabezpečenia zmluvy o pôžičke a jej realizáciou má dôjsť k prevodu vlastníckeho práva na záložného veriteľa (k prepadnutiu zálohu), táto zmluva svojimi dôsledkami obchádza kogentnú zákonnú úpravu realizácie záložného práva, a preto je neplatná pre obchádzanie zákona.⁵⁵ Najvyšší súd ČR judikoval, že zmluva o prepadnom zálohu je neplatná, a to aj v prípade, ak nemá mať z takejto zmluvy prospech priamo veriteľ, ale osoba blízka veriteľovi.⁵⁶

Vzhľadom na to, že pojem obchádzania zákona je abstraktnejší ako prípady rozporu právneho úkonu so zákonom, v rámci úkonov *in fraudem legis* **§ 39 OZ nenecháva priestor na formalistické konštatovanie obchádzania zákona**, ako je to v prípade rozporu so zákonom, a v každom prípade obchádzania zákona je nevyhnutné **bližšie skúmať, ako konkrétne účel alebo obsah právneho úkonu obchádza konkrétne zákonné ustanovenie**. Pokiaľ však ide o ochranu právnej istoty a dobrej viery, § 39 OZ výslovne neposkytuje možnosti na ich zohľadnenie, a preto môže viesť jeho doslovný výklad k záveru, že každý úkon, ktorým sa zákon obchádza, je bez ďalšieho absolútne neplatný. Aj v tomto prípade je však potrebné aplikovať obdobné kritériá ako tie, ktoré sa aplikujú v rámci opísanej doktríny kvalifikovaného rozporu so zákonom. **Absolútne neplatným má byť iba kvalifikované obchádzanie zákona**. Podobne ako v prípade právnych úkonov *contra legem*, aj v prípade práv-

nych úkonov *in fraudem legis* je teda potrebné aplikovať flexibilný prístup založený na zohľadnení skutočností relevantných pre ochranu dobrej viery, legitímnych očakávaní a právnej istoty účastníkov.

Komparácia vybraných európskych právnych úprav

V nemeckej právnej úprave výslovné sankcionovanie právnych úkonov obchádzajúcich zákon (*Gesetzesumgehung*) neplatnosťou absentuje. Podľa prevládajúceho názoru v nemeckej právnej náuke takáto osobitná úprava neplatnosti právnych úkonov obchádzajúcich zákon nie je potrebná a na základe primeraného výkladu ustanovení o neplatnosti právnych úkonov pre rozpor so zákonom možno postihnúť sankciou neplatnosti i také konania, ktoré zákon obchádzajú.⁵⁷ Podľa niektorých názorov v náuke však nemožno pokryť celú problematiku úkonov *in fraudem legis* iba pomocou výkladu právnych noriem, ale je potrebné použiť analógiu. Výsledok je však rovnaký ako v prípade rozporu právneho úkonu so zákonom, rozdiel spočíva iba v odlišnej teoretickej konštrukcii.⁵⁸

Obdobne sa k tejto otázke stavia **rakúska** právna doktrína. Platí tu téza, že nie každý právny úkon *in fraudem legis* je neplatný. Tieto úkony je potrebné v zásade posudzovať podľa obchádzaného zákonného zákazu a v zmysle právneho úkonu, ktorému sa strany prostredníctvom úkonu *in fraudem legis* vyhli. Platí pritom téza, že nedovolené a neplatné sú všetky právne úkony, ktoré porušujú zmysel a účel zákonného zákazu, a to aj keď zákon túto sankciu výslovne nestanovuje. V tejto súvislosti sa teda uplatní teleologický prístup výkladu aj v neprospech platnosti predmetných právnych úkonov.⁵⁹

Švajčiarske právo kategóriu právnych úkonov *in fraudem legis* nepozná a prílišný význam jej nepripisuje ani doktrína. V konkrétnom prípade sa má na základe výkladu právnej normy zistiť ich zmysel a účel a na základe toho určiť, či ich právny úkon obchádza. V prípade, ak je určitý cieľ alebo následok zakázaný, právny úkon sa posudzuje podľa zákonného zákazu. Ak zákon zakazuje iba určitý postup, sankcia neplatnosti sa na právny úkon, ktorý tento postup obchádza, spravidla nepoužije, ale len v prípade, ak tento právny úkon nie je v rozpore s dobrými mravmi.⁶⁰

Francúzska právna úprava osobitne nerieši problematiku obchádzania zákona (*fraude a la loi*). Právna náuka však

50 Plank, K. a kol., op. et loc. cit.

51 Salač, J., op cit. sub 5, s. 8.

52 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 22 Cdo 505/2002. In: Soudní rozhledy, č. 12/2003, s. 413.

53 Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cz 38/91. In: Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR, č. 3 – 4/1993, s. 90.

54 Uznesenie Krajského súdu v Ústí nad Labem, sp. zn. 10 Co 354/2002. In: Právní rozhledy č. 10/2002, s. 356.

55 Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 33/2005. In: Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR, č. 2/2006, s. 44.

56 Rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 22 Cdo 1053/2001. In: Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, svazek 23/2003.

57 Pozri Staudinger, J. von, op. cit., s. 93.

58 Salač, J., op cit. sub 5, s. 28, a pramene tam citované.

59 Ibid., s. 68, a pramene tam citované.

60 Ibid., s. 235.

posudzuje úkony *in fraudem legis* obdobne ako úkony, ktorých kauza je protiprávna. Ako predpoklad obchádzania zákona sa v zásade vyžaduje tzv. podvodný úmysel na strane konajúceho subjektu alebo konajúcich subjektov. Čoraz viac sa však presadzuje názor, že tento podvodný úmysel nie je na obchádzanie zákona nevyhnutný. Všeobecnou sankciou obchádzania zákona je neplatnosť právneho úkonu podľa článku 6 Code civil. Skutočnosť, či pôjde o neplatnosť absolútnu alebo relatívnu, závisí od povahy chráneného záujmu, t. j. či ide o záujem verejný alebo individuálny.⁶¹

Naopak, **taliansky** Codice civile v článku 1344 výslovne upravuje obchádzanie zákona (*frode alla legge*) a ustanovuje, že kauza sa považuje za protiprávnu aj vtedy, ak zmluva predstavuje prostriedok na obídenie aplikácie kogentnej normy (*norma imperativa*). Kauza však nebude neplatná, ak sa kogentná norma, ktorej aplikácia sa mala zmluvou obísť, neexistuje alebo sa nevzťahuje na daný prípad.⁶²

Španielska právna úprava zakotvuje výslovný zákaz obchádzania zákona (*fraude de ley*) v článku 6 ods. 4 Código civil, podľa ktorého úkony uskutočnené v súlade so znením normy, ktorými sa sleduje právnym poriadkom zakázaný výsledok alebo výsledok, ktorý právnemu poriadku odporuje, sa považujú za úkony *in fraudem legis* a nebránia riadnemu použitiu normy, ktorá sa mala nimi obísť. Právna teória však čoraz viac upúšťa od požiadavky samostatnej koncepcie obchádzania zákona a prikláňa sa k názoru, že problematika právnych úkonov *in fraudem legis* je v zásade totožná

s otázkou výkladu kogentných noriem zákona, teda s teleologickou interpretáciou a zisťovaním účelu zákona.⁶³ V dnešnej doktríne je z dôvodu použitia teleologického výkladu podľa zmyslu zákona (*sententia legis*), ktorý nie je totožný s dikciou zákona (*verba legis*), existencia samostatnej kategórie úkonov *in fraudem legis* neopodstatnená.⁶⁴

Obchádzanie zákona v **holandskom** práve (*wetsontduiking*) možno charakterizovať ako špecifický prípad rozporu so zákonom, ktorý možno subsumovať pod ustanovenie článku 3:40 BW.

Neplatnosť právnych úkonov obchádzajúcich zákon (*kringgaende av lag*) nie je vo **švédskom** práve výslovne upravená. Právna veda však subsumuje tieto úkony *in fraudem legis* pod kategóriu *pacta turpia*, ktorá zahŕňa aj zmluvy v rozpore so zákonom a dobrými mravmi, alebo ich charakterizuje ako neplatné pre rozpor s dobrými mravmi.

Zásady európskeho zmluvného práva výslovne neupravujú zmluvy *in fraudem legis*. Na základe prezentovaných zahraničných koncepcií obchádzania zákona a výkladom rozsahu pôsobnosti článku 15:102 však možno dospieť k záveru, že zmluvy *in fraudem legis* možno subsumovať pod právny režim neplatnosti zmlúv pre rozpor s kogentnou právnou normou podľa článku 15:102 Zásad. Ak však bude zmluva zároveň odporovať základným zásadám v zmysle článku 15:101 Zásad, použije sa toto ustanovenie, keďže článok 15:102 Zásad je vo vzťahu k článku 15:101 Zásad v pomere špeciality. ■

61 Ibid., s. 166, a pramene tam citované.

62 Pescatore, G. – Ruperto, C.: **Codice civile annotato con la giurisprudenza delle corte costituzionale, della corte di cassazione e delle giurisdizioni amministrative superiori**. Nona edizione. Tomo I (art. 1 – 1551). Milano : Dott. A. Guiffré editore, 1993, s. 2000.

63 Pomar, F. G.: **Fraude de ley, teoría de la interpretación y regulación de precios mínimos**. In: InDret, n° 3/2004, dostupné na http://www.indret.com/pdf/230_es.pdf, s. 2.

64 Salvador, P. – Azagra, A. – Fernández, A., op .cit., s. 11.

RESUMÉ

Aktuálne otázky koncepcie absolútnej neplatnosti právnych úkonov podľa § 39 Občianskeho zákonníka

Sankcia absolútnej neplatnosti právnych úkonov je mimoriadne závažným zásahom do právnych vzťahov subjektov súkromného práva a obmedzením ich zmluvnej slobody. Autor poukazuje na rozmanitosť výkladu § 39 Občianskeho zákonníka v slovenskej a českej judikatúre a právnej vedy, ako aj na právnú úpravu neplatnosti právnych úkonov pre rozpor právnych úkonov so zákonom, dobrými mravmi a obchádzanie zákona vo vybraných európskych štátoch, a načrtáva možné riešenia tejto problematiky *de lege lata* a *de lege ferenda*, ktoré v čo najväčšej miere zabezpečia ochranu právnej istoty, legitímnych očakávaní a dobrej viery účastníkov súkromnoprávných vzťahov.

SUMMARY

Topical Issues of Absolute Invalidity of Acts in Law under Sec. 39 of the Civil Code

The sanction of the absolute invalidity of acts in law (legal acts) is an extremely serious interference in relations existing between private law entities, and limitation on their freedom of contract. Due to the fact there is the conflict between legal acts and the law itself and good morals, and due to the fact law is circumvented in some European countries, the author points to various interpretations of Sec. 39 of the Civil Code in the Slovak and Czech case law and legal theory, as well as to how the invalidity of acts in law is governed and regulated in relevant legal rules. He also outlines possible solutions to these issues *de lege lata* and *de lege ferenda*, which would to the maximum extent guarantee the protection of legal certainty, legitimate expectations and bona fide of entities who create legal relations in terms of private law.

ZUSAMMENFASSUNG

Aktuelle Fragen zur Konzeption der absoluten Nichtigkeit von Rechtsgeschäften gem. § 39 des Bürgerlichen Gesetzbuches

Die Sanktion der absoluten Nichtigkeit von Rechtsgeschäften ist ein außerordentlich ernsthafter Eingriff in die Rechtsverhältnisse der Privatrechtssubjekte und bedeutet Einschränkung ihrer vertraglichen Freiheit. Der Autor hat auf vielfältige Auslegungen des § 39 des Bürgerlichen Gesetzbuches

in der slowakischen und tschechischen Rechtsprechung und in der Rechtslehre sowie auf die Rechtsregelung von nichtigen Rechtsgeschäften wegen der Kollision mit dem Gesetz, den guten Sitten und die Gesetzmäßigkeit in ausgewählten europäischen Staaten hingewiesen und dabei mögliche Lösungen dieser Problematik *de lege lata* und *de lege ferenda* konturiert, die in höchstmöglichem Umfang den Schutz der Rechtssicherheit, legitimer Erwartungen und des guten Glaubens der Parteien in privatrechtlichen Verhältnissen sicherstellen können.

Do vašej knižnice: Obchodný zákonník. Komentár

Patakyová, M. a kol.: **Obchodný zákonník. Komentár.** Druhé, aktualizované vydanie, Bratislava : C. H. Beck, 2008, 1162 strán. ISBN:

Již při recenzi prvního vydání jsme uvedli, že spolupráce českých a slovenských subjektů je velmi intenzivní. V řadě případů se přitom tyto vztahy řídí obchodním zákoníkem, a to po dohodě buď českým, nebo slovenským.

Oba právní předpisy vycházejí ze společného základu, dnes však již nemají shodné znění, přestože v obchodních závazcích jde o odlišnosti výrazně užší než je shodný text. Je přitom vždy zajímavé vědět, jak jsou jednotlivá ustanovení interpretována a komentována. Mezi komentáři v České republice si přitom vydobyl výrazné postavení tzv. „šedý“ Beckův komentář obchodního zákoníku (dočkal se již 11 vydání). Není snad v Česku právníka, který by nevěděl, že autory tohoto českého komentáře jsou renomovaní autoři Plíva, S.; Štenglová, I.; Tomsa, M. a kol.

Na Slovensku se této ojedinělé a rozsáhlé práce ujali rovněž autoři zvučných jmen: Mária Patakyová, Milan Ďurica, Andrea Moravčíková. V kolektivu známých odborníků jsou dále Jozef Vozár, Zuzana Bartová, Marián Blaha a Branislav Jablonka.

Doc. JUDr. Mária Patakyová, CSc. je mimořádnou profesorkou, proděkanou a také mj. členkou řady mezinárodních asociací.

Doc. JUDr. Milan Ďurica, Ph.D. je mimořádným profesorem, předsedou senátu krajského soudu a předsedou obchodního kolegia krajského soudu a mj. i členem legislativních komisí.

JUDr. Andrea Moravčíková, Ph.D. je tak jako předchozí uvedení autoři velmi známá ze svých knižních publikací, které autorsky a spoluautorsky zpracovala a rovněž z velmi

široké řady odborných článků. K formování její osobnosti pak přispěly i zahraniční pobyty na univerzitách v USA, Švédsku, Velké Británii (Oxfordu).

JUDr. Jozef Vozár, CSc. je veřejnosti znám jako ředitel Ústavu státu a práva SAV, kde v současné době působí jako vedoucí oddělení. JUDr. Branislav Jablonka, Ph.D. působí na Právnické fakultě UK, kde intenzivně rozvíjí svoji publikační činnost; JUDr. Marian Blaha je známým soudcem a JUDr. Zuzana Bartová je činná v advokátní praxi a tak jako všichni členové autorského kolektivu je přispívatelkou do řady časopisů.

Při seznámení čtenářů s obsahem komentáře se není možno zaměřit na celou právní úpravu. Je třeba zvolit vybrané otázky. Takovou otázkou je i pojednání o obecné úpravě obchodních společností. Zde správně autoři mj. uvádějí, že novelizací účinnou od 1. 10. 2004 se v obchodním zákoníku vytvořil právní rámec pro úplné působení a právní uznávání právnických osob založených podle práva Evropských společenství.

Podle práva ES mohou vznikat různé podnikatelské subjekty. Právní režim těchto subjektů je upravený především nařízením Rady Evropy a tzv. prováděcími zákony k těmto nařízením. Po jejich zápisu do obchodního rejstříku mají tyto subjekty postavení obdobné jako mají tuzemské obchodní společnosti.

Na právní postavení těchto subjektů se aplikují ustanovení o podnikatelích a o příslušném (nejpodobnějším) druhu obchodní společnosti. V souladu s nařízením Rady (EHS) z 25. 7. 1985 č. 2137/85, o Evropském hospodářském zájmovém sdružení byl v SR přijatý zákon č. 177/2004 Z. z., kterým se mění a doplňuje zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmu. Podle této právní úpravy je možné založit toto zájmové sdružení jako právnickou osobu, která vznikne zápisem do obchodního rejstříku.

Podle nařízení Rady (ES) z 8. 10. 2001 č. 2157/2001 o stanovách Evropské společnosti byl přijat zák.č. 562/2004 Z.z. o Evropské společnosti a o změně a doplnění dalších zákonů. Tento zákon upravuje některé otázky právního postavení Evropské společnosti se sídlem na území SR a některé právní vztahy související se vznikem, změnou, zánikem a řízením Evropské společnosti. Jde o otázky, které nejsou upravené v nařízení Rady (ES) z 8.10.2001 (viz partie zpracovaná z pera doc. Ďurici).

Dá se říci, že zatímco se komunitární právo dosti věnuje obchodním společnostem (zejména akciovým), pak z pohledu evropského smluvního práva je v současnosti zřejmé, že rozvoj evropského práva neovlivňuje rozsáhlou mírou smluvní právo. V oblasti obchodních smluv se přijalo jen omezené množství evropských předpisů, které řeší některé otázky obchodních závazků. Jde zejména o směrnici č. 86/658/EHZ zaměřenou na řešení vztahů mezi podnikatelem a jeho obchodním zástupcem a doporučení Komise č. 95/198/EU, které bylo nahrazeno směrnicí 2000/35/EU, o odstraňování prodlení u plateb v obchodním styku (těmto problémům se v komentáři věnuje doc. Patakyová).

V recenzovaném komentáři jsou pochopitelně mj. objasněny i jednotlivé druhy obchodních závazkových vztahů podle ustanovení § 261 odst. 1, odst. 2, odst. 3 a odst. 6 obchodního zákoníku a mj. i vysvětleno uzavírání smluv.

Nepodnikatelé vstupují do obchodněprávních vztahů podle § 261 odst. 2, § 261 odst. 3 a podle § 262 obchodního zákoníku.

Uzavírání smluv je v obchodním zákoníku upraveno v ust. § 269 až 275 pod nadpisem Některá ustanovení o uzavírání smlouvy. To znamená, že tyto otázky patří mezi takové, kde je v obchodním zákoníku jen část úpravy. Základ této právní úpravy je v ustanoveních § 43 až 51 občanského zákoníku a pro obchodněprávní vztahy přitom platí to, co je v ustanoveních § 269 až 275 obchodního zákoníku stanoveno jinak. Jde tedy o vztah zvláštního a obecného.

Smluvní strany mohou přitom v obchodněprávních vztazích použít smluvního typu uvedeného v obchodním zákoníku (např. smlouvu o úvěru apod.)

Strany mohou použít smluvní typ z občanského zákoníku (viz § 261 odst. 6 obchodního zákoníku), a to tehdy, pokud takový smluvní typ obchodní zákoník neobsahuje (např. smlouvu o půjčce atd.)

Dále mohou smluvní strany uzavřít (viz § 269 odst. 2 obchodního zákoníku) smlouvu nepojmenovanou, tj. takovou, která není zákonným smluvním typem (např. smlouvu o spolupráci, smlouvu o spolupůsobení, o společné činnosti apod.) Popř. mohou použít smluvní typ stanovený zvláštním předpisem (např. zákonem o cenných papírech).

Smluvní strany však nemohou použít v obchodněprávních vztazích smluvní typ z občanského zákoníku (viz § 1 odst. 2 obchodního zákoníku), pokud obchodní zákoník tento smluvní typ upravuje (např. smlouvu o dílo) a nepo-

jmenovanou smlouvu podle § 51 občanského zákoníku (neboť obchodní zákoník má svoji úpravu nepojmenované smlouvy).

Základním pravidlem, které musí strany splnit, chtějí-li uzavřít smlouvu, je zásadní dohoda o celém obsahu smlouvy. Výjimku zde tvoří vznik smluv vyjádřením souhlasu s návrhem smlouvy provedením určitého úkonu (a to za podmínek stanovených v § 275 odst. 4 obchodního zákoníku).

Pokud jde přitom o smlouvy uzavírané podle smluvního typu z občanského zákoníku (viz § 261 odst. 6 obchodního zákoníku), musí tyto smlouvy obsahovat tzv. podstatné náležitosti předepsané zákonem pro tyto jednotlivé smlouvy. Současně je třeba přesně určit smluvní strany.

U tzv. smluv nepojmenovaných (podle § 269 odst. 2 obchodního zákoníku) je nutno, aby kromě přesného určení smluvních stran byl dohodnut obsah závazku, tj. byla přesně vymezena práva a povinnosti stran. Na smlouvy obchodněprávní nepojmenované se použijí ustanovení hlavy I. třetí části (tj. obecná závazková úprava), nikoli však (vzhledem k textu § 269 odst. 1 obchodního zákoníku), bez případného smluvního ujednání, ustanovení z některého (obsahově blízkého) smluvního typu. Vzhledem k zásadě smluvní volnosti lze však použít některé takové úpravy výslovně ujednat.

Jde-li o použití smluvního typu podle obchodního zákoníku, potom musí konkrétní smlouvy obsahovat tzv. podstatné části smluv (viz § 269 odst. 1) vymezené v základních ustanoveních smluvních typů a rovněž přesně označené subjekty.

Je pochopitelně celá řada otázek, která by stála za další zmínění. Z takových vybíráme problematiku promlčení (rovněž velmi kvalifikovaně zpracovanou, a to dr. Moravčíkovou). Pro čtenáře je zde mj. vyložen existující problém výkladu slova „zákon“ v ustanovení § 397, které zní: „Ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.“ Je totiž možný výklad tohoto slova „zákon“ tak, že jde o jakýkoli zákon (vč. obchodního zákoníku a občanského zákoníku) nebo lze zaujmout stanovisko, že takový výklad nelze použít a šlo by jen o zákony kromě občanského zákoníku.

Zajímavý je i mj. text o zvláštních ustanoveních pro závazkové vztahy v mezinárodním obchodu. S rozvojem těchto vztahů se teď rozvíjí i pozornost jim věnovaná. (Srov. mj. Husár, J. in Suchoža, J. a kol: Obchodný zákoník. Komentár, Eurounion Bratislava, 2007, s. 936 a násl.)

Recenzovaný komentář nejen, že je pečlivě zpracován, je i pečlivě uspořádán. Obsahuje u jednotlivých ustanovení přehledně uvedená ustanovení související, související předpisy, výběr literatury tuzemské i zahraniční a judikaturu tuzemskou, zahraniční, ale i evropskou (tam, kde existuje).

Druhé aktualizované vydání si jistě najde (jak v SR, tak i v ČR) řadu vděčných uživatelů (tak, jako si je našlo vydání první).

doc. JUDr. Karel Marek, CSc.
Právnická fakulta Masarykovy univerzity
katedra obchodního práva
Brno

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na riadnom zasadnutí **10. a 11. septembra 2008** v Bratislave. Zasadnutie otvoril predseda SAK JUDr. Detvai. Oboznámil prítomných s programom zasadnutia P SAK, ako aj s programom spoločného stretnutia so zástupcami predstavenstva Českej advokátskej komory 12. septembra 2008 v Trojanoviciach. Bližšie informácie o výsledkoch spoločného rokovania nájdete na s. 41.

Prítomní členovia P SAK schválili program rokovania a určili za overovateľa zápisnice JUDr. Havláta.

Pri kontrole uznesení vyslovila JUDr. Michalková pripomienku k Uzneseniu P SAK č. 19/8/2008 uverejnenom vo Vestníku SAK v čiastke 13, ktorú P SAK akceptovalo. Predsedníctvo SAK **poverilo** kanceláriu komory uverejniť

redakčnú úpravu predmetného uznesenia, ktorú nájdete na s. 44.

Členovia P SAK prerokovali ekonomické otázky, ktoré predložila riaditeľka ekonomického odboru Ing. Vargová. Najskôr sa venovali žiadostiam o odpustenie príspevku na činnosť SAK, o poskytnutie príspevku na výchovu advokátskeho koncipienta, o poskytnutie podpory zo sociálneho fondu a o odpustenie pokuty z omeškania za neskorú úhradu povinných príspevkov na činnosť SAK.

Predsedníctvo SAK **odsúhlasilo** zvýšenie odmeny JUDr. Anne Völgyfyovej za zastupovanie SAK vo veciach spojených s vymáhaním pohľadávok za komoru na 17 000 Sk mesačne.

Členovia P SAK prerokovali žiadosti advokátov o zapísanie advokátskych koncipientov do zoznamu advokát-

ských koncipientov, o vykonanie zmien v zápisoch koncipientov v dôsledku zmeny zamestnávateľa a o vyčiarknutie zo zoznamu advokátskych koncipientov v dôsledku skončenia pracovného pomeru u advokáta, žiadosti advokátskych koncipientov o započítanie inej právnej praxe do praxe advokátskeho koncipienta, žiadosti o zápis do zoznamu advokátov, informácie o pozastavení výkonu advokácie, o vyčiarknutí zo zoznamu advokátov, žiadosti advokátov o zápis do zoznamu usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností, informácie o zmenách právnej formy obchodných spoločností a o pristúpení spoločníkov a o vyčiarknutí z uvedených zoznamov.

Predsedníctvo SAK **vzalo na vedomie** informácie riaditeľky odboru medzinárodných vzťahov Mgr. Marečkovej o výsledkoch rokovania Stáleho výboru CCBE 5. 9. 2008, o záveroch z rokovania zahraničnej komisie, o návrhu ďalšej spolupráce s partnerskou organizáciou barristerov v Circuit of Wales, o pripravovanej návšteve prezidenta CCBE Dr. Kövesa a generálneho tajomníka CCBE Dr. Goldsmitha v Bratislave a o pripravovanej konferencii ECBA v Bratislave. Na základe predložených informácií **poverilo** odbor medzinárodných vzťahov predložiť na októbrové zasadnutie P SAK preklad záverov správy OECD a preklad komentára CCBE k spomínanej správe na účely zaujatia stanoviska P SAK, požiadať príslušný odbor Ministerstva vnútra SR o spoluprácu na projekte CYBEX a o určenie národného experta so skúsenosťami v oblasti počítačovej kriminality, oznámiť organizácii ISLA (International Sport Lawyers Association), že Slovenská advokátska komora momentálne nemá kapacitu na zorganizovanie kongresu úzko zameraného na problematiku športového práva, požiadať CCBE o zdôvodnenie potreby zvýšiť rozpočet CCBE v roku 2009 o 5 % a o rozpis čerpania rozpočtu v roku 2007.

V rámci bodu rokovania *Rôzne* členovia P SAK schválili znenie reakcie SAK na vyjadrenia generálneho prokurátora

Pyta(j)te sa predsedníctva

Akým spôsobom doručuje Slovenská advokátska komora advokátom zásielky určené do vlastných rúk?
J. B., advokát

Vzhľadom na skutočnosť, že podľa ust. § 75 ods. ??? zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov sa na konanie podľa tohto zákona nepoužijú ustanovenia osobitného predpisu (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov), ak nie je ustanovené inak a ani samotné stavovské predpisy neobsahujú podrobnejšiu úpravu doručovania zásielok určených do vlastných rúk advokátom, predsedníctvo SAK na zasadnutí 11. septembra 2008 poverilo kanceláriu komory doručovať zásielky zo Slovenskej advokátskej komory určené do vlastných rúk

1) činným advokátom na adresu sídla advokátskej kancelárie aj na adresu bydliska, 2) advokátom s pozastaveným výkonom advokácie na adresu bydliska.

Podľa § 28 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný bezodkladne písomne oznámiť komore adresu svojho sídla a každú zmenu sídla, spôsobu výkonu advokácie a iných skutočností požadovaných predpisom komory. Ak sa zásielka doručovaná vyššie uvedeným spôsobom vráti kancelárii SAK s poznámkou „adresát neprevzal v odbernej lehote“, prípadne „adresát je neznámy“, Slovenská advokátska komora považuje tieto zásielky za doručené dňom, kedy sa vrátili kancelárii SAK.

SR JUDr. Dobroslava Trnku ohľadom advokátov, ktorí sa údajne mali vyhrážať svedkovi. Predsedníctvo SAK **poverilo** kanceláriu komory zabezpečiť v médiách uverejnenie nasledovného stanoviska: „Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa na dnešnom zasadnutí zaoberalo výrokmí generálneho prokurátora týkajúcimi sa informácie o zastrašovaní svedka Roszíka obhajcami obvinených na pojednávaníach.

Slovenská advokátska komora žiada generálneho prokurátora o súčinnosť pri získavaní podkladov preukazujúcich tieto tvrdenia. V prípade preukázania tvrdení o zastrašovaní zo strany obhajcov by išlo o hrubé porušenie advokátskej etiky. Orgány Slovenskej advokátskej komory vykonajú všetky opatrenia, ktoré sú v ich kompetencii, aby v prípade preukázania medializovaných tvrdení vyvodili príslušné dôsledky.“

Dňa **17. septembra 2008** sa konalo v Bratislave mimoriadne zasadnutie Predsedníctva SAK. Do jeho programu boli zaradené odvolania proti rozhodnutiam disciplinárnych senátov. Rokovanie viedol podpredseda SAK JUDr. Havlát. Za overovateľa zápisnice určili členovia P SAK JUDr. Kolesára.

Spracovala: PhDr. Naďa Ondrišová

Spoločné rokovanie predsedníctiev ČAK a SAK

Spoločné rokovania predsedníctiev ČAK a SAK sa stali tradíciou. Poskytujú priestor na výmenu skúseností a informácií o aktuálnom dianí v advokátskej profesii a o legislatívnom procese a sú vhodnou platformou na vyjasňovanie otázok, ktoré majú obe krajiny v právnom prostredí ešte stále spoločné aj napriek geografickým hraniciam na mape Európy.

Hore sprava: predseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek, predseda SAK JUDr. Štefan Detvai a podpredseda SAK JUDr. Ján Havlát

Tento rok sa miestom stretnutia stali Trojanovice na Morave. Zúčastnili sa na ňom predsedovia komôr JUDr. Jirousek a JUDr. Detvai, členovia predsedníctiev a pracovníci kancelárií oboch komôr. V rámci rokovania sa zamerali na otázky súvisiace s aktuálnym vývojom advokátskeho povolania v Čechách a na Slovensku, s elektronizáciou justície, s medzinárodnou spoluprácou, so vzdelávaním advokátov a advokátskych koncipientov na Slovensku a s činnosťou regiónov a regionálnych zástupcov v Čechách.

Po úvodných slovách JUDr. Jirouska podpredseda Českej advokátskej komory pre legislatívu JUDr. Račok oboznámil s novelou zákona o advokácii a s ďalším legislatívnym procesom v Čechách. Informoval o pripravovaných krokoch, napríklad v súvislosti s predpísaným vysokoškolským vzdelaním, s umožnením vstupu českých advokátov do súdnych budov prostredníctvom elektronickej karty (bez nutnosti prehliadky pri vstupe do budovy), s právom na slobodný výber advokáta, s rôznymi formami výkonu advokácie prostredníctvom obchodných spoločností, s inštitútom tzv. zamestnaného advokáta, so zmluvou o trvalej spolupráci advokátov a s mediáciou. Členov P SAK zaujal návrh postupu vo vzťahu k advokátskym koncipientom, ktorí po úspešnom absolvova-

ní advokátskej skúšky nepožiadajú o zápis do zoznamu advokátov a zostávajú vedení v matrike ako koncipienti. Ďalej informoval o novom zákone o praní špinavých peňazí, na základe ktorého bol schválený nový stavovský predpis doplnený o formuláre oznámenia o pozdorení na pranie špinavých peňazí.

Tajomník Českej advokátskej komory JUDr. Krym priblížil postup ČAK po podaní žaloby na súd v prípadoch, kedy ČAK odmietne zapísať žiadateľa do zoznamu advokátskych koncipientov alebo advokátov. JUDr. Jirousek upozornil na problém, kedy advokáti bezprostredne po zápise do zoznamu advokátov po vykonaní skúšky fiktívne zamestnávajú veľký počet koncipientov bez možnosti reálne dohliadať na výkon ich koncipientskej praxe a na prípravu výkonu advokácie. Táto prax je absolútne neprípustná, komora však zatiaľ nemá možnosť zabrániť jej. S rovnakým problémom sa stretáva aj Slovenská advokátska komora. V snahe dosiahnuť určitý stupeň kontroly Revízná komisia SAK riešila avizované prípady takejto praxe, ale do dnešnej doby nezistila závažnejšie nedostatky. Zástupcovia SAK poukázali na negatívny jav, ktorý sa na Slovensku objavuje čoraz častejšie, a to zamestnávanie koncipientov za minimálnu mzdu, neplatenie povinných odvodov, resp. nevyplácanie mzdy vôbec. Predsedníctvo SAK monitoruje spomínané prejavy formou ankety na seminároch advokátskych koncipientov a v prípade ich zistenia vyvodí voči advokátom dôsledky.

JUDr. Detvai informoval o pripravovanej novele Občianskeho zákonníka v oblasti prevodu nehnuteľností, ktorá sa v Národnej rade Slovenskej republiky nestretla s pozitívnym ohlasom napriek tomu, že by chránila predovšetkým záujmy občana a jeho vlastnícke práva.

Podpredseda ČAK pre medzinárodné vzťahy JUDr. Vychopen, ktorý má v kompetencii prípravu ČAK na elektronizáciu justície v spolupráci s ministerstvom spravodlivosti, upriamil pozornosť na elektronický platobný rozkaz, podávanie návrhov s elektronickým podpisom, fungovanie elektronického obchodného registra, atď. Veľmi aktívni sú v tomto smere najmä notári, ktorí predložili konkrétne návrhy na vedenie

registra nehnuteľností. Názory na elektronizáciu justície v rámci ČAK sa rôznia. ČAK pripravuje pre advokátov elektronickú identifikačnú kartu, ktorá im uľahčí komunikáciu s ostatnými zložkami justície. Definitívne rozhodnutie predstavenstva ČAK ešte nebolo prijaté. Ďalším nevyhnutným úkonom pre každého advokáta bude zriadenie elektronickej dátovej schránky; táto povinnosť vyplynie zo zákona o doručovaní formou elektronickej schránky.

Tajomník SAK JUDr. Popovec informoval o stave elektronizácie justície v Slovenskej republike. V rámci legislatívneho procesu sa na Slovensku zatiaľ nehovorí o povinnosti advokáta zriadiť si e-mailovú schránku. SAK rokuje so štátnymi orgánmi o možnosti prístupu na portál govnet.

Otázkam medzinárodnej spolupráce sa venoval JUDr. Mokry, ktorý je vedúcim českej delegácie v CCBE a zároveň zástupcom ČAK vo finančnom výbore CCBE. Informoval o zámere prezidenta CCBE zriadiť funkciu riaditeľa pre projekty Rule of Law. ČAK zrejme vytvorenie tejto funkcie nepodporí, jej vznik by viedol k ďalšiemu zvyšovaniu príspevkov na činnosť CCBE. JUDr. Detvai potvrdil, že pripravovaný koncept zriaďovania nových funkcií v rámci kancelárie CCBE odmietlo aj predsedníctvo SAK.

V kontexte zahraničných aktivít ČAK JUDr. Jirousek predostrel zámer zriadiť pobočku ČAK v Bruseli. Vysvetlil dôvody zamýšľaného zámeru a informoval o predpokladaných nákladoch na jej fungovanie. Ponúkol SAK spoluúčasť na využívaní kancelárie v Bruseli.

JUDr. Procházka za SAK referoval o skúsenostiach z medzinárodných akcií organizovaných rôznymi zahraničnými partnerskými organizáciami, ktoré sú skôr spoločenské a svojou náplňou neprinášajú nič konkrétne v prospech slovenskej advokácie. SAK uprednostňuje účasť na podujatiach, ktoré majú pracovnú náplň a z hľadiska obsahu sú prínosom pre advokátsky stav.

Významným bodom programu bola problematika vzdelávanie advokátov a koncipientov v Slovenskej republike. JUDr. Michalková pozitívne hodnotila prepracovanosť českého systému vzdelávania. Poukázala na pokles účasti advokátov na vzdelávacích podujatiach

organizovaných komorou. Predsedníctvo SAK tento jav analyzuje a hľadá jeho príčiny. Jedným z dôvodov môže byť skutočnosť, že na slovenskom trhu pôsobí množstvo súkromných vzdelávacích inštitúcií, ponuka konkurenčných vzdelávacích podujatí neustále narastá. JUDr. Jirousek doplnil, že ČAK uvažovala o zavedení povinného vzdelávania advokátov a uskutočnila rekonštrukciu vzdelávania koncipientov, najmä vstupných školení, ktoré už nie sú týždňové, ale dvoj-trojdnňové so zameraním iba na vnútorné stavovské predpisy a zákon o advokácii. Vzdelávanie pre oblasť Moravy zabezpečuje ČAK z regionálnej pobočky v Brne. JUDr. Detvai informoval, že aj P SAK uvažuje o presune niektorých vzdelávacích aktivít pre advokátov do regiónov.

O činnosti regiónov a regionálnych zástupcov podrobne informoval za ČAK JUDr. Mrázek. Oboznámil prítomných so základnými činnosťami, ktoré zabezpečujú jednotlivé regióny (napríklad v oblasti bezplatnej právnej pomoci). Do regiónov sa presúva komunikácia so súdmi, ako aj aktivity komory na úrovni vzdelávacích, športových a spoločenských podujatí. Ocenil aktivitu a ochotu regionálnych zástupcov, ktorí sa snažia oboznamovať advokátov s činnosťou komory. Konajú sa aj medziregionálne akcie, najmä so športovým rozmerom. Komora prispieva na činnosť regiónov stabilnou ročnou čiastkou, s ktorou príslušný región hospodári. JUDr. Jirousek dodal, že základom informačných znalostí regionálnych zástupcov o práci komory je tzv. informačný deň, ktorý organizujú raz ročne pre regionálnych zástupcov. Oboznamujú ich s prácou komory, s legislatívnymi zmenami, atď. Každý región prezentuje činnosť na stránkach *Bulletinu advokacie*.

Na záver predseda ČAK konštatoval, že vzájomná spolupráca medzi komorami sa prehĺbuje a aj v budúcnosti je nutné vymieňať si poznatky o úspechoch i problémoch. Predseda SAK JUDr. Detvai poďakoval za milé prijatie a ubezpečil prítomných, že P SAK si veľmi váži možnosť stretávať sa s českými kolegami a už teraz sa teší na budúce ročné stretnutie na Slovensku.

Mgr. Katarína Marečková

Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 16. augusta do 1. októbra 2008

Do zoznamu advokátov boli zapísaní:

Mgr. Tomáš Adamec

Levočská 3, 052 01 Spišská Nová Ves

Mgr. Marcel Baker

Jakubovo nám. 13, 811 09 Bratislava

tel.: 02/52924062

fax: 02/52964078

baker@bmt.sk

JUDr. Róbert Bátorový

Štefánikova 6/A, 811 05 Bratislava

tel.: 0918/583929

JUDr. Beáta Bialončíková

Cukrová 14, 811 08 Bratislava

tel.: 0903/890005

JUDr. Jarmila Hajachová

Pri Habánskom mlyne 24

811 04 Bratislava

tel.: 02/54793335, 0907/2451765

fax: 02/54793335

j.hajachova@gmail.com

JUDr. Nicola Hlaváčiková

Garbiarska 5, 040 11 Košice

tel.: 055/6333979, 0903/638276

fax: 055/6333985

hlavackova@iqservis.sk

Mgr. Silvia Hlavačková

Grösslingová 4, 811 09 Bratislava

tel.: 02/52632804

fax: 02/52632677

s.hlavackova@enwc.com

JUDr. Renáta Jánska

Piaristická 6836, 911 01 Trenčín

tel.: 0905/518153

renata.janska@zoznam.sk

JUDr. Branislav Kahanec

Vajanského 33, 080 01 Prešov

tel.: 0907/632055

bkahanec@yahoo.com

Mgr. Tomáš Kulák

Šuty 21, 831 07 Bratislava

tel.: 0910/920094

tomas.kulak@gmail.com

JUDr. Tünde Lelkes, Ph.D.

Alžbetínske nám. 1203

929 01 Dunajská Streda

tel.: 031/5503926, 0918/246951

tunde.lelkes@bookmark.sk

JUDr. Ľubomír Lipovský

Mostová 2 (Carlton Savoy)

811 02 Bratislava

tel.: 0915/712368

lubolipovsky@gmail.com

Mgr. Róbert Liška

Štefánikova 882/39, 058 01 Poprad

tel.: 052/7721051, 0903/603544

fax: 052/7721051

dval@centrum.sk

JUDr. Martin Marko

Budatínska 47, 851 06 Bratislava

tel.: 0918/561546

Mgr. Jana Mičeková

Farská 25, 949 01 Nitra

tel.: 037/6525255, 0908/611130

fax: 037/6525255

Mgr. Daniel Mičiak

Trnavská cesta 50, 821 03 Bratislava

tel.: 02/33004561, 0905/749398

fax: 02/33004565

miciak@advocate-s.sk

JUDr. Stanislava Pačanská

Piešťanská 38, 040 11 Košice

tel.: 0948/607975

stanka.pa@gmail.com

Mgr. Martina Poredošová

Landauova 32, 841 01 Bratislava

mapor@azet.sk

JUDr. Ladislav Pribulla

Bajkalská 33, 080 01 Prešov

tel.: 0905/754942

ladislav.pribulla@gmail.com

Praktikant hľadá zamestnanie...

Tomáš Niňaj

Senická 626/8

031 04 Liptovský Mikuláš

tel.: 0911/275521

Študent 3. ročníka PF UK v Bratislave.

Ovláda anglický jazyk, základy fran-

cúzskeho jazyka, prácu s počítačom

(Word, Excel, Outlook, internet)

a má vodičský preukaz skupiny B.

Hľadá prácu v niektorej z bratislav-
ských advokátskych kancelárií.

Koncipienti hľadajú zamestnanie...

Mgr. Michal Andrejsin

tel.: 0915 828 113

michalandrejsin@yahoo.com

Absolvent PF UK Bratislava s 2-ročnou praxou asistenta (počas štúdia), 14-mesačnou praxou lektora anglického jazyka. Venuje sa príprave a aktualizácii skript pre vzdelávacie kurzy v oblasti obchodného, pracovného, exekučného práva, živnostenského podnikania a personalistiky. Ovláda prácu s PC, má vodičský preukaz skupiny B. Má záujem o prácu v Bratislave.

Mgr. Adrián Dávidek

Hospodárska 41/9, 917 01 Trnava

tel.: 0905/865403

davidek.adrian@post.sk

Absolvent PF Trnavskej univerzity (2008) má záujem o prácu advokátskeho koncipienta v Bratislave, Trnave, Piešťanoch či inde v rámci západného Slovenska. Ovláda prácu s PC (Word, Excel), má vodičský preukaz skupiny B). Ovláda francúzštinu (začiatok) a angličtinu vrátane právnej terminológie.

Mgr. Didier Tshimina Kanku

ul. ČA 1030/8, 038 53 Turany

tel.: 0908/828702

maitrekandu@yahoo.fr

Absolvent PF UK v Bratislave (1999). Má prax v oblasti obchodného práva. Špecializoval sa na frankofónne krajiny a ich právny systém. Ovláda prácu na PC a francúzštinu vrátane právnej terminológie. Má záujem o prácu v Bratislave.

Mgr. Natália Štubňová

tel.: 0905/880088

natalia.stubnova@gmail.com

Absolventka PF UK v Bratislave (jún 2008) a obchodnej akadémie hľadá prácu ako advokátska koncipientka v Bratislave. Píše desaťprstovou hmatovou metódou. Pracuje s počítačom na užívateľskej úrovni (Word, Excel, Internet). Ovláda aktívne anglický jazyk, vlastní vodičský preukaz skupiny B. Počas štúdia absolvovala 4-ročnú prax v advokátskej kancelárii.

Mgr. Lucia Štecziková

Tatranská Lomnica 41
059 60 Vysoké Tatry
tel.: 0903/987396
lucia.steczikova@zoznam.sk

JUDr. Juraj Vališ, LL.M.

Šumavská 36, 821 08 Bratislava
tel.: 0903/929300
fax: 02/33016200
jvalis@valis.sk

■ **Výkon advokácie majú pozastavený podľa § 8 ods. 1 písm. a, d zákona o advokácii:**

JUDr. Adrian Bayer, Bratislava

od 5. 8. 2008

JUDr. Beáta Benczeová, Košice

od 14. 7. 2008

JUDr. Štefan Daňo, Košice

od 1. 9. 2008

JUDr. Natália Ďuráková, Bošany

od 9. 7. 2008

JUDr. Zuzana Gajdošová, Košice

od 1. 9. 2008

Mgr. Igor Gallo, Brezno

od 28. 7. 2008

JUDr. Danica Lukáčová, Zvolen

od 1. 8. 2008

Mgr. Jana Martinusová, Báhoň

od 1. 8. 2008

Mgr. František Peniaško, Bratislava

od 1. 7. 2008

Mgr. Peter Pirožek, Bratislava

od 15. 7. 2008

JUDr. Dajana Suchánková, Bratislava

od 31. 8. 2008

JUDr. Marek Števček, Bratislava

od 26. 8. 2008

Mgr. Jana Volná, Bratislava

od 25. 8. 2008

Mgr. Michal Volný, Bratislava

od 25. 8. 2008

■ **Výkon advokácie obnovili podľa § 10 zákona o advokácii:**

JUDr. František Beňo, Žilina

od 21. 7. 2008

JUDr. Zuzana Kostolná, Bratislava

od 1. 8. 2008

Mgr. Radoslava Hoghlová, Bratislava

od 15. 8. 2008

JUDr. Alica Packová, Bratislava

od 26. 8. 2008

■ **Zo zoznamu advokátov boli vyčiarknutí podľa § 7 ods. 1 písm. c zákona o advokácii:**

JUDr. Vladimíra Jurčovičová, Svätý Jur

od 1. 8. 2008

Mgr. Katarína Korenková, Humenné

od 1. 1. 2008

JUDr. Katarína Košťalová, Limbach

od 1. 7. 2008

JUDr. Alena Mesárošová, Nitra

od 2. 9. 2008

JUDr. Oľga Pacoláková, Košice

od 18. 8. 2008

■ **Zo zoznamu advokátov boli vyčiarknutí podľa § 7 ods. 1 písm. f zákona o advokácii:**

Koloman Balla, Preseľany n/Iplôm

od 7. 7. 2008

JUDr. Michal Benčík, Levice

od 9. 7. 2008

JUDr. Ľubomír Bercel, Humenné

od 8. 7. 2008

JUDr. Renáta Ďurková, Humenné

od 10. 7. 2008

JUDr. Karel Fiala, Bratislava

od 8. 7. 2008

JUDr. Milan Fraňa, Drietoma

od 21. 7. 2008

Mgr. Mário Fraňo, Bratislava

od 23. 7. 2008

JUDr. Stanislav Hurtečák, Pohorelá

od 7. 7. 2008

JUDr. Bořivoj Kalina, Stupava

od 7. 7. 2008

JUDr. Ronald Kohút, Košice

od 14. 7. 2008

JUDr. Eugen Kontoš, Nitra

od 11. 7. 2008

JUDr. Pavol Kopačka, Lednické Rovné

od 9. 7. 2008

JUDr. Stanislav Kupčík, Košice

od 11. 7. 2008

JUDr. Štefan Linder, Bratislava

od 10. 7. 2008

JUDr. Ján Malovec, Malacky

od 10. 7. 2008

JUDr. Eva Martonová, Dolný Kubín

od 8. 7. 2008

JUDr. Emil Masár, Bratislava

od 9. 7. 2008

JUDr. Ferdinand Mikulec, Ružomberok

od 10. 7. 2008

Mgr. Martin Mojžíšek, Čadca

od 18. 7. 2008

JUDr. Miroslav Repovský, Vranov

n/Topľou – od 7. 7. 2008

JUDr. Milan Staněk, Bratislava

od 17. 7. 2008

Mgr. Jozef Sutoris, Bratislava

od 18. 7. 2008

JUDr. Jozef Theis, Bratislava

od 15. 7. 2008

■ NEPREHLIADNITE!

Redakčná úprava Vestníka Slovenskej advokátskej komory, čiastka 13, uverejnená v Bulletine slovenskej advokácie 24. júla 2008

■ Článok I Uznesenia Predsedníctva SAK č. 19/8/2008 znie nasledovne: „Ak Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory pozastaví advokátovi výkon advokácie v období od 1. 1. do 30. 6. príslušného kalendárneho roka, platí príspevok na činnosť Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „príspevok“) v alikvotnej výške zo sumy 6 000 Sk podľa počtu mesiacov, počas ktorých vykonával činnosť advokáta, a v alikvotnej výške zo sumy 3 000 Sk podľa počtu mesiacov, počas ktorých bude mať pozastavený výkon advokácie. Za mesiac, v ktorom advokát vykonával činnosť, sa považuje každý začatý mesiac výkonu advokácie.“

■ Článok II Uznesenia Predsedníctva SAK č. 19/8/2008 znie nasledovne: „Ak predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory obnoví advokátovi výkon advokácie v priebehu roka, tak platí príspevok za daný rok v alikvotnej výške zo sumy 3 000 Sk podľa počtu mesiacov, počas ktorých mal pozastavený výkon advokácie, a v alikvotnej výške zo sumy 6 000 Sk podľa počtu mesiacov, počas ktorých bude vykonávať činnosť.“

Spracovala: Vilma Slopovská

Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. augusta do 15. septembra 2008

Do zoznamu advokátskych koncipientov boli zapísaní:

Mgr. Tomáš Abelovský

v obch. spol. AS Legal s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Milanom Šulvom

Mgr. Zuzana Adamcová

v obch. spol. e/n/w/c Natlacen Walderdorff Cancola advokáti s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Radovanom Palom

Mgr. Bc. Jana Andelová

v obch. spol. Advokátska kancelária
Jurika & Keltoš, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Radovanom Jurikom

Mgr. Kristína Bakošová

u JUDr. Stanislava Jakubčíka, Bratislava

Mgr. Miroslava Barániková

rod. Vandáková

u JUDr. Márie Rimovskej, Bratislava

Mgr. Katarína Bartal

v obch. spol. CLServices, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Petrom Čavojským

Mgr. Martin Bauer

u JUDr. Štefana Tkáča, Spišská N. Ves

Mgr. Marián Baus

v obch. spol. Procházka Randl
Kubr s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Martinom Křížom

Mgr. Linda Beláková

u JUDr. Pavla Jureka, Bratislava

Mgr. Vladimír Benda

u JUDr. Gabriely Olejárovej, Senica

JUDr. Tatiana Benková

u JUDr. Mariána Mikáčiho, Bratislava

Mgr. Martin Bisták

u JUDr. Andreja Danka, Bratislava

Mgr. Jaroslav Bratek

u JUDr. Martina Krechňáka, Bratislava

Mgr. Petra Burdová

u JUDr. Jozefa Madeja, Bratislava

Mgr. Igor Cibula

u JUDr. M. Buzingera, PhD., Bratislava

Mgr. Radka Coganová

v obch. spol. LAWCORP, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Jánom Vajdom

Mgr. Stanislava Čagalová

u JUDr. Igora Gažíka, Prievidza

Mgr. Petra Čiefová

v obch. spol. Advokátska kancelária
JUDr. Juraj Juríček, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Jurajom Juríčkom

Mgr. Ing. Branislav Čipák

u JUDr. Ing. Vojtecha Čipáka, Bratislava

Mgr. Róbert Čorba

u JUDr. Michaely Törökovej, Bratislava

Mgr. Denisa Čupáková

u JUDr. Michala Krnáča, Žilina

Mgr. Jozef Dopirák

u JUDr. Jána Falisa, Bratislava

Mgr. Michal Dribňák

u JUDr. Michala Dribňáka,
Medzilaborce

JUDr. Miroslav Duračinský

v obch. spol. Hagyar, Kubovič & Partners, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Petrom Kubovičom

Mgr. Michal Ďurina

u JUDr. Mariána Ďurinu, Bratislava

Mgr. Kristína Dzivjáková

v obch. spol. Dedák & Partners, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. P. Blahušiakom

Mgr. Martin Dzurenda

v obch. spol. Graban & Partners s. r. o., Košice,
zast. JUDr. Adriánom Grabanom

Mgr. Ján Falath

v obch. spol. ULC Čarnogurský s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Jánom Čarnogurským

Mgr. Barbora Gábelová

u Mgr. Róberta Faturu, P. Bystrica

Mgr. Martin Gajdoš

u Mgr. Felixu Neupauera, Bratislava

Mgr. Katarína Gajdošová

v obch. spol. Wilson & Partners, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. M. Bendíkom

Ing. Mgr. Miriam Galandová

v obch. spol. White & Case s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Ivom Bártom

Mgr. Ing. Marián Galbavý

v obch. spol. Hagyar, Kubovič & Partners, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Petrom Kubovičom

Mgr. Martin Gedra

u JUDr. Zdenky Benčíkovej, Bratislava

Mgr. Branislav Granec

v obch. spol. Chochoľák & Česla s. r. o., Košice,
zast. JUDr. J. Chochoľákom

Mgr. Peter Gruca

v obch. spol. Wilson & Partners, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. M. Bendíkom

Mgr. Marek Gutik

u Mgr. Gabriely Hlavinkovej, Trenčín

Mgr. Silvia Hainová

u JUDr. Aleny Glajchovej, Topoľčany

Mgr. Marianna Halušková

u JUDr. Milana Sedláka, Košice

JUDr. Ľudmila Haščáková

u JUDr. Lívie Lovásovej, Košice

JUDr. Radoslav Hnilica

u doc. JUDr. Ľ. Fogaša, CSc., Bratislava

Mgr. Zuzana Hozáková

u JUDr. Ivy Pavlíkovej, Žilina

Mgr. Peter Hargaš

u Ing. JUDr. V. Keselého, CSc., Bratislava

Mgr. Janka Hlavatá

v obch. spol. LEGAL CARTEL s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. R. Kačurom

JUDr. Ivan Hric

u JUDr. Jozefa Pojdáka, Bratislava

JUDr. Eva Hutníková

v obch. spol. Nozdrovický,
Šuvert & Co. s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Petrom Nozdrovickým

Mgr. Ing. Martin Chlapík

u JUDr. Dušana Chlapíka, Žilina

JUDr. Sabína Ištóková

u JUDr. Klaudie Azariovej, Košice

Mgr. Ľubomír Ivan

v obch. spol. Ulianko & partners, s. r. o., Zvolen,
zast. Mgr. R. Uliankom

Mgr. Matej Izakovič

u JUDr. Kataríny Suchoňovej, B. Bystrica

JUDr. Jaroslav Jakubčo

u JUDr. Mariana Ďuranu, Žilina

Mgr. Ľudmila Jančovičová

v Advokátskej kancelárii
Dvorecký & Bohunický s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Renátom Dvoreckým

Mgr. Michal Janeček

v obch. spol. Sonnenschein & partner,
s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. T. Färberom

- Mgr. Ing. Alojz Jankó**
v obch. spol. Černejová & Hrbek, s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. M. Hrbekom
- Mgr. Lenka Jurišová**
u Mgr. Rolanda Uhrinu, Bratislava
- Mgr. Adriana Kadnářová**
u JUDr. Branislava Zuberca, Bratislava
- Mgr. Juraj Kaniansky**
u JUDr. Jána Smetanu, Banská Bystrica
- Mgr. Barbora Kavuľová**
v obch. spol. Chochoľák & Česla s. r. o.,
Košice, zast. JUDr. J. Chochoľákom
- Mgr. Romana Klimeková**
u JUDr. Romana Klimeka, Pezinok
- Mgr. Mária Kolarovičová**
v obch. spol. Staněk & partneri, s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. A. Staněkom
- Mgr. Helena Košútová**
u JUDr. Jozefa Kováčika, Trenčín
- Mgr. Juraj Kotrusz**
u JUDr. Pavla Gráčika, Nitra
- Mgr. Tatiana Krajčová**
v obch. spol. Pacalaj, Palla a part-
neri, s. r. o., Trnava,
zast. JUDr. Ing. Petrom Pacalajom
- Mgr. Lucia Krausová**
u JUDr. Jany Zlochovej, Žilina
- Mgr. Marián Kropaj**
u Mgr. Marty Masárovej, Piešťany
- JUDr. Ján Kubiš**
v obch. spol. Ecker-Kán & part-
ners, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. V. Kánom
- Mgr. Alžbeta Kyselová**
u JUDr. Jána Pauča, Žiar nad Hronom
- Mgr. Zuzana Lányiová**
u JUDr. Igora Novotného, Bratislava
- Mgr. Juraj Leľák**
u JUDr. Petra Zelenaya, Bratislava
- JUDr. Katarína Lešková**
u Mgr. Karola Haťapku, Bratislava
- Mgr. Ing. Lenka Litvákova**
v AK Zahradník & Spol., s. r. o., Bra-
tislava, zast. Mgr. Tomášom
Zahradníkom
- Mgr. Marcel Maďorán**
u JUDr. Juraja Uhrina, Košice
- Mgr. Jana Magátová**
v obch. spol. DT Legal, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Ing. Dušanom Tomkom
- Mgr. Katarína Málasi-Csomorová**
u JUDr. Jozefa Matkovčika, Bratislava
- Mgr. Katarína Maniačková**
v obch. spol. Patent lurist s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Ing. Vladimírom Neuschlom
- Mgr. Miroslava Marcinekova**
u JUDr. Moniky Tholtovej, Bratislava
- Mgr. Ing. Beáta Marková**
v obch. spol. DT Legal, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Ing. Dušanom Tomkom
- Mgr. Norbert Matejka**
u JUDr. Emila Vaňka, Trnava
- Mgr. Michal Martinák**
u JUDr. Jany Duračinskej, Bratislava
- Mgr. Miroslav Matúšek**
u JUDr. Ing. Vojtecha Čipáka, Bratislava
- Mgr. Martina Mečiarová**
u JUDr. Radka Petruňa, Zvolen
- Mgr. Ľubomír Messinger**
u JUDr. Ľ. Messingera, Banská Bystrica
- Mgr. Maroš Minčík**
u Mgr. Doriana Merešša, Košice
- Mgr. Jana Mitterpachová**
u JUDr. Michala Krnáča, Žilina
- Mgr. Andrea Nagyová**
u JUDr. Lívie Krnčokovej, Bratislava
- Mgr. Silvia Oravcová**
v obch. spol. Ulianko & partners, s. r. o.,
Zvolen, zast. Mgr. R. Uliankom
- Mgr. Michaela Pagáčiková**
u JUDr. Ferdinanda Klinovského,
Dolný Kubín
- Mgr. Tatiana Pálková**
u JUDr. Dušana Pálku, Bratislava
- JUDr. Beáta Patáková**
u JUDr. Jaroslava Patáka, Štúrovo
- Mgr. Eva Pokorná**
u Mgr. Jána Poláka, Bratislava
- JUDr. Vladimír Polička**
v obch. spol. Procházka Randl Kubr s. r. o.,
zast. Mgr. Martinom Křížom
- Mgr. Martin Poloha**
v obch. spol. alianciaadvokátov ak s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Gertou
Sámelovou Flassikovou
- Mgr. Daniela Prosmánová**
u JUDr. Maroša Prosmána, Trnava
- Mgr. Martina Pulišová**
u JUDr. Martina Roštára, Bratislava
- Mgr. Miroslava Pyšniaková**
u JUDr. Slavomíra Kučmäša, Michalovce
- Mgr. Peter Rásó**
u JUDr. Evy Mészárosovej, Dun. Streda
- Mgr. Ivana Semanová**
v obch. spol. Graban & Part-
ners, s. r. o., Košice,
zast. JUDr. Adriánom Grabanom
- Mgr. Peter Senovský**
u Mgr. Zuzany Salajovej, Levice
- Mgr. Vladimír Sidor**
v obch. spol. G. Lehnert, k. s., Bratislava,
zast. JUDr. Jánom Ondrušom
- Mgr. Lenka Slavíková**
u JUDr. Karola Šišku, Bratislava
- Mgr. Simona Sťahulová**
u JUDr. Zoltána Sťahulu, Bratislava
- Mgr. Zuzana Stanková**
v obch. spol. bnt – Sovova Chudáčkova
& Partner, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Margaretou Sovovou
- JUDr. Dagmar Straková**
u JUDr. Andreja Garu, Bratislava
- Mgr. Jaroslav Suleň**
u JUDr. Juraja Kulu, Košice
- JUDr. Andrea Surmajová**
u Mgr. Adriana Šándorčina, Bratislava
- Mgr. Nina Szalóová**
v obch. spol. DT Legal, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Ing. Dušanom Tomkom
- Mgr. Ing. Tünde Szekeresová**
u JUDr. Márie Ančinovej, Nové Zámky
- Mgr. Mária Ševčíková**
u JUDr. Mariána Ševčíka, CSc., Bratislava
- Mgr. Lucia Školudová**
u JUDr. Petra Dlhopolčka, Ban. Bystrica
- JUDr. Slavomíra Šlégerová**
u JUDr. Martina Krechňáka, Bratislava
- PaedDr. Mgr. Marian Števcina**
v obch. spol. Cipciar & partners, s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. V. Cipciarom
- Mgr. Lenka Šufáková**
u JUDr. Milana Štúrika, Martin
- Mgr. Peter Tichý**
u JUDr. Danuši Tichej, Bratislava
- JUDr. Mário Toman**
u JUDr. Jaroslava Veisa, Nitra
- Mgr. Lenka Tothová**
v obch. spol. Wilson & Partners, s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. M. Bendíkom
- JUDr. Soňa Tóthová**
u JUDr. Ľ. Schweighoferá, Bratislava
- Mgr. Daniela Turčányová**
v obch. spol. advokátska kancelária
Geško & Hulín v. o. s., Bratislava,
zast. JUDr. Richardom Hulínom
- Mgr. Rastislav Uhlár**
u JUDr. Tomáša Kozovského, Bratislava
- JUDr. Ondrej Urban**
v obch. spol. JUDr. Boris Reken
– advokát, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Borisom Rekenom
- Mgr. Dominika Valkovičová**
u JUDr. Beáty Kaprinayovej, Bratislava
- Mgr. Daša Vargová**
v obch. spol. Pacalaj, Palla a part-
neri, s. r. o., Trnava,
zast. JUDr. Ing. Petrom Pacalajom
- JUDr. Slavomír Vorobel**
u JUDr. Rastislava Belanského, Košice
- Mgr. Monika Vozáriková**
u JUDr. Tomáša Illeša, Košice

Dobrá duša časopisu, predseda redakčnej rady jubiluje

Predseda redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie JUDr. Jozef Brázdil je čerstvým šesťdesiatnikom. V úvode som uviedol, že je dobrou dušou bulletinu; zároveň musím dodať, že práve on vdýchol časopisu dušu. Vďaka nemu vznikol, žije a dodnes existuje.

S „Doďkom“ sme spolu stáli pri zrode bulletinu. Práve on dokázal vytvoriť obetavý a zanieteny kolektív redakčnej rady a spolupracovníkov, ktorým nebol a nie je osud bulletinu ľahostajný. Je to on, kto si popri náročných povinnostiach a práci vždy nájde čas pre stavovský časopis. Svojím prístupom motivuje aj ďalších členov redakčnej rady, dokonca i mňa.

Pri príležitosti vzácneho jubilea predsedu redakčnej rady som si dovoľil spomenúť vyššie uvedené okolnosti a naozaj úprimne mu poďakovať za jeho osobný prínos, vďaka ktorému sa môžeme prostredníctvom odborného časopisu prihovárať všetkým členom Slovenskej advokátskej komory, advokátskym koncipientom a zástupcom ostatných právnických profesií. Aj oni hľadajú a na stránkach bulletinu nachádzajú odpovede na zložité právne problémy a otázky. To, že dnes, v období vážneho nedostatku času, si členovia redakčnej rady nájdu čas na prácu v prospech bulletinu, aj to, že máme prispievateľov a vďačných čitateľov, závisí od

mnohých okolností, ktoré sa spájajú práve s menom predsedu redakčnej rady, priateľom JUDr. Jozefom Brázdilom.

Nášmu jubilantovi prajeme, aby mu ešte dlho vydržal optimizmus a nadšenie pre prácu, ktorú robí s veľkým srdcom a aby v dobrom zdraví v kruhu blízkych prežil veľa krásnych a úspešných rokov.

Za redakčnú radu (a verím, že aj všetkých ostatných)

Peter Vojčík

Historická mozaika

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Ve dnech 14. a 15. prosince 1960 se v Bratislavě konala IX. Řádná plenární schůze Ústředí advokátních poraden. Z jejího usnesení se lze mimo jiné dočíst, že „péče o výchovu nového komunistického člověka vystupuje do popředí všech našich úkolů. Budeme se stále více podílet na rozhodném boji naší společnosti proti všem nedostatkům, kterým společným jmenovatelem jsou pozůstatky minulosti a jednání lidí.“ Ve smyslu usnesení Ústředního výboru KSČ o dalším upevňování socialistické zákonnosti a zlidovění soudnictví z 8. prosince 1960 bylo pracovníkům advokacie uloženo např. „zvýšit úroveň výkonu právní pomoci zejména prohloubením socialistického stylu práce.“

V roce 1933 vydal syn universitního profesora Jana Kaprase (1870 – 1947) JUC. Jan Kapras ml. (1909 – 1990) vlastním nákladem studii s názvem *Nadvýroba právníků*. „Advokacie je již dnes nejen saturována, nýbrž i přeplněna tak, že vyhlídky samostatné existence jsou tu celkem malé. Před válkou v Rakousku připadlo 18 advokátů na 100 000 obyvatelů, v roce 1930 jich bylo v Československu 27 na stejný počet obyvatelstva. Počítáme-li však také koncipienty, pak je dnes v Československu na každých 100 000 lidí více jak 40 advokátů,“ informuje autor podle statistických údajů. Z tabulky počtů posluchačů práv v zimních semestrech je patrné, že v roce 1918 studovalo cca 3 000 studentů, v roce

1930 již 8 000 studentů, z toho na Právnické fakultě University Komenského přibližně 1 000 posluchačů.

Jan Kapras ml. se zabývá zevrubně i úvahami o reformě právnického studia a uzavírá, že „také právnické fakulty, místo aby připravovaly pro budoucí potřeby veřejného života vůbec, vychovávají namnoze jen pro státní službu, kde za dnešních poměrů není třeba ani širšího rozhledu ani iniciativy.“

První sjezd advokátů ze Slovenska a Podkarpatské Rusi konaný ve dnech 6. a 7. dubna 1935 v Bratislavě organizoval výkonný výbor za předsednictví Cyrila Bařinky, složený dále z jednatelů Ernesta Zieglera, B. Lojka, pokladníka Oskára Abonyiho, členů Julia Braščajka a Ludvíka Kovacze a zapsavatele R. Radó. Sjezd měl slavnostní, pracovní a kulturní program. Dne 7. dubna 1935 se od 11.30 h konalo Matiné Slovenské filharmonie na počest skladatele Štefana Fajnora v Slovenském Národním divadle. Účastnický příspěvek byl stanoven pro advokáta částkou 50 Kč, pro kandidáta advokacie 25 Kč.

V článku *K našim justičným pomerom* publikovaném v časopise Česká advokacie z r. 1924 kritizuje Emil Stodola řadu problémů dobové justice. „Zo stavovských ohľadov nutno pripomenúť, že súdy naše vo všeobecnosti veľmi úzkoprse zachádzajú s tarifou advokátskou: uhorskí sudcovia neboli tomu zvyklí a českí sudcovia sa popri týchto tak sa zdá odvykli špecifikácii útrat akú takú pozornosť venovať,“ píše mimo jiné Stodola a vyzývá české advokáty, aby ve snáhách o nápravu podporovali „novoutvorený Sváz advokátov na Slovensku“.

Na Katedře právních dějin Fakulty právnické Západočeské university obhájil student pátého ročníku Martin Ascherl diplomovou práci na téma *Právní postavení Židů ve Slovenském státě v letech 1939 – 1941*. Diplomant se zabýval kromě jiného i protizidovskými opatřeními proti příslušníkům svobodných povolání včetně advokacie ve vymezeném období. Práci, jejímž konsultantem byl Stanislav Balík, hodnotila komise výborně. Stejnopis diplomové práce je k dispozici ve fakulturní knihovně.

Ministerstvo unifikace sestavilo v roce 1923 Slovenskou komisi pro revizi návrhu obecné části trestního zákona, vypracovaného již v roce 1920. Mezi sedmnácti členy této komise bylo šest advokátů, a to Michal Slávik z Michalovců, Augustin Ochaba a Cyril Bařinka z Bratislavy, Igor Stránský z Nitry, Dušan Halaša z Turčianského sv. Martina a Eduard Rippely z Banské Bystrice. Advokacie tak byla zastoupena proporcionálně, neboť šest dalších členů komise bylo z řad soudců a čtyři ze státního zastupitelství. Sedmnáctým členem byl místopředseda komise profesor Právnické fakulty University Komenského Albert Milota.

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Pozvánka na tradičné lyžiarske podujatie Advokátske kľučky 2009

Vážení priatelia, milí kolegovia,

i tento rok si dovoľujeme pripomenúť Vám milú akciu – 6. ročník spoločensko-športovej akcie **ADVOKÁTSKE KĽUČKY (na snehu)**.

Pre tých, ktorí sa o tejto akcii dozvedeli prvýkrát, uvádzame, že ide o súťaž v zjazdovom lyžovaní. Pôvodne išlo o spoločensko-športovú akciu advokátov, od minulého roku túto akciu organizujeme aj s hosťami, kolegami notármi.

Celá akcia bude na Liptove, ubytovanie máme zarezerované v hoteli Liptovský dvor. Ide o hotelové zariadenie, ktoré pozostáva z centrálnej budovy, v ktorej sa nachádza reštaurácia, kaviareň a šesťnásť dreveníc zaradených do kategórie ****. Každá drevenica má krb, televízor, dve samostatné spálne, dve kúpeľne, spoločenskú miestnosť s televízorom a kuchynkou. Jednu drevenicu môže obsadiť šesť dospelých osôb, pre udržanie určitého komfortu odporúčame obsadenie štyrmi osobami. Hotel má svoju internetovú stránku, takže podrobnosti si môžete pozrieť na adrese www.liptovskydvor.sk. Minulý rok sme mali dohodnuté cenové zvýhodnenie cca 20 % oproti pultovým cenám, čo predpokladáme aj pre tento rok.

Rezerváciu ubytovania si robia účastníci sami, priamo s hotelom, kde je potrebné uviesť, že ide o akciu Advokátske kľučky 2009.

Samotné lyžiarske preteky by sa realizovali na vedľajšom svahu v Závažnej Porube. Termín podujatia sme stanovili tak, aby sa lyžiarske preteky konali ešte pred jarnými prázdninami, takže sa môžu zúčastniť aj kolegovia, ktorí majú školopovinné deti.

Súčasťou športovej akcie bude, ako aj po minulé roky, spoločenská časť – raut so živou ľudovou hudbou a následne diskotékou. Lyžiarska súťaž je určená neprofesionálnym lyžiarom, pričom na preteku sa môžu zúčastniť začiatočníci až po vynikajúcich lyžiarov.

Výšku štartovného poplatku uvedieme dodatočne, po tom, ako budeme aspoň približne vedieť počet účastníkov, aby sme náklady mohli rozrátať s prihliadnutím na možný príspevok – či už od advokátskej alebo notárskej komory.

Termín: 29. – 31. januára 2009

Miesto: Jánka dolina (za Liptovským Jánom)

Ubytovanie: hotel Liptovský dvor****

www.liptovskydvor.sk

Súťaže: slalom muži

slalom ženy

prípadne zmiešané

Prezentácia: 29. 1. 2009 18:00 – 19:00 h

repcia hotela Liptovský dvor

Vážení kolegovia, uvítali by sme, keby ste nám Váš záujem zúčastniť sa na tomto podujatí oznámili čo najskôr na našu emailovú adresu centrala@akzelenay.sk z dôvodu prípravy programu, zabezpečenia súťaže a doladenia rezervácie ubytovania. Pokiaľ nám to kapacitné možnosti umožnia, uvítame aj kolegov, ktorí si zabezpečia ubytovanie individuálne a budú sa chcieť zúčastniť len na preteku a spoločenskej časti.

Milí priatelia, vážení kolegovia, ihneď po prečítaní tohto článku si spravte poznámku vo Vašom elektronickom diári **ADVOKÁTSKE KĽUČKY** a zašlite nám Váš záujem zúčastniť sa na tomto podujatí e-mailom na centrala@akzelenay.sk alebo faxom na číslo **02/33553200**.

Tešíme sa na stretnutie

Advokátska kancelária Zelenay & spol.

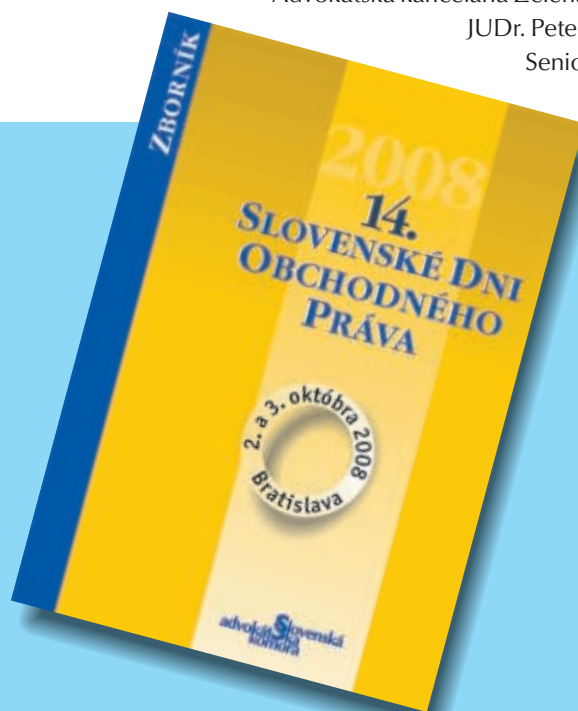
JUDr. Peter Zelenay

Senior partner

ZBORNÍK z konferencie 14. SLOVENSKÉ DNI OBCHODNÉHO PRÁVA

v cene 350 Sk za kus si môžete objednať
poštou na adrese SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava,
alebo faxom na čísle **02/5292 4056, 5296 1554**,
prípadne telefonicky **02/5296 1226, kl. 225** (p. Mokráňová)

Informatívny prepočet kurzom 1 EUR = 30,126 SKK: 11,62 EUR

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2008

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez 24 000 Sk

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 48 000 Sk

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 72 000 Sk

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zľavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia 5 %

3 uverejnenia 10 %

4 a viac uverejnení 15 %

Vkladaná inzercia – 3 Sk/kus

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom. Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 500 Sk.

Harmonogram

číslo	podklady	vychádza
4	3. 4.	21. 4.
5	29. 4.	19. 5.
6	29. 5.	16. 6.
7-8	26. 6.	14. 7.
9	31. 7.	22. 9.
10	25. 9.	13. 10.
11	23. 10.	10. 11.
12	27. 11.	15. 12.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 19 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
88 x 128 mm
(š x v)

čb 5 000 Sk
cmyk 9 000 Sk

Štvrtina strany – vodorovný pás
180 x 62 mm (š x v)

čb 5 000 Sk
cmyk 9 000 Sk

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 147 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 11 000 Sk
cmyk 19 800 Sk

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
180 x 128 mm
(š x v)

čb 10 000 Sk
cmyk 18 000 Sk

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
88 x 260 mm
(š x v)

čb 10 000 Sk
cmyk 18 000 Sk

Zvislá
polovica strany
spadavka
103 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 11 000 Sk
cmyk 19 800 Sk

Celá strana
zrkadlo
180 x 260 mm
(š x v)

čb 20 000 Sk
cmyk 36 000 Sk

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 22 000 Sk
cmyk 39 600 Sk

bulletin slovenskej advokácie

Mesačník Slovenskej advokátskej komory
Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 200 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Ing. Imrich Flassik (podpredseda)
Mgr. Marek Benedik
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
JUDr. Roman Hošovský
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
JUDr. Marek Števček, PhD.
Mgr. Roman Toman, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Naďa Ondrišová, ondrisova@sak.sk
tel.: 02/5296 1236
Administrácia:
PhDr. Edita Tyrolerová, tyrolerova@sak.sk
tel.: 02/5296 1556

Sídlo redakcie:

SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
tel.: 02/5296 1556, 5296 1236
fax: 02/5296 1554, 5292 4056

Vizuálna koncepcia a grafická úprava:

Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Print Hall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Kancelária SAK
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
fax: 02/5292 4056, 5296 1554

reg. č. MK SR: 1212/95

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 26. 9. 2008

Uzávierka redakčnej časti: 7. 10. 2008

Toto číslo vyšlo 27. 10. 2008

Foto na obálke: z prednášky v rámci seminára 14. Slovenské dni obchodného práva (foto P. Kresánek)

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe.
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pri dlhších príspevkoch sa odporúča krátky úvod (perex) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu** v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu** o svojom aktuálnom odbornom pôsobení a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Táto informácia bude uverejnená na prvej strane príspevku v graficky oddelenej ploške.
8. Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier.
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné stylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

bulletin slovenskej advokácie

VYDÁVA SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA